

Andlegir

Sálmar og Qvædi

þess gudhrædda Kennimanns

og Þjódskálds

Hallgríms Péturssonar.

IX. Utgáfa.

Seljast óinnbundnir 64 ß. Silfur=Mynt.

Videyar Klaustri, 1838.

Prentadir á Forlag Sekr. O. M. Stephensens,

af Bókþryckjara Helga Helgasyni.

Inntak
Ættar- og Æfi-søgu
sáluga Prestsins
Hallgríms Péturssonar
ritad af sáluga Stiptprófasti
Mag. Hálfdáni Einarssyni.

Sveinbjørn Prestur Þórdarson og Þórdísar Finnbogadóttur, var medal fyrirtaks Presta í Hóla Stipti í sinni tíd. Þegar hann var Djákn, fékk Jón Biskup Vilhjálmsson honum sitt fullkomid umbod í Þingeyar Sýslu, sem bréf þar um gjørt fimtudaginn í Páskaviku, 1431 sýnir. Árid 1463 vár hann ordinn

Officialis og sama Embætti hafdi hann 1483, en deydi 1490, eptir þad hann hafdi haldid Múla Stad í 22 ár. Sra. Sveinbjørn átti mørg børn (Annálar segja 50), medal hverra telst Sigurdur (fadir Helgu, er barnamódir var Jóns Biskups Arasonar) og Hallgrímur, sem fadir var 1) Sra. Þorláks á Stadarbacka, fødur Gudbrands Biskups. 2) Sra. Einars á Utskálum, hvers synir vóru: *a*) Gudmundur Skólameistari á Hólum, sídan Prestur á Stadastad og Prófastur í Snæfellsness Sýslu og *b*) Sra. Bergsveinn á Utskálum. 3) Sra. Gamalíels, fødur Sra. Bjarna, fyrst Skólameistara á Hólum og sídan Prests ad Grenjadarstad; Sra. Gisurar og Þorkéls Hóla Rádsmanns. 4) Þorkéls, er fadir var *a*) Sra. Odds á Hofi í Vopnafirdi fødur Bjarna á Bustarfelli Sýslumanns í Múla Þingi og *b*) Olafs, fødur Olafs Skólameistara á Hólum og sídan Prests ad Grímstúngum, hvar hann misti Embættid. 5) Sra. Gisurar á Stadarbacka, fødur Sra. Péturs í Vestmannaeyum, hvers synir vóru þeir Sra. Gisur, Sra. Arngrímur og Gísli,

er myrdtur var í Eyunum 1692. 6) Gudmundar, er fadir var *a*) Hallgríms í Grøf á Høfdaströnd, fødur Péturs, fødur Sra. Hallgríms — og *b*) Þorbjargar, qvinnu Sra. Jóns Sveinssonar í Holti í Önundarfirdi, Prófasts í Vestur Isafjardar Sýslu og hálfbródur *Mag.* Brynjólfs Biskups í Skálholti. 7) Gudnýar, er var módir Sra. Þorláks Ivarssonar í Heydølum. Módir Sra. Hallgríms er nefnd Solveig, en systkyn hans vóru *a*) Páll, hans synir Hallur og Gudmundur, fadir *Mad.* Gudrúnar á Hraunum í Fljótum. *b*) Gudrídur, af hverri komnir eru Prófastarnir Sra. H. Eldjárnsson á Grenjadarstad, Sra. E. Jónsson á Hrafnagili og margir fleiri.

Pétur Hallgrímsson var, fakir ættar, tekinn ad Hólum af Gudbrandi Biskupi og var þar Hríngjari; honum fylgdi sonur hans Hallgrímur, fæddur **1614** eda þar um bil; hefir hann lært þar ad lesa og skrifa. Sá margfródi Løgmadur Páll Vídalín skrifar (*in Recensu Scriptorum & Poëtarum Seculi XVI & XVII.*) hann hafi nockurn tíma í Skóla verid og lagt þar fyrsta grundvøll bóklegra

menta. Tjáist ad Hallgrímur hafi misst Skólann, en fyrir einhverra náünga sinna tilhlutun sigelt til Glückstadar og komist sídan til Kaupmannahafnar, hvar hann hafi þjónad hjá Járnsmid nockrum, en ad *Mag*. Brynjólfur, sídar Biskup, hafi fengid hann þadan lausann, annadhvørt 1631, þegar hann í annad sinn sigldi hédan, eptir hans 2gja ára hérveru, edur — hvad líklegra vyrdist — ári sídar *), ádur hann inngéck *Conrectoratum* i Hróarskéldu

*) Reisu-Sálm, er hér vid bætist og svo byrjar: „Jeg byrja reisu mín, Jesú! í nafni þín," finn eg i 3ur Sálma-qverum *Msc.* med þessari yfirskrift: „Reisu-Sálmur Hallgríms Péturssonar, qvedinn í Kaupmannahøfn árid 1632, þá hann vildi „reisa þadan til Islands." Sé nú þetta rétt, hefir hann frá Járnsmidinum losast líklega árid 1632; en þar hann hafdi i føđurlandi sínu lært ad lesa og skrifa, samt i Hóla Skóla numid nockud í Látinu, svo hefir *Mag.* Brynjólfi fundist Hallgrími gagnvænlegast ad hann byrjadi aptur med lærdóm sinn, einkum þar hann hefir fundid hjá honum gódar námsgáfur; því þad synist sjærri líkindum, ad med

og flutt svo mál hans, ad hann var inntekinn í Vor-Frúar Skóla í Kaupmannahöfn; tók Hallgrímur þar þvílíkum framförum, ad árid 1636 var hann kominn í svo nefnda Meistara Lectsíu. Fyrir gudrækilega umsorgun og örlæti Kristjáns Konúngs IV., komu 38 pr-sónur til Kaupmannahafnar frá Tyrkjum, af fólki því er hernumid var og hédan af landi flutt 1627; en þar fólk þetta skildi lítid eda ekkert í dönsku, þurfti þad med því væri einhverr íslendskur fenginn, sem styrkti þad í þess kristinndómi, var þess vegna Hallgrímur fenginn til ad lesa og tala fyrir því Guds ord. Medal þessa útleysta fólks var Gudrídur Símonsdóttir (er sögd gipt hafi verid Eyólfi nockrum og haldid ádur til í Stackagérdi í Vestmannaeyum), til hverrar hann feck þann ástar-þocka, ad vorid 1637, þegar þetta ánaudúga fólk skyldi reisa frá Danmörku, yfirgaf Hallgrímur Skólann og fór med Gudrídi út hingad; komu þau út í Kéblavík og var

---

allu ólærdur handverks drengur hefdi hefdur til menta enn annars handverks settur verid.

Hallgrímur þá púlsmadur hjá Dönskum um sumarid; en eptir þeirra burtsiglíngu hafdi hann hvergi hæli. Gudrídur ól barn í Ytri Njardvík hjá Grími Bergssyni, en þá taldist svo til, ad madur hennar var daudur ádur enn hún tók vid barninu, svo brotid reiknadist fridlulísi. Snérist þá svo fyrir Hallgrími ad hann vard áhángandi Arna á Ytrahólmi á Akranesi, syni Gísla Þórdarsonar Løgmanns, svo hann skaut skjóli yfir hann þád eptir var sumarsins og reyndist honum sídan hinn mesti hjálparmadur.

Skømmu eptir þetta mun Hallgrímur hafa gipst Gudrídi og sídan í mestu fátækt uppihaldid sér einhversstadar á Sudurnesjum — í koti nockru, Baulufæti þá kølludu, hefi eg sjed skrifad, hvar um þó eckert víst ályktа — annadhvert á vegum Arna edur í Hvalsnesshverfi, undir skjóli bóndans þar, Þorleifs Jónssonar, til þess hann, eptir undirlagi *Mag.* Brynjólfs Biskups — því bágt var um þær mundir ad fá Presta til Hvalsness Sókna, þar sá rómur hefir álegid, ad Torfi Erlendsson, þá Héradsdómari í Gullbringu Sýslu

og adrir stórböckar í Hvaksness Sóknum, hefdir eckí látid Presta sína ofdátt — kannské og fyrir áeggjun og tillögur Arna eda Þorleifs, fór til Skálholts og vígdist 1644 til Hvalsness Sókna, var og árid eptir innstefndur í *Synodi* - Réttinn á Alþíngi og undirskrifar *Protocollinn*, eins líka Hvalsness *Visitatiu* 1646, bjó hann þá á Hvalsnesi og mun þar búid hafa svo lengi, sem hann var þar Prestur, hvad eg meina verid hafa 6 edur 7 ár; því 1650 deydi Sra. Olafur Bødvarsson Prestur í Saurbæ á Hvalfjardarstrønd, er þann Stad hafdi haldid frá 1623, en Sra. Hallgrími var veittur stadurinn 8da Apr. 1651, af Matthias Søffrinssyni, er Umbodsmadur var Høfudsmannsins Henriks Bjelkes og tók hann vid Stadnum í Fardøgum sama ár af Eckju Sra. Olafs, Gudrídi Rafnsdóttur; stendur og í Saurbæar kirkju *Visitatiu*, gjørdri af *Mag*. Brynjólfi 1661 þann 9da Sept., ad Sra. Hallgrímur hafi Stadinn haldid á 11ta ár; en Eckja Sra. Olafs mun hafa notid nádar-ársins, ef eckí eptir Kóngsbr. um Presta-Eckna nádar-ár af 3ja

Maji 1650, þá eptir *Ordinantiunnar* hljódun og á henni grundudu *Synodali Mag.* Brynjólfs af 1639. Eptir þad nú Sra. Hallgrímur var kominn ad Saurbæ, vegnadi honum þár sæmilega til þess 1662 þann 15da Aug., þá um nóttina uppbrunnu øll Presta-kallsins innanbæar hús og mikid af búshlutum; komst allt fólk af, utan adkomandi førukarl og sagdur forn í skapi, Olafur Pálsson, sonarsonur Sra. Bødvars Eyólfssonar í Saurbæ. Margir gódir menn urdu þá til ad hjálpa Sra. Hallgrími, svo Stadurinn vard uppbyggdur sama haust. Fáum árum eptir, nefnilega 1665 eda 1666 vard hann líkþrár, en fór þó til Alþíngis þetta sídara ár og urdu margir til ad gjøra honum gott; en árid 1667 þreyngdi svo ad honum holdsveikin, ad hann kaus sér fyrir Kapellán Sra. Torfa Jónsson frá Reykholti og gaf upp vid hann hálfann Stadinn, en bjó sjálfur á ødrum helmíngi Stadarins. Sra. Torfi deydi um sumarmál 1668, en eptir hann kom Sra. Hannes Bjørnsson, sem ádur hafdi Prestur verid í Ferjubacka þíngum; bjó hann, ásamt

Sra. Hallgrimi í Saurbæ hið fyrsta árið, en tók við Stað og kirkju 1669. Fór fram afhendíngin þann 5ta Maji, en var stadfest af Biskupi þann 8da s. m. Með Stadnum afhendti Sra. Hallgrímur jardirnar: Kattarnes, Stadarhøfda og Ós-partinn, en héldt eptir Ferstiklu, Hrafnabjørgum og Stadartánga. Sama ár flutti Sra. Hallgrímur sig ad Kalastødum, hvar hann bjó 2 ár og síðan ad Ferstiklu, hvar hann bjó til dauðadags. Nú þó Sra. Hallgrímur væri ordinn veikur og kominn frá Saurbæ, var hann þó um þessar mundir og lengi frameptir á fótum og nockurnveginn ferdafær, þvi bædi Anno 1668 reisti hann til Alþingis og var þá í *Synodo* og 1669 er hann einninn á Alþingi og undirskrifar med ødrum 22ur Stiptisins Prestum, auðmjúka bæn þeirra til *Mag.* Brynjólfs ad halda við Biskups Embættið framvegis. Hin sídustu missiri vard hann karar-madur og nærri blindur, en bar þó sinn þúnga veikleika med þolinmædi og orkti í honum marga andríka og hjartnæma Sálma. Ad lyktum, þá hann var sextugur ad aldri, endudust hans

stríðs dagar fyrir sálmhjálplegann afgáng, sem skédi eptir Veturnætur, edur þann 27da Okt. 1674; var hann jardadur fyrir framan midjar kirkjudyr í Saurbæ þann 31ta s. m., en nú er sagt leg hans sé ad mestu leiti innan kirkju, þar hún síðan hefir verid lengd fram *).

Sra. Hallgrímur var ad ytra áliti stór og ei lidlega vaxinn, dökkur á hár og brún, engiun raddmadur, en hversdaglega skémtinn og gladsinna; án vidhafnar tilbreytni lidugur og ordheppinn í qvedskap; andríkur

*) Yfir þetta nafnfræga Sálmaskálds er árið 1821 lagdur ad Saurbæ á Hvalfjardarströnd, prýdilega úthöggvinn Líksteinn af þjódhaga Smidnum Jakobi Snorrasyni á Húsafelli, úr þeirri ágætu Steina-tegund, hverri Ferda-saga þeirra Eggerts og Bjarna lýsir í §. 133, ad finnist í Húsafells fjalli. Líksteins-ins áhöggna Letur er þetta:

Lét. Stein. þenna. Lands - höfdingi.
Sárast, saknadar. — hverr. sannri. trú,
Af. alúd. unni. — Ættmenn, rista.
Eptir. sinn. dag. ad. auldnum. moldum.

og ordhagur Prédikari; velskiljandi Þýdsku, Dønsku, Látínu og sitt módurmál.

Børn Sra. Hallgríms og Gudrídar dóu flestøll úng; eitt þeirra hét Steinunn, sem vard hálfs fjórda árs, hverja sagt er hann hafi mikillega tregad vegna náms og gáfna, er strax létu sig í ljósi hjá henni. Annad Eyólfur, er giptist Þóru, dóttur Gudmundar Narfasonar á Hálsi í Kjós og Gudrúnar elztu Ormsdóttur frá Eyum. Þeirra børn a) Magnús, þjónadi Prentverki í Skálholti, sigldi og giptist utanlands, og b) Gudrún, er giptist Þorleifi syni Jóns nockurs Indridasonar. Gudmundur er og talinn sonur

---

Háleits. Sálma-skálds.
HALLGRIMS. frægu.
Saurbæar. Prests. PETURSSONAR.

Lifi. Beggja. Minning, í. Landi. blessud!
MDCCCXXI.

M. St.

Sra. Hallgríms, mun hafa dáid úngur og óqvæntur, þar ei er gétid hans afkomenda. Gudrídur vár, eptir dauda Sra. Hallgríms, hjá syni sínum Eyólfi, er bjó á Ferstiklu eptir fødur sinn, til þess hann dó 1679, á sínu 42ru aldurs ári, en eptir dauda hans fór hún ad Saurbæ til Sra. Hannesar og deydi þar 1682, ári ýngri enn hálf níræd, grafin 20. Dec., hvar eptir hún sýnist fædd 1598 og gipt vera Sra. Hallgrími þá hann skorti vetur á fertugann.

Eptirfylgir med fám ordum ad minnast á þau Skrif, sem eptir þenna Guds mann Sra. Hallgrím liggja og honum almennilega eignud eru: I sundurlausri rædu hefir hann samanskrifad: *Diarium christianum* edur daglega ydkun af øllum Drottins dagsverkum, med samburdi Guds tíu Bodorda og minníngu nafnsins Jesú. Lét hann Bækling þenna frá sér útgánga 1660. Einnig: Sjø gudrækilegar umþenkíngar edur eintal kristins manns vid sjálfann sig hvern dag í vikunni qvøld og morgna og hefir hann báda þessa bæklínga *dedicerad* Eggert Bjørnssyni á Skardi á

Skardsströnd, Sýslumanni í Bardastrandar Sýslu og eru þeir nockrúmsinnum prentadir. Ut af *Diario* hefir qvedid Sálma sá velgáfadi Kénnimann Sra. Jón Sigurdarson, en Vikuþaunkunum hefir í Sálma snúid Sra. Eiríkur Hallsson á Høfda. Hjá mér eru Vikubænir Sra. Hallgrími eignadar, er vel mættu fylgja þessum bæklingum, ef menn fyrir víst vissu þær væru verk Sra. Hallgríms og óaf-bakadar. Þessi Guds madur hefir einnig *Commenterad* yfir nockrar Vísur úr vorum Fornsøgum, einkum Søgu Olafs Konúngs Tryggvasonar, en þó einhverjum þyki þad hans verk ei hid fullkomnasta, þá er adgjætandi, auk þess vér erum allir menn og vorum ófullkomlegleika fylgir jafnan einhverr annmarki, ad vera má Sra. Hallgrímur hafi ei gefid sér stundir, eda ei haft þær, til ad halda áfram med sama vandáverk og skiljast svo vid þad, ad grandskygnustu menn gætu eingin missmídi á sjed *).

---

*) Páll Løgmadur Vídalín, vel tilfallinn Dómari i greindu efni, skrifar þannig hér um *l. c.: Commentarium etiam reliquit in nonnulla veterum Poëmata, quæ Historiæ Olai Tryggonis f. inserta sunt, in quo laudabilem etiam operam præstitisse*

I bundinni rædu hefir Sra. Hallgrímur miklu fleira gjørt og sérhvad af því, med þeirri snild og ágjæti útfært, ad hann fyrir laungu forþénad hefir eitt hid ypparsta sæti medal þessa Lands Høfud-skálda; þar hann, med føgrum og hagqvæmum ordum í lidugasta qvedskap, án fordildar og affarasnids, framsetur sína velgrundudu þánka um þvílíkt efni, sem optast snertir hjartnæmust atridi vorrar trúar, kristilegt framferdi manna og framfarir þeirra í andlegum efnum. Eitt hid ypparsta og uppbyggilegasta verk, sem í ljódum hefir samid verid og í þessu landi útgengid, eru hans Fimmtíu Sálmar út af Pínu og Dauda Drottins vors Jesú Krists, med Textans útskíríngu. Og — svo sem þeir høndla um hid huggunar-ríkasta efni og innibinda í sér merg og kjarna vors kristinndóms, svo hefir hann mest ástundad ad vanda þá og víst nockurra ára tíma til þess brúkad — sumir segja 10 og vænast hér til virnisburdar. Sra. Hannesar Bjørnssonar, hver-

---

videtur, pleraque enim feliciter eruit, haud scio an omnia, glaciem certe fregit maximæ difficultatis, stravitque ad cætera viam & dolendum, quod tam pauca idgenus poëmata tractaverit.

jum hér um mátti nockurnveginn kunnugt vera, adrir færra. — Þetta sitt ágjæta verk fullkomn- adi hann 1660, sem sýnir Formáli og *Approbatio* Sra. Jóns Jónssonar á Mel- um, dagsett 7da Marts sama ár. Þad sýnir og *Dedicatio* til Kristínar Jónsdótt- ur í Einarsnesi og Helgu Arnadóttur í Hýtardal, dagsett 5ta Maji nefnt ár; mér þykir og líkleg sú tilgáta, ad hann hafi ei lengi látid undandragast ad sýna Sálmana sín- um velgjörda- manni *Mag.* Brynjólfi Bisk- upi, heldur jafnvel fyrstum manna og undir eins *offererad* þá Dóttur hans, eins og hann í Marts á s. á., gaf þá og tilsendi Ragn- hildi Arnadóttur í Kaldadarnesi, hvert *Autographum* Prófasturinn Sra. Vigfús í Hýtardal skrifar sig í höndum haft hafa med Formála Jóns Prófasts. Sú 1ta *Editio* þessara Sálma, útkom á Hólum í Hjaltadal 1666, hverki góð né fullkomin, þar medal annars, vantudu 2 vers í þann 15da Sálm og hid 3ja í þann 8da. Sú besta *Editio* meinast hin 4da í Skálholti 1690. Þessir Sálmar hafa ad vísu (til 1773) 15 sinnum prentadir verid *) og þad med *citatis biblicis*

*) Þessara Sálma 24da útgáfa var prentud sídarst í Videy 1836.

1704 og hefir *Editor Mag.* Bjørn Biskup Þorleifsson viljad lagfæra þá í tveim stødum (nefnil. þad 18da vers þess 14da Sálms og hid 12ta v. í þeim 16da Sálmi) og þó *Mag.* Bjørn Biskup hafi gjørt þessa umbreytíngu íbestu meiníngu, þá lagdist þad ei svo út fyrir honum og hefir henni því ei fylgt verid í enum sídari *Editionibus*. Miklu framar hafa nockrir merkilegir menn annadhvert reynt til ad snúa þeim í framandi túngumál, eda med Prédikunum út af þeim viljad þeirra inntak ljósara gjøra fyrir almúga; hver fyrirtekt ad vísu lofleg er, þó Sálmarnir sjálfir framsetji skiljanlega, þó í færri ordum, Þjódskáldsins þanka. A. látínsk vers hafa gjørt tilraun ad snúa nockrum þessum Sálmum *Mag.* Jón Biskup Vídalín, eitt hid besta Látínu-skáld hér á landi verid hefir, bródur hans Þórdur og Jón Þorkéllsson, nockur ár *Rector* í Skálholts Skóla *). Gudmundur,

---

*) Arid 1778 útkom í Kaupmannahøfn látínsk útlegging þessara Passíu-Sálma, undir sømu løgum, sem hinna frumqvednu, gjørd af Kolbeini Presti Þorsteinssyni til Middals í Arnesss Sýslu, ad ollu leiti á kostnad, eins og sú Utgáfa øll, þáverandi Amtmanns, sídan Stipt-

sonur Sra. Gudmundar Jóns (lærda) sonar, gáfumadur og skáld sæmilegt — er þjenti lengi hjá Hennar Majesteti Sophíu Amalíu og vard Fógéti hennar í Lágalandi (Laaland), allt til Hennar danda 1685, en bjó þar eptir í Péttmerski stutta stund, sídan í Glückstad, og lifdi víst til ársins 1688 — byrjadi ad útleggja þessa Passía = Sálma á Þýdsku, en hvert hann hefir tilendst ad fullkomna þad áform sitt, er mér ad vísu óljóst. Ur af Passíu = Sálmum þessum hafa samantekid 50 Húslestra þeir æruverdugu gáfumenn: Sra. Gudmundur Isleifsson, Prófastur í Bardastrandar Sýslu og seinast Prestur á Ingjaldshóli. Sra. Jón Sigmundsson hvers ádur er gétid; Sra. Vigfús Jónsson á Stød, er deydi 1761; Sra. Jón Jónsson, sídast Prestur til Stadarhóls og Hvols Safnada, hvers verk þryckt

amtmanns Olafs Stèphánssonar, sem vard géfins útbýtt hér og erlendis vida.

M. St.

Hjörleifur Prófastur Þórdarson, sídast Prestur til Valþjófsstadar í Nordur=Múla Sýslu, hefir snúid Sálmum þessum á látinskt *hexametrisk* vers, prentud i Kaupmannahøfn.

er á Hólum í Hjaltadal 1766 *). Það er og merkilegt, að þessir Passíu-Sálmar eru ei einasta — eg hefði nær því sagt — í hverju húsi hér á landi ydkudir, helður og lyfir þeirra verðuga hrósi á lopt haldið með: al framandi þjóða, sá nafnfrægi *Historiographus Regius* Þormóður Torfason *in Serie R. & D. D. L. l. Cap. II.*, er þó sonur var Torfa Sýslumanns Erlendssonar, mótstöðumanns Sra. Hallgríms, og Kapteinn Magnús Arason hafði þá gjarnan á sér og fundust þeir á honum dauðum, þegar hann drucknaði við Hrappsey á Breidafirdi 19da Jan. 1728, og — hvað meira er — að Magnús vyrdti svo minningu Sra. Hallgríms, að hann ásetti sér að innkaupa Líkstein yfir hann, með látínskri *Inscription* **) og setja fyrir neðan

*) Vigfús Prófastur Erlendsson, síðarst Prestur að Setbergi í Eyrar-sveit, hefir samantekið 50 Húsölestra út af þessum Passíu-Sálmum, nefnda Píslar Þankar, prentaða á Hólum 1773 og 1779, og í Viðey 1835.

**) Þessi *Inscription* hljóðar þannig, eptir því sem mér hana meddeildi í Kaupmannahöfn 1754 *Stud. Antiqv.* J. Olafsson.

D. T. O. M. S.

Monumentum Viri in perennem pat-

hana þau 5 síðustu vers þess 25ta Sálms, snørud af honum á látínsk Ljóðmæli. Hér að auk hefir Sra. Hallgrímur orkt 1656 Sálma út af fyrri Samúelis-bók og af þeirri síðari til Abners dauða, eða til þess 3ja vers í þeim 2rum Sálmi, hvert verk þeir mjög velgáfuðu menn: Sigurður Gíslason og Sra. Jón Eyólfsson eldri á Gilsbacka færðu vel til enda. Þeir eru prentaðir (á Hólum) 1747. Líka svo hefir Sra. Hallgrímur qveðið Sálma út af Historíu Jónasar Spámanns og qvæði af Bíleam, hvert-tveggja prentað með Vísnabókinni 1748. Af Rímna-flockum eptir Sra. Hallgrím eru: 1.) af Lykla-Pétri og Magelóna 2.)

---

riæ. suæ. Islandiæ. gloriam. nati. in. perenne. ecclesiæ. Christi. qvæ. vivit. in. Islandia. aut. victura. est. emolumentum. Sacerdotio. functi. &. eodem. suo. Sacerdotio. sancte. defuncti. Dni. HALLGRIMI. PETRI. F. Ecclesiarum. primo. Hvalsnessensis. &. hinc. Saurbæensis. in. Hvalfjarðar-strønd. *pastoris. dum. vixit. vigilantissimi. atque. in. eo. ipso. officio. summo. cum. honore. mortui. posuit*

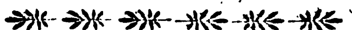
M. Arasen.

af Flóres og Leó (þar Bjarni Jónsson, Skáldi, hætti vid í hinni 16du Rímu, þar svo byrjar: „Hleidólfs bát eg hryndi á mar, heldur enn lengur standi.„) 3.) af Króka-Refi. Auk þess, sem nú er upptalid, hefir hann marga Sálma, Qvædi og gamanvísur eptir sig látid, sem ad nockru leiti finnast í þessu qveri og ad nockru leiti liggur enn þá hjá mér og ødrum, sem vissra orsaka vegna, eckí ad þessu sinni þryckjast kann.

Hvad þessari Utgáfu vidvíkur, þá er hún á vitlíkann hátt løgud, sem hin sídasta af 1770, nema hvad undanfellt hefi þær stuttu Bænar andvarpanir, sem þar finnast á bls. 173 — 179, þar ei einasta er til vonar, ad þær þryckist hid fyrsta, ásamt Þankum (svo kølludum) *Auctoris*, heldur og sýnast, nær *Finales consonantiæ* frátakast, líkar jafnt sundurlausri, sem bundinni rædu; líka og þar fyrir, ad rúm fengist fyrir Vidbætirnum, er inniheldur nær allt hingad til óþryckt, en Sra. Hallgrími eignad ei af færri enn 3ur *Exemplaribus*, af hverjum eckért sýnist þess annars *Apographum*. Ad innsetja allar

variantes lectiones hefi eg opt þenkt, en sleppi því um sinn, þar það er gagnslitið, en gjörir undireins qverið stærra og dýrara. Sálminn: Leið þú mig Guð! og lát mig ei, hefi eg fundið í 2ur *Exempluribus* einasta með 3ur versum, en af hinum, samt 2ur enn óþryktum versum, samanstendur annar Sálmur Sra. Hallgrími eignadur. Í Aldarháttar versi 9da, er nú undanfellt: næm, eptir *Exemplaribus* þeirra sælu Guðs manna: Föður míns, einu Sra. Eyólfs á Völlum og Sra. Guðmundar Erlendssonar í Felli, þar þetta orðkorn sýnist úti mega látast í tilliti til meiníngar og bragarháttar. Í Flærðarsennu (svo kallaðri) versinu 2ru sýnist heldur ega í tilliti til meiníngarinnar, vera: kreppir inn, heldur enn að, eptir sál. Bechs Sýslumanns *Exemplari.* Ur Sálminum: Sælar þær sálir eru, hefi eg burttekið 3 vers; eptir tilvísun *Exempls.* Sra. Hallgrími tilheyrandi og sett þau bak við nefndann Sálm, því þau eru undir ödru lagi enn hann. Sálmurinn: „Hjartað kátt, höfum þó gángi styrdt," mun vísslulega vera Sra. Jóns Píslarvotts

eins og hinn: „Jesú Frelsari og Fridar-herra,“ Sigurdar Pálssonar; ecki heldur hinni Samstædurnar: „Hyrt mig ei í heiptar brædi,“ né versin: „Eitt má ávalt heita“ etc., fyrir víst eignandi Sra. Hall-grími, verdur þetta því undanfellt í þessari Utgáfu, í hverri finnst eitt og annad smáveg-is lagfært, eptir þeim *Exemplaribus* fengid hefi sídan *penultima Editio* útgéck og gódir menn hafa mér tilvísad, medal hverra helztu er Prófasturinn Sra. Vigfús Jónsson í Hýt-ardal, hverjum eg, eptir skyldu, aflegg hér med mitt opinbert þacklæti, eins og hinum ödrum, þó um sinn ei séu á nafn nefndir.

Þunda Guds vel feck vandad
Vitur í Sálma-ritum
Medferd Hallgrímur Hyrdir
Herrans sauda ótraudur,
Son Péturs, sem ábata
Sízt rírdi Kristi dýrdar,
Olatur, í dúk sveita
Ei fól gjøf himna Jøfurs.

2. Bordløgd heldur hugdi,
Hún minna skyldi ei vinna
Ard um Jsa jørdu,
Enn náð hafdi þáda.
Því er sál hins sæla
Setst í føgnud bestann;
En vér eptir sinnum
Agætst merkin verka.

3. Eitt sinn, opt þó mætti
Adur líta fjølnýtu
Stef hins ljóda ljúfa,
Løgud ment vera prentud,
Biskup Gísli þann geisla
Gudfrædis ecki mædist

Landi láta tendrast;
Letrad fátt vard betra.

4. Hér er hugvits rírum
Hægt tilbendt ad mentast;
Hér er hug óvørum
Hermt frá andar grandi;
Hér er hugar = sáium
Huggan trú vel búin;
Hér er hugar = skjærum
Heitid dýrdar veiting.

5. Ættmanns hródra háttum
Hródur verdt er bjódist;
Fár hefir fegur skrifad
Fordum skjód vorrar þjódar;
Nockrir nærri bruckn
Nýtur ber af ítum,
Mangi máské lengi
Megi jafnast vid Nafna.

6. Breidid mót eyrum bædi,
Blídur Íslands lýdur!
Breidid ad hendur bádar!
Býdur Gud sitt ord tídum;
Breidid út hjørtun hradir,
Hlýdid Sálma smídum!
Breidid varir vidur,
Vída sunginn prýdid!

7. Lyst oss það ljósið,
Ljós máttum best kjósa;
Kjósum veg, sem vísar,
Vís er oss þá prísinn,
Prís í himna húsi,
Hús það rækjum fúsir;
Fúsa loks að leysast,
Leysi Guð frá hneisu!

Encausto formas veteres pinxere tabellis.
Nostras hic vates carmine conspicitur.
Ipse suæ pictor mentis (nil ora moramur).
Vivus erat scriptis entheus ille senex.

ita posuit Ipsius
ex Sorore pronepos & cognominis
H. ELDJARNI F.

EPITAPHIUM.

Hér liggur Skáld, er skyldug
Skáld stæra forprís skjærann,
Skáldmæli' um Krist, þá qvaldist,
Kjærust vann Skáld það næra.

Ei Skáldum Isa foldar
Eru Skáldin svo færa,
Sem Skáldi því gladir gjalda,
Græt Skálds hrós frábærast.

2. Sitt ljós Snælands ætta,
Ættmanns vóru hættir,
Hætt þá særdu sóttir,
Sótt vann trúar þróttur.
Þróttsæll dó í Drottni
Drottins píslarvottur;
Vott þess firdar fréttu,
Frétt med sannleiks réttri.

3. Lifir Skáld lopti ofar,
Lifir Skálds önd dygd þrifin,
Lifir Skálds nafn í lofi,
Lifir Skálds gröf hrós yfir.
Lifi Skálds minning ljúfa!
Lifi Skálds stærsti bifur!
Lifi Skálds ljóda-gjafir!
Lifi Skálds merkis skrifin!

Fyrsti Parturinn

innihaldandi

nockra Sálma og Qvædi

út af heilagri Ritningu.

Sálmur um sköpun veraldar.

Af 1tu Mós. b. 1ta Kap.

Lag: Ovinnanleg borg er vor Gud.

I upphafi fyri sitt eilíft ord, almáttugur Gud skapti, himin og líka hér med jörd, af hreinum gudddóms krapti, fagurt ljós, firmament, flód og þurrlendid hent, grös, jurtir, grænkud tré, gaf þeim og frjófseme, med ým og aldin safti.

2. Sól, túngl og stjörnur setti hann, sjálfur á festíng skjæra, líka svo fuglinn léttfærann, um loptin kann sig hræra; í flódi fiska = kyn, fénad og dýrin hin, sképnur skridandi' um fold, skapti seinast af mold, mann og hans qvinnu kjæra.

3. Himininn klár og hýr þá var, hreinann gésandi ljóma, jørdin án mædu ávøxt bar, med allskyns aldin-blóma, sképnurnar allar eins, ei kénndu nockurs meins, madurinn hafdi um heim, herradóm yfir þeim, í sælu, réttlæti og sóma..

4. Svo er nú Drottins ordid eitt, sem øllu vid makt heldur, án þess ad gjørt er ecki neitt, almætti hans því veldur; þad ordid eilíft er, allt gott færir med sér, hverr sér þar heldur vid, hreppir eilífann frid, gledst þar af hugur hrelldur.

5. Jesús er eilíft ordid þad, einka Lausnarinn gódi, fyrir hvern allt ad er skapad, afsviptir sorgar módi; hann øllu heldur vid, hann sannann géfur frid, hann slítur hrigdar bønd, hann bætir meinin vønd; føgnum þeim fridar sjódi.

6. Jesús er gledi eilíf ein, øllum þeim á hann treysta, hann er sú besta bótin hrein, bønd synda kann áfleysta, vor bótin byst til sanns, bæn heyrir syndugs manns, hann bætir bøl og þrá, burtsviptir hrigdum frá, gésandi nádar neista.

7. O! hvad opt verd eg ordlaus hér, eymdir mínar því valda; líknar ord, Jesú! legg þú mér, lát mig ei synda gjalda; gled

þú mitt sorgfullt sinn, sætasti Jesú minn! láttú mig þjóna hér, med þýdri losgjörd hér, nú og um aldir alda!

Inntak úr historíu af Balaam.

4du Mós. b. 23ja og 24da Kap.

Med lag, sem Súsönnu Qvædi.

Þá Israels lýdur einka fridnr af Egyptó, út réd gánga, eydimörk lánga ysirdró, á Móabs völlum þreyttur þó, þá um sidir landtjöldum sló.

2. Móabíta og Madíaníta mönnum þá, stýrdi karskur, kjænn og vaskur Kóngur sá, Balak hét, sem birta má, bægja vill þeim landinu frá.

3. Ei sér treysti hann med hreysti ad halda stríd, ángri mæddist, af því hræddist Israels lýd; vid sína menn hann sagdi' um hríd: senn mun búin ófridar tíd.

4. Israels múgur mannvals drjúgur Móabs lád, allt mun eyda, audæfum sneida og auka' oss hád, eins og fé, sem ei er gád, upp vill ræta jurtir og sád.

5. Um þann tíd hjá Arams lýd var einn sá mann, bókin efnir beint og nefnir Balaam hann, spádóms ment og konstir kann, Kóngurinn vill ad fundinn sé hann.

6. Sídan beiddi og svo tilreiddi sendimenn, ad Balaam finndi og fljótt med skyndi í fjærlægd senn, honum segid ord mín enn: ómaks-launin géld eg þér tvenn.

7. Af Egyptalandi fólk flýandi flockum tveim, ógna lid med sorga síd mig sækir heim, bid eg þú komir ad bølva þeim, bædi færdu vyrdíng' og seim.

8. Móabs ædstir Herrar hærstir hlýddu Gram, stórar háfur, gérsemis gáfur greida nam, brádlega hittu Balaam, báru sídan erindin fram.

9. Balaam þýdur beiddi blídur: bídid hér! á morgun svarid fyrr enn farid fáid þér, þegar vís eg ordinn er, alls sem Drottinn kunngjørir mér.

10. Þessa nóttu þegar í óttu, um þennann hag, Gud spyr hradt, þad segi' eg satt, med svoddan slag: hvada menn med hefndar plag, híngad komu til þín í dag?

11. Balaam sagdi: senn ad bragdi sendi mér, Balak menn og bidur mig enn ad bjarga sér, af Egyptalandi ógna her, innfallinn í ríkid hans er.

12. Þad eg fregna, hann þykist ei megna þeim á mót, fá vill mig ad frelsa sig

og fremja blót, svo bølvan yfir þá falli fljót, og fólkid hreppi afdrifin ljót.

13. Hér um skírir hann, sem stýrir haudri og heim, þó þér bjódi Budlúng rjódi, brenda|nn seim, lát þá sjálfa hverfa heim, hvergi skaltú fara med þeim.

14. Vid Móabs menn ad morgni senn hann mælti í stid: ydur búid, burtu snúid, Balaam qvad, gjøri eg ei þad sem Budlúng bad, bannad hefir Drottinn mér þad.

15. Þessir gánga leid svo lánga, ad ljódin tjá, Balaams svørum, sínum førum sogdu frá, kynlega vid þad Balak brá, bjó til adra sendimenn þá.

16. Ødlíng kyrri eins og fyrri uppáskló, af sínum vinum vildari hinum valdi þó, til Balaams seggja dróttin dró, dýrar gáfur Kóngurinn bjó.

17. Spámann fundu fródir í lundu og fluttu þar, erindin sín med ordin fín, sem ásett var, skíra gull og gérsemar, gaf þeim aptur Balaam svar:

18. Þeim ydur sendi af sinni hendi segid þér: þó húsin full med glódraudt gull hann gæfi mér, mun eg ei gjøra hid minnsta hér, meir enn Drottins befalníng er.

19. Sömu nótt þá seggja drótt í svefni var, Balaam beiddi, Gud honum greiddi gloggt andsvar, til Móabs lands þú med þeim far, minnstú hvad eg skipa hér þar.

20. Ösnu býr og bráðlega snýr med brögnum þá. Engill hreinn af himni einn, sem hér skal tjá, midri leid þeim mætti á, mátti hann ecki Balaam sjá.

21. Asnan hniegir útaf vegi, er Engil sjer, Balaam hryggdist hardt og styggdist, hún var þver, himnabúinn fiendur fer, fram á leid þar girdíng ein er.

22. Sinu var gardur hár og hardur á hverja hlid; Engill merkur, stór og sterkur stód í mid, fóturinn kreistist vegginn vid, vard ad gánga þanninn á snid.

23. Enn fór lengra á einstig þrengra Engill skjær, asnan veginn enganveginn arkad fær, Balaam hana bistur slær, á bædi knén því fellur hún nær.

24. Ösnu munni einn er kunni upplaukt þá: himins og láda hærstur dáda Herrann sá, feck hún mál og fljótt nam tjá, fyrir hvad gjørdir þú mig ad slá?

25. Balaam rjódur reidi módur rétt svo tér, ertú sleginn af því veginn ecki

fer, hefdi eg spjót í hendi mér, hefna skyldi dauðinn á þér.

26. Eg þín asna lima lasna lúin og þreytt, frá barndóm þínum bar þig á mínu baki greidt, hvenær gjørdi eg eins þér eitt? aldrei fyrri, sagdi hann, neitt.

27. Um þá stundu opnast mundu hans augun þá, af Drottins rádi, rétt svo tjádi Ritníng frá, blessadann Engil Balaam sá, med brugdnu sverdi veginum hjá.

28. Mjøg sig hneigdi mjúkt og beygdi madurinn brátt; Engill traustur, tryggur, hraustur taladi hátt: hvar fyrir slóstu þrisvar þrátt, þína øsnu af reidinnar mátt?

29. Ef hún eigi viki úr vegi, ad vísu hér, henni hægt eg hefdi vægt, en hefnt á þér, vegur þinn ei þócknast mér. Þar á móti Balaam tér:

30. Eg ei þeckti og þad mig bleckti, ad þú varst nær, vík eg frá, ef væri sá þinn vilji kjær; aptur svarar Engill skjær: ordlof þú til reisunnar fær.

31. Varast skaltu umfram allt, qvad Engill greidt, ad mæla par fyri Þengil þar, þó þess sé beidt, taladú ecki annad neitt,, utan hvad eg skicka þér eitt.

32. Balaam frá og ferdast þá og finn-ur fljótt, Móabs gram, sá gledjast nam í gédinu hljódt, bad hann vildi búast skjótt, og bølvun leggja á Israels drótt.

33. Á fjalls hædum ei fjærstædum ølt-urin há, bygdu sjø og fyrna fé þar fórna á, til var reynt um tíma þrjá, takast ecki bølvanin má.

34. Vid' offrid hvert géck Balaam burt frá brøgnum snar, med sama hætti hon-um mætti Herrann þar, mátti hann ei mæla par, móti því, sem tilskickad var.

35. Balaak reiddist beint og beiddist brádt í stad, hvérki þessa hata né blessa Hilmir qvad, spámann komst svo ordi ad: ecki leyfir Drottinn mér þad.

36. Spádóm blídann furdu frídann féck hann tjád, þad er rétt med røkum sett í Ritníng skrád, Kóngi lagdi hann kjænsku rád, kom því seinna refsíngin brád.

37. Ferdast heim af fundi þeim, sem frá er téd: Israel hardt á heidna snart þá herja réd, eyddu fólki en eignast féd, einn-inn féll þar Balaam med.

Historia af Jónasi Spámanni.

Fyrri Sálmurinn.

Tón: Nú bid eg, Gud! þú nádir mig.

Til Jónas Spámanns taladi Gud: tak þig strax upp, sem eg þér baud, brádlega ferd þín byrjud sé, í borg þá stóru Niníve, þú skalt færa þeim fregnir þær, fordjørfun strax sé búin nær, hróp þeirra synda heyri eg þrátt, hefnd og refsing þeim kémur brátt.

2. Þat eptir Jónas þenkti víst, þángad vildi hann ferdast síst, Drottni hugdist ad flýa frá, fordast svo mætti skickun þá, leigdi sér far og gjald til gaf, géck strax á skip og lagdi í haf, ætladi svo í annad land, um Herrans bod ei sinnti grand.

3. Sem þeir nú landi sigldu frá, sjórinn tók mjøg ad ýfast þá, ofur stormvindur í einum svip, yfirdreif bædi menn og skip, farminum hradt þeir hrundu út, hverr bad sinn Gud med trega og sút, Jónas í lypting lá og svaf, lítid sig allt um þetta gaf.

4. Skipherrann um þad undrast vann, ofann géck þá og vakti hann, sagdi: hvar fyrir sefur þú? fár lífs-naud ad oss geingur nú, rís upp þegar og þinn Gud bid,

ef það máské hann veiti lið, úrræða lausir allir vér, í þessum stormi töpumst hér.

5. Af hjarta báðu og hétu þeir, hættur storm-vindur óx því meir, ásamt þeim kom, það einhvers völd, yfir þá leiddi hefndar gjöld, hlutfalli varpa hratt í stað, hjá Jónas síðast lendti það, óttast mjög þegar svoddan sjá, svo við hann allir ræddu þá:

6. Seig oss hvað helzt þú hefir gjört, frá hverri þjóð þú kominn ert, eða hver til þess eru rök, oss hendir slíkt fyrir þína sök? Eg er, qvað hann, ebreiskur mann, og svo trúi á Drottinn þann, hverr himin skapti, heim og sjó, hvers befalning' eg gleymdi þó.

7, Sem hann hið sama hermdi frá, hræddir úr máta spurðu þá: gjörðu nú sjálfur gjörla' á skil, gjöra hvað egum við þig til? Varpið mér, sagði' hann, sjóinn í, svo verðið þér úr háska frí, eg veit að minna vegna hér, vindurinn þessi kominn er.

8. Mótróður þúngann þreyttu þeir, þá vóx stormurinn lángtum meir; grátandi báðu af geistum móð: Guð reikni oss ei þess manns blod! Svo var Jónas í sjóinn sökt, samstundis veðrið mæddist snöggt.

Menniernir óttast mjøg vid þad, miskunar sérhverr Drottinn bad.

9. Drottinn sendi einn hvalfisk hradt, hann kom þángad, sem Jónas datt, uppsvelgdi manninn í sinn qvid, ei stód þar sídan lengi vid; hann bad og grét med beiskri þrá, bænheyrdi Gud andvørpum þá. Þrjá daga luktur lá hann þar, líka svo nætur eins margar.

10. Fyrir Guds ord og almátt hans, aptur fiskurinn rann til lands, óskøddndum med øllu þó, uppá þurrt landid Jóna spjó. Mikil er, Drottinn! miskun þín, minnstu hér einninn líka mín, svo eg frelsadur sýngi þér, sanna lofgjørd, sem skyldugt er!

Sídari Sálmurinn.

Tón: Náttúran øll og edlí manns.

Annad sinn Drottinn eptir þad, aptur vid Jónas sagdi: í Níníve hann stóra stad, strax skaltú fara' ad bragdi, ordsendíng ber, sem birti eg þér, borgar mønnum þar inni: hann ferdast þá, sem fljótast má, festi þad bod í minni.

2. Þriggja dagferda Stadurinn stór, standur ad Níníve væri, eina dagleid svo

útaf fór, alvarlega sem bæri, kallandi hradt, eg segi þad satt, svo vill Drottinn tilhaga, borg hvar há, umturnast á, innan fjørutíu daga.

3. Brádlega trúdu borgar-menn, bodskap Drottins þá fengu, úngir og gamlir allir senn, íklæddir seckjum gengu, Kóngurinn þá, er svoddan sá, sinn búníng af sér lagdi, í øsku sat og grátid gat, gaf skickun slíka og sagdi:

4. Ei skulu menn og máll aus dýr, matar né fædis neyta, hverr, sem hér innan borgar býr, bidji med ydrun heita, afleggid brátt, á allann hátt, íllsku og synd margfalda, máské Drottinn, minnist vor enn, svo megum lífi halda.

5. En, sem Gud Drottinn alla sá, yfirbót Niníve manna, miskunar hrærdist Herrann þá, hann elskar trúna sanna, ángra sig lét, þad ádur hét, íllsku þeirra ad hefna, veitti þeim grid, gaf líkn og frid, gædskunnar sinnar vegna.

6. Jónas feck sjed sú fordjørfun, sem fyrirspád hann hafdi, yfir þá koma ecki mun, ógæfan lengi tafdi, honum þad mest, mispóckuadist, mælti med hriggu bragdi,

eg vissi það og þar kom að, sem þánkinn mér aður sagði.

7. Þitt sinni Drottinn þecki eg bert, því vildi' eg undan flýa, mønnunum jafnan mildur ert, sem mót þér syndir drýgja, ydrist þeir nú, þeim þyrmir þú, þó látir hefnd tilsegja, spádóms orð það, fyrst fann ei stað, fýsir mig helzt að deya.

8. Andsvar af Drottni aptur féck: að sinnar reiði gætti Strax síðan burt úr Staðnum géck, sturladur með þeim hætti; hreisis-korn þar, því hitinn var, yfir høfði sér hann bygdi, og vildi fá með sanni' að sjá, hvad sinn spádómur dygdi.

9. Drottinn lét vaxa ljósann lund, lángt sínar greinir breiddi, sá rann þar upp í samri stund, sæt blómstur þó framleiddi, við þetta gras, gladdist Jónas, gédfróa sér það taldi, þá sólin hrein, sárheitt að skein, sig í þess skugga faldi.

10. Guð Dróttinn lét þá lundinn þann, lítinn orm stínga kunna, uppvisnaði með øllu hann, ofan féll strax til grunna, austanvind greidt, sólskin sárheitt, senda réð Herann mildi; Jónas þreyttest og þjáðist mest, þá sagðist deya vildi.

11. Þykist þú, Jónas! reidast rétt? rædди Gud, med þeim hætti, þennann lund hafdir þú ei sett, þín hønd hann eckért bætti, á einni nótt, hann upprann skjótt, adra þó strax visnadi, mjøg þanninn hér, úr máta þér, mislíkar svoddann skadi.

12. Skylda eg ecki øllu meir, afvenda reidi minni? tólfsinnum tíu þúsund þeir, þar eru í Stadnum inni, sem engin skil, skynjudu til, ad skipta um vinstri' og hægri; nú sjádú hér! næsta er mér, nádin enn reidin þægri.

Nockrar Saungvísur

af þeim sérlegustu

Krists Kraptaverkum.

I.) Um Brúdkaupid í Kana. Jóh. 2.

Lagid er, sem vid Eckjan = 16.

A Galíleu ládi, ljóst í Kana Stad, med gégnd og gódu rádi, gjørdist brúdkaup þad, Módir Drottins dvaldist þar, Jesús og svo sveinar hans, sjálfur bodinn var.

2. Þá nam dryckur þverra, þetta María sjer, hún géck til vors Herra, hógvær

þannig tér: Són minn kjær! þar vantar vín. Hvad hef eg med þig? Kristur qvad, komin er stund ei mín.

3. Vid þénara þýdust sagdi: þad, sem býdur hann, gjørid bradt ad bragdi. Virk' eg adburd þann: steinkér sex þar stódu rétt, tóku mælira tvo edur þrjá, til hreinsunar sett.

4. Bølid trúi' eg vatni, býdur Jesús enn: farid og fljótt af vatni, fyllid kérin senn! barmafull þeir bera þau inn, kjæmeistaranum færa fyrst, Frelsarinn baud um sinn.

5. Vatn ad víni ordid, vist hann smackar þá, geck svo beint fyri bordid, brúdgumann kallar á, hann vissi ecki hvadan þad var; ødrvísi' enn er nú skéd, oss til haga bar.

6. Vant er vínid besta, ad veita allra fyrst, þar til gedid gésta, gledst méd heidur og lyst, léttara sídan bjóda ber; en þú hefir þad hid góda geymt, og gésid seinast' hér.

7. Jesú jardteikn fyrsta, Jóhannes segir þad, hjóna hjartad tvista, hann í þessum Stad, gladdi' og sýndi sína dýrd. Honum sé bædi heidur og þøck, af huga' og munni skírd!

II.) Um Konúngsmanninn af Kapernaum. Jóh. 4.

Tón: Gædsku Guds vér prísum.

Kóngs mann frá Kapernaum, kom einn til Jesú þar, þá fyrir døgum fáum, Frelsarinn genginn var, beint inn í Kana borg, og ságdi: son sinn væri, sjúkur og dauda nærri, því bar hann þúnga sorg.

2. Traudlega trúad fáid, taladi Jesús þá, nema þér nockud sjáid, nístárleg jardteikn há. Aptur þá ansar hinn, hásking er harla bráður, Herra! kom þú nú ádur, enn fálast sonur minn.

3. Hug-gædi Herrann mæddi, hans naudsyn gjørla sjer, vid føðurinn frá eg svo ræddi: far þú! son þinn lifir; madurinn merkti þad; trúdi því eina ordi, á þad sig reida þordi, géck svo gladur af stad.

4. Hans þjónar honum mættu, heimleidis vegi á, húsbóndans hjartad kjættu, hug-gladir mæltu þá: sonur þinn lifir ljóst! Hann spyr: nær sorgin sjatnad, og sóttin hefdi batnad? þeir ansa med enganu þjóst:

5. Senn um sjøunda tíma, svo bar þad til í gjær, koldunnar sárum svíma, sviptist hann øllum nær. Þá fornam fadirinn,

í sama munð svoddan skédi, sem Jesús hon-
um tédi: sjá! lifir sonur þinn!

6. Hér við hann varð mjøg gladur, og vel í trúnni hress, hverr hans heimilis madur, honum fylgdi til þess, krapt Herrans kénndu bert. Það Jesú jarðteikn annað, Jóhannes hefir sannað, í Galileu gérdt.

III.) Um þann, sem þrjátiu og átta ár lá sjúkur. Jóh. 5.

Med lag, sem Píslar Minníng.

Heiløg var þá haldin ein, hátíð Gyðínganna, Sonur Guðs sem grædir mein, gánga réð, sjálfur með, til Jerúsalem, svo er skéð, að sið Israels manna.

2. Í borginni var brunnur sá, Bethesda að heiti, fordyr vóru fimm þar á, féckst þeim skjót, heilsubót, sem mæddu allskyns meinin ljót, og margir trúi' eg þess neyti.

3. Engill Drottins eina tíð, upp réð vatnið hræra, svo hverr helzt af sjúkum lýð, sem aðdar, fyrstann þar, ef sig þvoði, álheill var, eins og barnið skjæra.

4. Í fordyrunum, sem frá er greint, fjøldi sjúkra lýða, var og beið svo vissi beint, nær vatnið skjært, yrði hrært, því lækna vildi lífið sært, af laungum sóttar qvíða.

5. Medal þeirra sjúkdóms=sár, sagt er madur væri, þrjátíu øll og átta ár, aumur neyd, þúnga leid, eptir lækníng blídri beid, bølid trú' eg hann særi.

6. Þegar Jesús þenna sá, þar ad gløggt nam hyggja, ad lengi hefdi þúnga þrá þol= ad hann, mæla vann, Herrann vid þann veika mann: viltú lækníng' þyggja?

7. Svara nam hinn sjúki brádt, sárum haldinn qvída: einn verd eg því eptir þrátt, enginn hér, bjargar mér, annar jafnan fyrri fer, frekt hlýt eg ad bída.

8. Herrann þegar heyrdi þad, um hann í brjósti kénndi, gacktu hédan heill í stad! hinn þess naut, mínkar þraut, þína sæng þú ber á braut; í burtu madurinn vendi.

9. Sem nú Júdar sáu þad, hann sæng á herdar lagdi, honum gáfu þeir høstugt svar: hátíd sú, eia er nú, bodordin því brýtur þú? beint hann aptur sagdi:

10. Sá, sem hefir mig heilann gjørt, hédan baud eg færi, sjálfur vid mig sagdi bert: Sjáðú hér! tak med þér, þína sæng, því frjáls þú fer; þeir fréttu: hverr hann væri?

11. Madurinn qvadst ei þeckja þann, né þeim þar framar gégna; því Herr=

ann burtu víkja vann, þá var hans hætt; meinid hætt, féck hann þess ei framar gjætt, fólks mergdarinnar vegna.

12. J Musterinu madurinn 'sá, mætti vorum Herra: sóttlaus ertú, sagdi hann þá, syndga ei nú, framar-þú, ad þig hendi, ei ánauð sú, né annad hálfu verra.

IV.) Um storminn og þann óda mann. Mark. 6.

Tón: Gædsku Guds vér prísum.

Ljúfur med Lærisveinum, Lausnarinn sté á skip, hvirfilvind óvart einum, yfirsló þeg= ar í svip, ókyrrdist haudur og haf, undir áföllum láu, enga mannhjálp því sáu, en Herrann sjálfur svaf.

2. J þeim lífs=háska hræddir, hann fóru' ad vekja brátt, af mód og ecka mæddir, mæltu svo allir hátt: hjálpa oss, Herra kjær! lát þig ei lítt um varda, ad lægja storminn harda, svo ecki söckvum vær!

3. Hann vaknar víst og rædir, vid þá alla senn: hvad er þad ydur hrædir, helz of veik=trúa menn? og settist upp vid þad: þá baud, ad vindurinn þegdi, þjótandi vatn sig legdi; blæ=logn vard strax í stad.

4. Undrast allir við þetta, er aðburð líta þann, hverr annann hér um frétta: hvílíkur er þessi mann? strax þá hann tal= ar til, höfuðsképnanna honum, hlýða, svo framar vonum, hans einu orði í vil.

5. Lendíng í logni fengu, við landið Gadará, skjótt er frá skipinu gengu, skéði tilburður sá, aðkom þar óður mann, af illum öndum hrakinn, ólmur, vitstola, nak= inn, greinir svo gløggt um hann.

6. Ur járni og böndum bæði, brotiſt opt hafði sá, með grimd og ógna æði, svo enginn ferðast má, um þann almenníngs stig, dvalist á døckvum heiðum, í dauðra mann leiðum, lemjandi sjálfann sig.

7. Fram fyrir Jesú fætur, falla gjörði bráðt; andinn mjøg illa lætur, æpandi kallar hátt: hvað hefi' eg þó með þig, sanni Guðs Sonurinn kjæri; svo, fyri enn tíminn væri, kjæmir að qvelja mig?

8. Þá sagði Græðarinn góði: grein mér þitt heiti þó. Andinn mælti af móði: mitt nafn er: Legíó. Það hafa hyggnir menn, sex þúsund samanteiknað, sex hundruð þar með reiknað, sextíu' og sex til enn.

9. Djøflar af døprum trega, dæmdir í heljar víst, báðu mjøg mikillega, mildast-ann Jesúm Krist: fyrst þaðan færi út, að hann ræki þá ecki, í undirdjúpanna hlecki, með kaldri qvøl og sút.

10. Frelsarans leyfi fengu, að fara' í svínin þar, sem um þær grundir gengu, girnd sú djøflanna var; þar vóru tvø þús-und; øll strax með ógn og qvíða, út í vatnið hýða, og sucku' á samri stund.

11. Svín=hirðar fullir sorgar, settu á flótta heim, báru þá fregn til borgar, um bagann, sem varð fyri þeim; hinir, sem hlýddu á, undrast og ótta fengu, almennt úr Staðnum gengu, svoddan tilburð að sjá.

12. Hann, sem var áður óður, og enga skynsemd bar, sat nú síðferðis góður, sann-heill hjá Jesú þar; landsmenn þá litu hann, hinir, sem hjá vóru staddir, í huga' og sinni gladdir, søgðu þeim allann sann.

13. Herrann blind=heimskir báðu: burt að víkja um sinn; sálar gagnsins ei gáðu, þeim gramdist fjárskaðinn; svo villtir vóru þeir, hjálpar=von sæla hrepptu, henni viljandi slepptu, en møttu svínin meir.

14. Hann, hverr ed lækngast hafdi, hér sem var ádur téd, Lausnarann leyfis krafdi, ad líka færi med; en Jesús sló því af; far heldur heim til þinna, hjálprædid skalt þeim kynna, sem Gud þér sjálfur gaf.

V.) Um kraptaverk Krists á braudum milli 5000 manns. Jóh. 6.

Med lag: Einn Herra eg best æiti.

Yfir um vatnid eina, sem er í Galíleá Jesús med sína sveina, sjálfur ferdadist þá, Tiberías nockud nærri (nafn þetta Stadurinn bar), Páskum víst var ei fjærri, ad venju Gydínga þar.

2. Fylgdi þeim mugur manna, mikill á þeirri tíd, gódvild hans sáu sanna, vid sjúkann og aumann lýd; uppá fjalls-hædir einar, Endurlausnarinn géck, líka hans Lærisveinar, litla stund hvíld þar féck.

3. Upp leit hann ljóst ad bragdi, lýdi fjølda mikinn sjer, vid Philippum frá' eg sagdi: fólkid matlystugt erz til kaups hvar méttú meina, menn fái braudum nád? svo vildi sveininn reyna, þó sjálfur vissi nóg rád.

4. Þá Philippus tók ad telja, tvøhundrud penínga verd, ſiam þó menn fengi' ad

selja, fullnægja mun ei gérd. Andreas á þad heyrir, einn bródir Símonar, vildi ráð veita fleiri, vidstaddur gaf til svar:

5. Ungmenni eitt eg kénndi, Andreas mæla réd, fimm byggbraud hefir í hendi, hér og tvo fiska med, hvad skal þad þó fyrir þessa? þá talar Jesús hátt: segid, þeir fái sér sessa, saman í ridlum brádt.

6. Herrann réd braudin blessa, braut og til himins leit, fram báru fædu þessa, fyri svo marga sveit; allir þeir urdu saddir, eins af fiskunum med, og vel í gédinu gladd-ir, Guds verk svo fengu sjed.

7. Leifúnum saman safnid, Sonur Guds þannig tér, og engu af þeim hafnid, svo eckert spillist hér. Er þad ei undur ad heyra, allt þetta svo til bar, afgángs var øllu meira, enn efnid í fyrstu var?

8. Tólf karfir fullar fengu (frá eg svo Skriftin tér), og þær leifar afgengu, svo eck-ert spilltist hér; fimm þúsund fæddi' hin hreina, Forsjónin mildigjørn, karlmenn upp-talda eina, fyrir utan konur og børn.

9. Um qvøldid lét Lærisveina, landinu halda frá, hann var eptir alleina, ástar-bæn gjørdi þá. Mótvidri megnt þá þjádi,

VI.) Um Þann, sem blindur var fæddur. Jóh. 9.

Lagid: Fadir á himna hæd.

Jesús frá Júda lýd, úr Jerúsalem þá íd, útgéck sá øll mein grædir, um þad Jó-hannes rædir.

2. Sat madur sjónlaus þar, sá blind-ur fæddur var, hardtnærri Herrans vegi, í helgum Sabbats degi.

3. Lærisveinar hann sjá, svo spurdu Herr-ann þá: hvert egin mun íllska' hans valda, eda foreldra gjalda?

4. Hverki (qvad Herrann snjallt), hann ín né þeirra galdt; Guds verk ega aug-lýsast, og á honum ad prísast.

5. Verk Guds mér vinna ber, víst med-an dagurinn er, ydju mann enga fremur, eptir þá nóttin kémur.

6. Eg er ljós heimsins hreint, Herrann taladi beint, medan umgengni mína, hjá mønnum læt eg skína.

7. Herrann þá hrækti á jørd, heilnæm var lækníng gjørd, saur hrærdi saman ad bragdi, svo vid hans augu lagdi.

8. Hann baud þeim blinda þá: í brunni Silóá, þvo sér skjótlega skyldi, ef skíra sjón ødlast vildi.

mjøg dymmt af nóttu þó; Jesús þar gløggt ad gádi, géck á þeim djúpa sjó.

10. Nær um fjórdu eikt nætur, nálgadist Jesús þá; þeir hafa' á þessu gætur, þóktust forinju sjá, upp kalla ótta mæddir, en Jesús ansar skjær: verid allir óhræddir, eg er hér sjálfur nær.

11. Pétur svaradi og sagdi: sértú þad, Herra minn! bjód þú eg komi' ad bragdi, beint nú á fundinn þinn. Far þú! qvad Frelsarinn mildi; forlét hinn skipid þá, og géck, sem greidast vildi, gladlega sjón-um á.

12. Báran réd brádt ad støckva, biladi Pétur traust, hann tók þá senn ad' søckva, sagdi med hárri raust: hjálpa mér Herr-ann blídi! hann Jesús ad sér dró, og spyr: því tæpt hann trýdi? til skipsins gengu þó.

13. Ord sitt og bús-rád bædi, blessi oss Jesús hreinn, svo lífs og sálar fædi, sedji þá hvern og einn. Sjá til eg søckvi eigi, í synda daudann hér, heldur ad hjálpast megi, haldtú vid trúna mér!

VI.) Um Þann, sem blíndur var fæddur. Jóh. 9.

Lagid: Fadir á himna hæd.

Jesús frá Júda lýd, úr Jerúsalem þá tíd, útgéck sá øll mein grædir, um þad Jóhannes rædir.

2. Sat madur sjónlaus þar, sá blindur fæddur var, hardtnærri Herrans vegi, á helgum Sabbats degi.

3. Lærisveinar hann sjá, svo spurdu Herrann þá: hvert egin mun íllska' hans valda, eda foreldra gjalda?

4. Hverki (qvad Herrann snjallt), hann sín né þeirra galdt; Guds verk ega auglýsast, og á honum ad prísast.

5. Verk Guds mér vinna ber, víst medan dagurinn er, ydju mann enga fremur, yfir þá nóttin kémur.

6. Eg er ljós heimsins hreint, Herrann taladi beint, medan umgengni mína, hjá mønnum læt eg skína.

7. Herrann þá hrækti á jørd, heilnæm var lækning gjørd, saur hrærdi saman ad bragdi, svo vid hans augu lagdi.

8. Hann baud þeim blinda þá: í brunni Silóá, þvo sér skjótlega skyldi, ef skíra sjón ødlast vildi.

9. Hann géck og gjørdi svo, greidt nam sín augu þvo, heilskygn kom þá heim aptur, Herrans því olli kraptur.

10. Náttúran borin blind, bleckt er af margri synd; minn Jesús mig upplýsi, mér á hjálpar veg vísi!

VII.) Um Lazarum af dauda uppvakinn. Jóh. 11.

Lagid: Uppá fjallid Jesús vendi.

Jóhannes segir med svoddann hætti: sjúkur madur eitt sinn lá, Lazarus, þad sorgunn sætti, sá var í Bethaniá, systur tvær er innt hann ætti, ønnur nefnist María.

2. Hún var þad, sem Herrans fætur, hentuglega smyrja réd, hári sínu svannin mætur, sídan aptur þurkar med, ordi lífsins gaf ad gætur, í Gudspjallinu svo er tjed.

3. Martha einnig ønnur heitir, ordi Drottins héldt sér ad, Lausnaranum, sem lækníng veitir, létu segja þegar í stad, sá þú elskar, sóttin þreytir; svaradi Jesús uppá þad:

4. Ecki er svoddan sóttin eina, send honum til dauda fyrst, heldur ad Drottins dýrdin hreina, dásamlega auglýstist, øll þau systkyn', eg má greina, elskud vóru þó af Krist.

5. Dagana tvo þar tefja rédi, tilsett-var þad Hertans rád, ad vilja Guds sú skickan skédi, hann skamtar tíma' af sinni nád; fylgdar = mønnum Frelsarinn tédi: førum nú á Gydínga ráð.

6. Postular svara með gégnðar gyldi, gjørla sénn á þessa lund: Gydínga fólk þig grýta vildi, þá géckstu þar um eina stund; hvar fyrir girnist Meistarinn mildi, meir ad koma' á þeirra fund?

7. Tímar eru tólf á degi, talàdi spekin guddómlég, birtu njóta madur megi, mun sá gánga réttann stig, hinn, sem ljósid hefir eigi, hrásar opt og meidir sig.

8. Lazarus vor vinur sefur, vekja fer eg aptúr hann, þeir segja: batnad honum hefir, hvíld og værd ef finna kann, þenna skilníng þánkinn géfur, þeim um svefn náttúrleganu.

9. Lausnarinn þeim ljóst nam gégna: Lazarus daudur er til sanns, en eg fagna ydar vegna, ad ei var eg þar í bygdum lands, vær skulum þetta framar fregna, førum nú og vitjum hans.

10. Thómas Postuli tók ad segja, Tvíburi sá nefndur var, Lærisveina hug vill hnegja, hann gaf fyrir alla svar, látum

oss fara' og líka deya, ljóst med honum einnig þar.'

11. Kom af guddóms krapti høgum, Kristur til Bethaníá, Lazarus fyrir fjórum døgum, framlidinn í grøfinni lá, úr borg og nánum bygdar = løgum, bar ad marga Gydínga þá.

12. Þessir gættu góðrar skyldu, gengu í sorgar = húsid inn, géd = svølunar máli mildu, mæltu (svo eg ritad finn), hrelldar systur hugga vildu, harmandi' eptir bródur sinn.

13. Martha heyrdi, Meistarinn kjæri, mildur kjæmi um þetta skeid, og í nánd ad vísu væri, vildi gánga heim á leid, móti honum frá' eg hún færi, fyrst, en María eptir beid.

14. Angrud Jesú andsvar greidir: ef þú hefdir verid hér, bródir minn (þvi naudin neydir), nú lifdi, sá daudur er, en eg veit hvad um þú beidir, allt mun Drottinn géfa þér.

15. Aptur Jesús ansa nádi, upp skal rísa bródir þinn, vissulega, vísid tjádi: veit eg af því, Herra minn! hann mun verda lífs á ládi, þá ljómar efsti dagurinn.

16. Upprisan og einnig lífid, er eg, sagdi Jesús þá; efalausir um þad blífid, allir, sem mig trúid á, þó fundid hafid heljar kífid, hverr mér treystir, lifir sá.

17. Sá hér lifir enn med anda, og á mig treystir heimi í, hættulegt má hel ei granda, hann skal verda dauda frí, svipt= ur øllum sálar vanda, segdu mér, ef trú= ir því?

18. Trúi eg þú sért, qvad svanninn grætti, Sonur Guds med helgum sid, og Kristur sá, sem koma ætti, ad qvitta af syndum mannkynid. Samtal þeirra' ad sinni hætti, svo skildist hún Herrann vid.

19. M a r t h a hrindir hørdum módi, heimleidis med skyndi fer, vid Maríu gjørdi mæla' í hljódi: Meistarinn er kominn hér, bídur þín sá Grædarinn gódi, og gjørir bodskap eptir þér.

20. Uppstód María' og med skyndi, út gékk frá þeim múga manns, svo hún dýrst= ann Drottinn finndi, dundi vatnid hvarma= ranns, þá var' Jesús þýdur í lyndi, þar, sem Martha kom til hans.

21. Fólkid sjer, ad fljót úr máta, frá þeim vífur géfni líns, allra þeirra ein var gáta, sem efnid greinir hródrar míns:

efilaust út, hún gékk ad gráta, hjá grøfinni hans bródur síns.

22. Til Herrans kom med hrigdar talid, hjartad mæddi sorgin stinn, ángur í brjósti fann hún falid, féll á kné og ræddi' um sinn: hefdir þú hjá oss, Drottinn! dvalid, daudur væri' ei bródir minn.

23. Þegar hann sá ad sorgar=pláta, sárt um hennar brjóstid lá, fóikid allt í annann máta, ángrad leit þar standa hjá. Sonur Guds tók sjálfur ad gráta, í sínum anda gramdist þá.

24. Sín á milli margur rædi: má nú sjá hans elsku=géd, sá, sem blindann gjørla grædi, gat hann ecki vid því sjed, ad daudinn svo yfir einn mann ædi? almúginn þar mæla réd.

25. Lazarus hvar lagdur væri, Lausnarinn svo spurdi ad: en þeir svara svo sem bæri; sjá þú, Herra! þenna stad. Miskun trúi' eg hjartad hræri, hrigdist Jesús enn vid þad.

26. Til grafarinnar Herrann hreini, hér nærst sjálfur gánga vann; hún var byrgd med stórum steini, strax baud þeim ad taka þann; svo þeir gjørdu, sem eg greini; sagdi Martha þá vid hann:

27. Líkid finn eg fúlna' um sídir, fjóra daga hér þad lá. Ordum þessum Herrann hlýdir, henni aptur gengdi þá: sagdi' eg ecki, ef þú trýdir, ad þú mundir Guds dýrd sjá?

28. Til himins leit þá Lausnarinn mildi, lofud sé, Fadir! gæzkan sú, hvers eg af þér óska vildi, um þad mig bænheyrir þú; eg tala svo fólkid trúa skyldi, til þeirra mig sendir nú.

29. Lausnarinn kallar ljósum hljómi: Lazare! þú kom hér út. Hinn daudi hlýddi Drottins rómi, døprum reyrdur líkbandshnút; leysid hann, qvad Herrann frómi, svo hédan gángi fyrrtur sút.

30. Júdar margir trúa tóku, táknid slíkt er sáu þeir, ljúfum Jesú lotníng jóku, lofstýr þessi aldrei deyr, Pharisæarnir svika klóku, sig forherdtu æ því meir.

31. Því eg treysti og þad er mín trúa, þú ert, Jesú! lífid mitt, þá hédan burt frá heim skal snúa, held eg mér vid ordid þitt; sálunni eyrdstu sælu' ad búa, svo hún verdi af naudum qvitt.

Stutt innihald

Pínu og Dauda

Drottins vors Jesú Krists.

Lagid: Hvar mundi vera hjartad mitt.

Mér er af hjarta minnisstædt, miskunarverkid þad, Jesús var staddur í hrigdum hætt, harmandi þrisvar bad, Gydínga lid þó gengi' ad hrædt, greip hann og batt í stad, sálin hans var af sorgum grætt, sár pínan géck þar ad.

2. Hann hefir dregid, hrakt og hrjád, hardsvírud Júda drótt, med lygum, spotti, hróp, og hád, hrækjandi á hann skjótt, var honum hverki værd né nád, veitt um þá dymmu nótt; allt hann fordæmdi andlegt Rád, ei géck sú rædan hljódt.

3. Heidnum Dómara' í hendur féck Herrann, sú grimma þjód, almúginn fram þar allur géck, æpti med samfelldt hljód: fær hann á kross og qvalq=beck, komi' yfir oss hans blód, mordíngja líf=gjøf meir var þeck, mjøg hætt þá qvølin stód.

4. O! hvad grátlegt, aumkunar=verdt, eitt var, sem þar til bar; vid hardann

stólpann strengdur þvert, stód vor Lausnarinn þar, hærsta Guds Sonar hö'did bert, húdstrýkt med svipum var, ædar, skinn, hørund og svo skérdt, óskaddad fannst ei þar.

5. Þyrni=kórónan' svida=sár, sundur hans ennid sleit, blódid uppfylti augun klár, og allann sjónar=reit; Frelsarinn bædi følur og blár, forsmán hverjum hann leit, last=ord, sløg, spélni, spott og dár, sparadi' ei þræla=sveit.

6. Tré fimtán fóta lángt var ljóst, lagt á hans herdar hradt, breidt fjøgra álna þúngt med þjóst; þad herma bækur satt, uppgéfin var med ørmædt brjóst, undir því þrisvar datt, um sídir fram þá ferdin dróst, á fjallid Golgatha bratt.

7. Særdur í kulda klædlaus þó, Kristur sat lánga tíd, á medan øll til bødullinn bjó, bana=verkfærin stríd, ørþyrstum munni einn ad dró, edik gall=blandad níd, odd=brotna nagla øldin sló, í hønd og fót um síd.

8. Krossfestann hæddu høfdíngjar, og hverr, sem þar géck hjá, harmqvæli þúng og hádúng bar, Herrann um tíma þrjá, sídan burtslitin sálin var, syndlausu holdi frá, hjartad sárbeittur broddur skar, blód og vatn rann út þá.

var, med þeim líka Salóme þar, þær hugdust Kristí þéna, hriggvar, dyggvar, Lausnarans vildu, ad ljúfri skyldu, líkid smyrja, hvert réd adra þá hljódt ad spyrja:

5. Hverr mun burt velta hørdum stein? hindrar sá oss á marga grein; þegar sem litu þángad, opin stód grøf, en Engill var, alhvítu klæddur líni þar, hrædsla réd hjartad fánga. Hljódar, módar, hriggvar qvinnur, sagdi svinnur, syrgid eigi! upprisinn Jesúm eg ydur segi.

6. Qvinnurnar gladar gengu heim, Grædarinn Jesús mætti þeim, segjandi verid sælar! þær féllu sídan fram til sanns, á fætur kystu Lausnarans; hann réd hýrlega' ad mæla: eg bid, ad þid, mínum blídum, brædrum þýdum, brádt þad innid, í Galíleu þér fyrst mig finnid.

7. Magdalena á medan fer, mjøg fljótt þángad, sem Pétur er, og Jóhannes med honum, sagdi: líkamann sælastann, sjá hvergi eg né finna kann, burt-tekinn væri' hann vonum; bádir, þjádir, undrast þetta, er þad frétta og án-tafar, út þángad gengu øll til grafar.

8. Fyrstur Jóhannes framkom þar, fornam ad grøfin opin var, Pétur þá greidt

inngengur, sáu þar løgd lín = klædin mjúk, líka og Jesú sveita dúk, forundrun af því fengu, allskjótt og fljótt, aptur snúa og því trúa øllu' ad sønnu, burt muni líkid borid af mønnum.

9. Æpandi María úti stód, inn í grøfina horfdi fljód, Englum tveim gaf ad gætur; vard hún nú hrædd og vidleit þá, vaktarann gardsins hugdist sjá; hann spyr strax: hvad hún grætur? hún qvad: helzt þad, minn Herra þýdur, hjartans blídur, hér finnst eigi, efnid sorgar eg þad segi.

10. Hafir þú borid hann burt med þér, bid eg þú, Herra! segir mér, svo eg hann þángad sæki. Madurinn svarar: María! Meistari! sagdi' hún aptur þá, ei leyfdi á sér tæki; øll hrigd og styggd, snýst í gledi skjótt þad skédi, er Kristum kénndi, heim til Postula hana sendi.

11. Hún kom strax og þeim kunngjørde: Kristur af dauda risinn sé, atburdi alla sagdi; hinar konurnar hermdu med: þær hefdu líka Jesúm sjed, lífs og í ljúfu bragdi. Þetta, rétta, villu héldu, hug sinn hrelldu, Herrans sveinar, sjónhverfingar þad søgdu einar.

12. Til Emaus gengu einir tveir, um Herrans pínu tala þeir, þád skédi á þessum degi; en svo til bar, sem segi' eg frá, sjálfur Jesús nálægdist þá, þó ad hann þecktu eigi. Hann spyr, hugkyrr: hvada hjalid, hrigdar talid hafid, brædur! Kleóphas ansar med kløckri rædu:

13. Ertú einn svo ókénndur mann, í Jerúsalem, ad gjørníng þann, sem er fyri skømmu skédur, veitstú ecki? en hann spyr ad: honum Kleóphas sagdi þad: Jesús, sem oss var medur, hærstur, ædstur, af spádóms ordum og gædsku gjørdum fyri Gudi' og mønnum, á krossi deyddur, þad sjálfir sønnum.

14. En nú í morgun árla víst, ádur enn féck af degi lýst, qvinnur frá oss útgengu, lifandi segdust líta hann, liklegt þad engum vyrdast kann, felmt af því allir fengu. Heimska, gleymska, qvad þá báda, Kóngur dáda, kénndi sídan, Kristur svo hefdi hlotid ad lída.

15. Alla Ritníng útleggja réd, opnadi þeirra hugskot med, Skriftina gløggt svo skilja. Kauptúnid allir nálgast nú, nær því endud var leidin sú, gánga létst lengra vilja, beiddu, neyddu, Krist ad bída, qvádu

líða, á qvøldið næsta, inn með þeim geng=
ur mildin hæsta.

16. Settist til borðs og brauðið þar,
blessaði, sem hans siður var, og síðan að
þeim rétti, báðir í senn hann þecktu þá,
þeirra sjónum hvarf burtu frá, harmi úr
huga létti, hraðir, glaðir, Postulum hinum,
Herrans vinum, hér frá søgðu, engann
trúnað þeir á það løgðu.

17. Á sømu stund það svo til bar, sjálf=
ur Jesús var kominn þar, og miðt í miðið
stendur, þeim óskar friðar þessu næst, þá
var dyrunum aptur læst, sjá lét á sínar
hendur. En þeir, því meir, urðu fegnir,
óttaslegnir og því trúá, grát réði øllum
í gleði snúa.

18. Ecki var Thómás þá með þeim, en
þegar seinna kom hann heim, þeir søgðu allt
hið sanna; aldrei trú' eg, hann ansa réð,
utan að nagla = førin sjeð, fái með fingri
kanna, liðu, biðu, átta dagar, dýrð svo
hagar, Drottinn sætur, að luktum dyrum
kom mildur, mætur.

19. Hjá þeim stóð Herrann hýr í mið,
hér næst Thómás svo ræddi við, og vill
hann verði glaður: í nagla = førin lát fing=
ur þinn, skjótt legg mér hønd í síðu inn, vert

ecki vantrúadur. Dróttinn, Gud minn! sagdi dyggur, trúartryggur, tvíburinn fridur, aptur Jesús þá ansar blídur:

20. Sannlega, Thómás! trúdir þú, tilsýnd mín þessu olli nú, og eg enn framar segi: sæll er sá, hver mig sjer ei hér, samt þó af hjarta treystir mér, huggun svo hljóta megi. Fleiri, meiri, jardteikn hrein fyrir sínum sveinum sídar gérdi, øll þó ad greind hér ecki verdi.

21. Vid Genezarets vatnid brádt, vó'n þeir þá ad fiskidrátt, enn sig opinberadi; Pétur adspurdur þrisvar þar, því játadi, sem vonlegt var, ad hann Jesúm elskadi. Býdur, þýdur, lífsins braudi sína saudi, Símon fæddi; um hans dauda og útfør ræddi.

22. Fjørutíu daga Drottinn réd, dveljast hér Lærisveinum med, eptir upprisu dýra, til himna sídan hédan sté, hjá hønd Fødurs almáttugri, situr vor hjálpin hýra. Amen! Amen! allar tídir lofi lýdir Lausnarann góda, honum skal jafnan heidurinn bjóda.

Annar Parturinn

innihelldur nockra

gudrækilega og andrika Sálma.

Fyrsti Flockur,

sem hefir i sér

tvo Nýárs Sálma,

Qvølld og Morgun Loffsaungva

og

einn Sjóferda Sálm.

Nýárs-Sálmur,

qvedinn 1652.

Lagid: Lausnarinn Jesús lýdinn kunni.

Arid hýra nú hid nýa, nádar gódur sendi landi voru Gud. Prautir láti frá oss flýa, fargi sorgum, endi grand og eydi naud. Alla fylli gledi-gædum, gædska' og miskun Drottins blíd, í fastri ást og fridi' af hædum, stødugir stædum, oss hann blessi ár og síd.

2. Jesú prísad nafn eg nefni, nýtt á þetta komid heimi, vígi er best, styrki veit og stofnud efni, stydji, grædi, auma geymi ildin mest; barn umskorna, dýrum dreyra drepsi yfir hjørtun mædd, synda-grand og sárid fleira, fjær ad keira, vyrdist dýrdin gædsku gædd.

3. Nýtt ár þetta gledilegt greidi, Gud á hædum vorum kjæra kénnidóm', saudi fædi, lýdinn leidi, ad lifi' í hófi, gjøri' og læri verkin fróm; hjørdin verdi hlýdug rádum, hollum øllum þeirra mest; vari flugs ad frídum dádum, frid' og nádum, út svo rætist vondskan verst.

4. Yfir-ljúfa-menn á minnist, mildi-valdur Drottinn máttar Herra hár, sida-prúdir sannleik kynnist, Syninum þjóni létti þrátt og brædin sár; øll í stilling leg-in lagi, ljúfir, gjæfir, fróma vid, lasta sín þó vegi vægi, hnegi hagi, ad gódir lýdir finni frid.

5. Raunir hjóna mjúkust mýki, miskunn feiska Grædarans lýda fyrr og síd, þolgæd helgad vaki; víki, výlid, bølid, neydin, qvídi, hverfi stríd, børnin einnig blídum nádi, og blessun vissa láti fá; Fadirinn

dáða', í friðar ráði, leiði á láði, með lífi og gæfu stóra' og smá.

6. Yður gleði=árið hýra, öllum heillum géfi vafið Jesús kjær; menn og qvinnur klára, skíra, Kristi ást þér ljúfa hafið fyrr og nær, undir hendi hvílið sæli, heillafullri Drottins hér; engann ángurs kulið kjælir, tál né tælir, þann af henni hulinn er.

7. Oss nú blessi Græðarinn góður, og gáfur ljúfar sínar hreinar einnig með, láðið, løður, gjæði gróður, gladt sé lopt, ei píni neinar plágur féð, neytum ætíð líti'látir, losið géfum Drottins náð, í Guði blíðum kjætumst kátir, mætast mát er, hollu þau allir reyni ráð.

8. Kasti verstu kostum lasta, Kristur bestur, hærstur, mestur, fólki frá: víst svo traustið festum fasta, fyrst og síðst þeim glæsta gésti ætíð á, ást þýðasta brjóst ei bresti, bistur þjóstur horfinn sé, geistum lasta=gusti fresti, losta lestir, flestir næsta falli' í hlé.

9. Unni sannur oss og blessi, öllum heillum fylli sæll Emanúel. Í qvíða, mynd og krossi hressi, þá qvilla=fullum, vill ó=dæll hér vinna vél; svinnir menn og mynd=

ug qvendi, máttugann Drottinn lofid tídt, honum einum oss afhendi, Amen! sendi Ydur Jesús árid blídt!

Annar Nýárs-Sálmur.

Lagid: Þock sé þér gód gjørd.

Arid nýtt nú á, í nafni Jesú sæta, byrjast blídt; þú þá, þess vel skyldir gæta, segjast vídt sú má, sælu fregnin mæta, sem bæi kann bæta.

2. Gud og mann módir, mey í heiminn fæddi, vorn blídann bródir, sem best øll meinin græddi, heimsins hann þjódir, helgri blessun gæddi, þó ádur eymd-mæddi.

3. Fórki frid hreinann, fékk af dýrdar mætti, og Gud vid einann, allt mannkynid sætti, sælu sid beinann, sýndi og hjartad kjætti, brot synda bætti.

4. Jesús hann heitir, hjálp og frelsan lýda, sælu sann-veitir, og sviptir øllum qvída, um løgmáls hann breytir, blessun géfur frída, med miskun blída.

5. Nafn þad sætt sanna, sælu' og gledi færir, hørmum hættanna, haglega fortærir, alla ætt manna, endurlífgar, nærir, sorg þá ei særir.

6. Arid nýtt nafn þitt, náðar Herr- ann góði! gefi' oss blídt, gagn sitt, i glød- um fridi bjóði, náqvæmt. þýdt, vid naud qvitt, svo notkist manni' og fljóði, lán og lífs gródi.

7. Himin, lád, haf, flód, hverja sképnu og eina, foldar sád, fjársjód og frjófgun landsins hreina, blessi nád Guds gód, og grædíng veiti beina, án módd og meina.

8. Kirkju stétt kjæra, Kénnimenn í landi, lát oss rétt læra, lifnad sinn hverr vandi, svo uppsett skjæra, sannleiks skin ljómandi, stillt jafnan standi.

9. Skickun lands-laga, lýds og stjórn- ar-ráda, yfirmanns aga, til ædstu heilla dáda, vydist hans haga, høndin líknar- bráda, er einn allt má náda.

10. Hjónin, hjú, børn blíd, bæi' og lýd um grundir, hønd Jesú fræg, fríd, fridi' á allar lundir; vor sé trú vernd þýd, væng- jum Drottins undir, lífs lángar stundir.

11. Í háska' og hrigd qvølдum, Herr- ann Jesús vægi, í ótta' og bygd øldum, ástin Drottins hægi, í stríði' og stygd tvøld- um, styrk veiti svo nægi, og allt í vel lagi.

12. Við hrekkja háð-syndum, hlíf oss, Jesú blíði! frá huga bráð-blindum, bræðra heipt og níði, glæpa grá-lyndum, guðleys-íngja lýði, róg, ráni, stríði.

13. Himins hnoss snjalla, helgast meyar sæði! oss geymi alla, frá óvina vélræði! kunni' á kross falla, svo krenkja hjartað næði, Guðs náð það græði!

Morgun-Sálmur.

Lagið: Einn Guð Skapari allra sá.

Á morgna þegar árla uppstá, eins á qvøldin þá hvílast á, géf eg mitt líf og líka ønd, ljúfi Jesú! í þína hønd.

2. Sálin hvílist og huggast mín, Herra Jesú! í benjum þín; bið eg: saklausa blóðið þitt, blessi og helgi lífið mitt.

3. Kristi! sem þoldir qvøl og pín, keyptir mér frið með blóði þín, í vøku' og svefni vert mér hjá, vernda mig øllum háska frá.

4. Guðs Engla skari skýli mér, svo skaði mig ecki djøflarnir, í mínum krossi' og medlæti, minn Drottinn Jesús hjá mér sé.

5. Hvert heldur lifi hér eða dey, hjartað mitt við því qvíðir ei, glaður því mína géf eg ønd, Guð sannleiksins! í þína hønd.

Qvøld = Sálmur.

Lagid: Nú hefst nóttin og hylur dag.

Líknsami Gud og Herra hár, hvers vald og makt um eilífd stár, vér bidjum í Jesú nafni nú, nádar heyrn þinni til vor snú.

2. Ljósid dagsins enn dregst oss frá, dymmu náttmirkri yfir brá, líkaminn hvíldar leita fer, léttir þjáníngar svefninn er.

3. Þackargjørd blída børn þín nú, bjóda þér øll med sannri trú, þóckníst þér, Fadir! fórn sú víst, fyrir vorn Herra Jesúm Krist.

4. Lof sé þér, Gud! fyri lidinn dag, líknin þín gód vorn aumann hag, verndad hefir frá hrigd og neyd, háskasemd lífs og brádum deyd.

5. Forlát þú oss nú, Fadir kjær! fjølda synda, sem gjørdum vær, leynd og opinber afbrot vor, afplámi nú þín gædskan stór.

6. Erfidi vort og vinnulag, vér sem nú høfum gjørt í dag, eptir sérhvers manns embætti, í þínu nafni blessad sé.

7. Géf oss nú, Droktinn! góda nótt, geym og vernda frá qvøl og sótt, frá brádum dauda og beiskri pín, bevari' oss alla nádin þín.

8. Freistingum djøfuls frá oss snú, forðjur vondar burtrek þú, óværdar drauma ógnir þær, aldrei lát þú oss koma nær.

9. Lát þú oss dagsins ljómann þinn, líta að morgni, Drottinn minn! svo með fögnudi þjónum þér; þess nú af hjarta óskum vér.

10. Sótz, heidur, lífid, æru' og önd, ó Drottinn Guð! í þína hönd, befølum vér með traustri trú, til vor náð þinni jafnan snú.

11. Guds Födurs mildi, gædska' og náð, Guds Sonar Jesú hjálpar ráð, Guds heilags Anda hlífdin traust, hjá oss stadnæmist endalaust.

12. Heiløg Guds þrenning hlífi' oss nú, og haldi fast í réttri trú, að hljótum síðan himna vist, hjálparann fyri Jesúm Krist.

13. Amen! þess allir óskum vér, Amen! vor Drottinn! lof sé þér, Amen! sé það, sem eg nú bad, Amen! Jesus bænheyri það!

Annar Morgun-Sálmur.

Lagid: Mikilli farsæld mætir sá.

Lofi þig, Drottinn! himininn hár, og heiløg Engla sveit, allar þjódir um allar kár, allstadar lands um reit; því sannleikann þinn og miskun mest, mildi og tignin klár

yfir oss øllum er stadfest, eilífa tíd og ár; svo er og kíka, sála mín! sønn og fullkomin skylda þín, lof Drottins hædi hátt og hljódt, á hverri stund' ad tjá; aldrei lát þér þad gleymast gott, gæfins, sem lét þig fá, hann hefir uppá nýtt í nótt, naudum þér bjargad frá.

2. Lofadur sértu, lifandi Gud! fyrir lidna nætur-stund, og þad veröldin uppljómud, er nú af dagsins fund; sól nú í heidi skjærri skír, skinid sitt veitir hlýtt, fuglar loptsins, fiskar og dýr, fagna þeim geisla blídt; skóg-trén, grösin og liljur lands, lifna og gledjast víst til sanns; þetta til dýrdar, Drottinn! þér, daglega þjónar allt; æ hvad skyldara mun þá mér, ad mikla þitt nafn ávalt, Guds ad líking, sem gjørdur er, og géfid lífid snjallt.

3. Lof, heidur þér og þackargjørd, þrenningin edla blíd, viljugur skal eg vanda á jørd, varandi lífs um tíd; þú hefir jafnan hjálp mér veitt, úr háska og daudans pín, frá myrkrunum til ljóssins leidt; lofud sé gæskan þín! óvina minna afl og slægd, afmád hefir þín guddóms frægd, enn þótt þeir byggi efnid vandt, med allri svika þrá, ad mér þú, Drottinn! gættir grandt, grimd

þeirra bægdir frá, rángferdugra, sem ráð=um kannt, raska, svo hvergi ná.

4. Sem mig í nótt fyrir líka og lið, létst njóta máttar þíns, eins nú í dag um náð eg bið, í nafni Frelsara míns; hindra þú umsát andskotans, sem elskar lýgi' og morð, svo verði síst að vilja hans, verk mín, þánkar né orð. Géfðu mér, Drott=inn! hjartað hreint, hugsa og stunda ljóst og lerynt, laga=boð þín, sem létst oss fá, og lífs=ins braut eg skil; í dag og hvern tíð héð=an í frá, halda þau gjarnan vil, því David segir sæla þá, sem þar hafa lysting til.

5. Blessa þú, Guð! mitt qvinnu kér, og kjæru børn á láð', blessaðu allt hvað hefi' eg hér, hlotið af þinni náð; blessa vyrðstu minn búskapshag, byrgðir og matar=faung, blessa útvegi' og vinnulag, svo verði ei' hegð=an raung; blessunar ædsti brunnurinn, bless=aðu mig í sérhvørt sinn, sé eg á ferð um sjó eda jørd, sit, geng edur kyrr, stend, hønd þín yfir mér haldi vørð, háska øllum frá=vend, géf svo með þýðri þackargjørð, þín náð sé vidurkénnd.

6. Í forsjón þína' og føðurhønd, fel eg nú, Drottinn! hér, líkama minn með lífi og ønd, lán allt og heilsu=kjør; mitt svo eg akti

starf og slétt, stjórnadu minni lund, hér med einnig mig haldi rétt, á hrigdar og gledi stund. Kristnihald mitt, kjærleika' og trú, med krapti þínum, ó Jesú! auka jafnan og efla vyrdst, uppá þad sál mín fróm, dýrdarleg fái fyri þér birtst, þá ferdu' ad halda dóm; kom, Herra Jesú! kom, sem fyrst, klárt gjør allt synda gróm.

7. Daudans þegar eg nálgast nótt, nádugur vert mér hjá, med bærilegri banasótt, benda vyrdstu mér þá; í fadmi sælum ad sofna þín, sæti Fadir! eg kýs, óttalaus er þá øndin mín, og eilíf gledi vís; sídan í lambsins ljóma klár, lofi hún þig um eilíf ár, þú, sem ad allt med ordi ber, einn Gud og þrenning há, samhuga allir syngjum þér, sigurvers himnum á; valdid þitt, dýrd og æran er, Amen! Hallelújá!

Annar Qvøld-Sálmur.

Lagid: O Gud! sem geymir Israel.

O Jesú! þér sé þøck og lof, fyrir þína ást og nádar-gjøf, vel hefir þú minn veikann hag, verndad og geymt um þennann dag.

2. Elisni engin mig hendti hér, hlífd Drottins míns þad veitti mér, Satan feck

á [illegible] og líf var til [illegible]

3. [illegible] Herr, játa þér [illegible] af hjartans munni, [illegible] endalaust.

4. [illegible] þinn, ástkjæri [illegible]! [illegible] ei min afbrot [illegible] í [illegible] og þér á mót.

5. [illegible] drýgða eg hér, [illegible]! [illegible] þér, eði [illegible] mér von, trú [illegible].

6. [illegible] Guð! í nótt [illegible] og [illegible], svo énn [illegible] sé þin hjálpar [illegible].

7 [illegible] og [illegible], líf og [illegible] þinni og allt [illegible] og sef.

8. Í [illegible] og þessist hér [illegible] Jesú! [illegible] á mér og fel mig þinni [illegible] menn.

9. [illegible] og [illegible], lof sé [illegible], lof [illegible] Anda alla[illegible], Amen! lof sé þér [illegible] blíð.

Dagleg Andvarpan.

Lagid: Hverr, sem ad reisir hæga bygd.

Heilla ljúfasti Herra minn! hjartans út=valdra yndi! uppveki mig nú Andinn þinn, endurnæríng svo finndi; eg er manneskjan alsaurug, afplána það lifandi Gud, géf mér gladværdar lyndi.

2. Asetníng mimn og ydjulag, eg þenkti ad lagfæra, þér til dýrdar ad þjóna í dag, það veitstú nádin skjæra; en hvernin hefi' eg aum mannkind, áreitad þig med margri synd, það vyrdstu ad lagfæra.

3. Lífdaga minna lýtin øll, lækna þú, Drottinn blídi! og mig hvítfága eins og mjøll, engu svo meini qvídi: æ! mig ángrar af allri rót, ad eg gjordi þér syndga mót, heilla Fadirinn frídi!

4. Lángar mig nú af lífi og sál', lausn hjá þér, Drottinn! finna; þér er nú, Fadir! meir enn mál, meinanna bót ávinna; sætasti brunnur svølunar, signad herbergi vellystar, lát mig þér lofgjørd inna.

5. Grædi nú øll mín synda sár, signad-ar Jesú undir, himneska Fødurs høndin klár, hún sé yfir og undir; óqvídin er þá

ecki vantrúadur. Drottinn, Gud minn! sagdi dyggur, trúartryggur, twíburinn fridur, aptur Jesús þá ansar blídur:

20. Sannlega, Thómás! trúdir þú, tilsýnd mín þessu olli nú, og eg enn framar segi: sæll er sá, hver mig sjer ei hér, samt þó af hjarta treystir mér, huggun svo hljóta megi. Fleiri, meiri, jarðteikn hrein fyrir sínum sveinum sídar gérdi, øll þó ad greind hér ecki verdi.

21. Vid Genezearets vatnid brádt, vó- u þeir þá ad fiskidrátt, enn sig opinberadi; Pétur adspurdur þrisvar þar, því játadi, sem vonlegt var, ad hann Jesúm elskadi. Býdur, þýdur, lífsins braudi sína saudi, Símon fæddi; um hans dauda og útfør rædði.

22. Fjørutíu daga Drottinn réd, hvel- jast hér Lærisveinum med, eptir upprisu dýra, til himna sídan hédan sté, hjá hønd Fødurs almáttugri, situr vor hjálpin hýra. Amen! Amen! allar tídir lofi lýdir Lausn- arann góda, honum skal jafnan heidurinn bjóda.

Annar Parturinn

innihelldur nockra

gudrækilega og andrïka Sálma.

Fyrsti Flockur,

sem hefir i sér

tvo Nýárs Sálma,

Qvøld og Morgun Loffsaungva

og

einn Sjóferda Sálm.

Nýárs-Sálmur,

qvedinn 1652.

Lagid: Lausnarinn Jesús lýdinn kunni.

Arid hýra nú hid nýa, nádar gódur sendi landi voru Gud. Prautir láti frá oss flýa, fargi sorgum, endi grand og eydi naud. Alla fylli gledi-gædum, gædska' og miskun Drottins blíd, í fastri ást og fridi' af hædum, stødugir stædum, oss hann blessi, ár og síd.

2. Jesú prísad nafn eg nefni, nýtt ár þetta komid heimi, vígi' er best, styrki verk og stofnud efni, stydji, grædi, auma geymi uns ildin mest; barn umskorna, dýrum dreyra, drepsi yfir hjørtun mædd, synda = grand og sárid fleira, fjær ad keira, vyrdist dýrdin gædsku gædd.

3. Nýtt ár þetta gledilegt greidi, Gud á hædum vorum kjæra kénnidóm', saudi fædi, lýdinn leidi, ad lifi' í hófi, gjøri' og læri verkin fróm; hjørdin verdi hlýdug rádum, hollum øllum þeirra mest; vaxi flugs ad fridum dádum, frid' og nádum, út svo rætist vondskan verst.

4. Yfir = ljúfa = menn á minnist, mildivaldur Drottinn máttar Herra hár, sidaprúdir sannleik kynnist, Syninum þjóni, létti þrátt og brædin sár; øll í stilling løgin lagi, ljúfir, gjæfir, fróma vid, lasta sist þó vegi vægi, hnegi hagi, ad gódir lýdir finni frid.

5. Raunir hjóna mjúkust mýki, miskun feiska Grædarans lýda fyrr og sid, þolgéd helgad vaki; viki, výlid, bølid, neydin, qvídi, hverfi strid, børnin einnig blídur nádi, og blessun vissa láti fá; Fadirinn

dáda', í fridar rádi, leidi á ládi, med lífi og gæfu stóra' og smá.

6. Ydur gledi-árid hýra, øllum heillum gefi vafid Jesús kjær; menn og qvinnur klára, skíra, Kristi ást þér ljúfa hafid fyrr og nær, undir hendi hvílid sæli, heillafullri Drottins hér; engann ángurs kulid kjælir, tál né tælir, þann af henni hulinn er.

7. Oss nú blessi Græðarinn gódur, og gáfur ljúfar sínar hreinar einnig med, ládid, ødur, gjædi gródur, gladt sé lopt, ei píni neinar plágur féd, neytum ætíd lítilátir, losid géfum Drottins nád, í Gudi blídum kjætumst kátir, mætast mát er, holl þau allir reyni rád.

8. Kasti verstu kostum lasta, Kristur bestur, hærstur, mestur, fólki frá: víst svo traustid festum fasta, fyrst og síst þeim glæsta gésti ætíd á, ást þýdasta brjóst ei bresti, bistur þjóstur hærfinn sé, geistum lasta-gusti fresti, losta lestir, flestir nærsta falli' í hlé.

9. Unni sannur oss og blessi, øllum heillum fylli sæll Emanúel. Í qvída, mynd og krossi hressi, þá qvilla-fullum, vill ódæll hér vinna vél; svinnir menn og mynd-

ug qvendi, máttugann Drottinn lofid tídt, honum einum oss afhendi, Amen! sendi, Ydur Jesús árid blídt!

Annar Nýárs-Sálmur.

Lagid: Þøck sé þér gód gjørd.

Arid nýtt nú á, í nafni Jesú sæta, byrjast blídt; þú þá, þess vel skyldir gæta, segjast vídt sú má, sælu fregnin mæta, sem bøl kann bæta.

2. Gud og mann módir, mey í heiminn fæddi, vorn blídann bródir, sem best øll meinin græddi, heimsins hann þjódir, helgri blessun gæddi, þó ádur eymd-mæddi.

3. Fócki frid hreinann, féck af dýrdar mætti, og Gud vid einann, allt mannkynid sætti, sælu sid beinann, sýndi og hjartad kjætti, brot synda bætti.

4. Jesús hann heitir, hjálp og frelsan lýda, sælu sann-veitir, og sviptir øllum qvída, um løgmáls bann breytir, blessun géfur frída, med miskun blída.

5. Nafn þad sætt sanna, sælu' og gledi færir, hørmum hættanna, haglega fortærir, alla ætt manna, endurlífgar, nærir, sorg þá ei særir.

6. Arið nýtt nafn þitt, náðar Herr=ann góði! gefi' oss blídt, gagn sitt, í glöð=um friði þjóði, náqvæmt. þýdt, við nauð qvitt, svo notkist manni' og skjóði, lán og lífs gróði.

7. Himin, láð, haf, flóð, hverja skepnu og eina, foldar sáð, fjársjóð og frjófgun landsins hreina, blessi náð Guðs góð, og græðing veiti beina, án móðs og meina.

8. Kirkju stétt kjæra, Kénnimenn í landi, lát oss rétt læra, lifnað sinn hverr vandi, svo uppsett skjæra, sannleiks skin ljómandi, stillt jafnan standi.

9. Skickun lands = laga, lýðs og stjórn=ar = ráða, yfirmanns aga, til æðstu heilla báða, vyndist hans haga, höndin líknar=bráða, er einn allt má náða.

10. Hjónin, hjú, börn blíð, bæi' og lýð um grundir, hönd Jesú fræg, fríð, friði' á allar lundir; vor sé trú vernd þýð, væng=jum Drottins undir, lífs lángar stundir.

11. Í háska' og hrigð qvölðum, Herr=ann Jesús vægi, t étta' og b ygð öldum, ástin Drottins hægi, í stríði' og stygð-tvöld=um, styrk veiti svo nægi, og allt í vel lagi.

12. Við hreckja hað-syndum, hlíf oss, Jesú blíði! frá huga bráð-blindum, bræðra heipt og níði, glæpa grá-syndum, guðleysíngja lýði, róg, ráni, stríði.

13. Himins hnoss snjalla, helgast meyar sæði! oss geymi alla, frá óvina vélræði! kunni' á kross falla, svo krenkja hjartað næði, Guðs náð það græði!

Morgun-Sálmur.

Lagið: Einn Guð Skapari allra sá.

Á morgna þegar árla uppstá, eins á qvøldin þá hvílast á, géf eg mitt líf og líka ønd, ljúfi Jesú! í þína hønd.

2. Sálin hvílist og huggast mín, Herra Jesú! í benjum þín; bið eg: saklausa blóðið þitt, blessi og helgi lífið mitt.

3. Kristi! sem þoldir qvøl og pín, keyptir mér frið með blóði þín, í vøku' og svefni vert mér hjá, vernda mig øllum háska frá.

4. Guðs Engla skari skýli mér, svo skaði mig ecki djøflarnir, í mínum krossi' og meðlæti, minn Drottinn Jesús hjá mér sé.

5. Hvert heldur lifi hér eða dey, hjartað mitt við því qvíðir ei, glaður því mína géf eg ønd, Guð sannleiksins! í þína hønd.

Qvøld = Sálmur.

Lagid: Nú hefst nóttin og hylur dag.

Líknsami Gud og Herra hár, hvers vald og makt um eilífd stár, vér bidjum í Jesú nafni nú, nádar heyrn þinni til vor snú.

2. Ljósid dagsins enn dregst oss frá, dymmu náttmirkri yfir brá, líkaminn hvíldar leita fer, léttir þjáníngar svefninn er.

3. Þackargjørd blída børn þín nú, bjóda þér øll med sannri trú, þócknist þér, Fadir! fórn sú víst, fyrir vorn Herra Jesúm Krist.

4. Lof sé þér, Gud! fyri lidinn dag, líknin þín góð vorn aumann hag, verndad hefir frá hrigd og neyd, háskasemd lífs og brádum deyd.

5. Forlát þú oss nú, Fadir kjær! fjølda synda, sem gjørdum vær, leynd og opinber afbrot vor, afplámi nú þín gædskan stór.

6. Erfidi vort og vinnulag, vér sem nú høfum gjørt í dag, eptir sérhvers manns embætti, í þínu nafni blessad sé.

7. Géf oss nú, Drottinn! góda nótt, geym og vernda frá qvøl og sótt, frá brádum dauda' og beiskri pín, bevari' oss alla nádin þín.

8. Freistingum djøfuls frá oss snú, forinjur vondar burtrek þú, hværdar drauma ógnir þær, aldrei lát þú oss koma nær.

9. Lát þú oss dagsins ljómann hinn, líta ad morgni, Drottinn minn! svo med føgnudi þjónum þér; þess nú af hjarta óskum vér.

10. Gótz, heidur, lífid, æru' og ønd, ó Drottinn Gud! í þína hønd, befølum vér med traustri trú, til vor nád þinni jafnan snú.

11. Guds Fødurs mildi, gædska' og nád, Guds Sonar Jesú hjálpar rád, Guds heilags Anda hlífdin traust, hjá oss stadnæmist endalaust.

12. Heiløg Guds þrenning hlífi' oss nú, og haldi fast í réttri trú, ad hljótum sídan himna víst, hjálparann fyri Jesúm Krist.

13. Amen! þess allir óskum vér, Amen! vor Drottinn! lof sé þér, Amen! sé þad, sem eg nú bad, Amen! Jesus bænheyri þad!

Annar Morgun-Sálmur.

Lagid: Mikilli farsæld mætir sá.

Lofi þig, Drottinn! himininn hár, og heiløg Engla sveit, allar þjódir um allar krár, allstadar lands um reit; því sannleikann þinn og miskun mest, mildi og tignin klár.

yfir oss øllum er stadfest, eilífa tíd og ár; svo er og líka, sála mín! sønn og fullkomin skylda þín, lof Drottins hædi hátt og hljódt, á hverri stund' ad tjá; aldrei lát þér þad gleymast gott, gésins, sem lét þig fá, hann hefir uppá nýtt í nótt, naudum þér bjargad frá.

2. Lofadur sértu, lifandi Gud! fyrir lídna nætur-stund, og þad verøldin uppljómud, er nú af dagsins fund; sól nú í heidi skjærri skír, skinid sitt veitir hlýtt, fuglar loptsins, fiskar og dýr, fagna þeim geisla blídt; skóg-trén, grøsin og liljur lands, lifna og gledjast víst til sanns; þetta til dýrdar, Drottinn! þér, daglega þjónar allt; æ hvad skyldara mun þá mér, ad mikla þitt nafn ávalt, Guds ad líking, sem gjørdur er, og gésid lífid snjallt.

3. Lof, heidur þér og þakkargjørd, þrenningin edla blíd, viljugur skal eg vanda á jørd, varandi lífs um tíd; þú hefir jafnan hjálp mér veitt, úr háska og daudans pín, frá myrkrunum til ljóssins leidt; lofud sé gæskan þín! óvina minna afl og slægd, afmád hefir þín guddóms frægd, enn þótt þeir byggi efnid vandt, med allri svika þrá, ad mér þú, Drottinn! gættir grandt, grimd

þeirra bragdir frá, ráungferdugra, sem ráð-um kannt, raska, svo hvergi ná.

4. Sem mig í nótt fyrir líkn og lið, létst njóta máttar þíns, eins nú í dag um náð eg bið, í nafni Frelsara míns; hindra þú umsát andskotans, sem elskar lýgi' og morð, svo verði síst að vilja hans, verk mín, þánkar né orð. Géfðu mér, Drottinn! hjartað hreint, hugsa og stunda ljóst og leynt, laga-boð þín, sem létst oss fá, og lífs-ins braut eg skil; í dag og hvern tíð héð-an í frá, halda þau gjarnan vil, því David segir sæla þá, sem þar hafa lysting til.

5. Blessa þú, Guð! mitt qvinnu kér, og kjæru børn á láð', blessaðú allt hvað hefi' eg hér, hlotið af þinni náð; blessa vyrðstú minn búskapshag, byrgðir og matar-faung, blessa útvegi' og vinnulag, svo verði ei'hegð-an raung; blessunar æðsti brunnurinn, bless-aðú mig í sérhvørt sinn, sé eg á ferð um sjó eða jørð, sit, geng eður kyrr, stend, hønd þín yfir mér haldi vørð, háska ellum frá-vend, géf svo með þýðri þakkargjørð, þín náð sé vinum kénnd.

6. Í forsjón þína' og føðurhønd, fel eg nú, Drottinn! hér, líkama minn með lífi og ønd, lán allt og heilsu-kjør; mitt svo eg akti

starf og slétt, stjórnadú minni lund, hér med einnig mig haldi rétt, á hrigdar og gledi stund. Kristnihald mitt, kjærleika' og trú, med krapti þínum, ó Jesú! auka jafnan og efla vyrdst, uppá þad sál min fróm, dýrdarleg fái fyri þér birtst, þá ferdú' ad halda dóm; kom, Herra Jesú! kom, sem fyrst, klárt gjør allt synda gróm.

7. Daudans þegar eg nálgast nótt, nádugur vert mér hjá, med bærilegri banasótt, benda vyrdstú mér þá; í fadmi sælum ad sofna þín, sæti Fadir! eg kýs, óttalaus er þá øndin mín, og eilíf gledi vís; sídan í lambsins ljóma klár, lofi hún þig um eilíf ár, þú, sem ad allt med ordi ber, einn Gud og þreuning há, samhuga allir sýngjum þér, sigurvers himnum á; valdid þitt, dýrd og æran er, Amen! Hallelújá!

Annar Qvøld-Sálmur.

Lagid: O Gud! sem geymir Israel.

O Jesú! þér sé þøck og lof, fyrir þína ást og nádar-gjøf, vel hefir þú minn veikann hag, verndad og geymt um þennann dag.

2. Elisni engin mig hendti hér, hlífd Drottins míns þad veitti mér, Satan feck

ei að orka neins, sem önd' og lífi var til meins.

3. Jeg vil fyrir það Jesú kjær, játa þér vegsemð fjær og nær, af hjartans munni, hug' og raust; haldist þín vyrðíng endalaust.

4. Eilífann bið eg almátt þinn, ástkjæri Jesú, Herra minn! fyrirgéf öll mín afbrot ljót, í dag, sem framdi eg þér á mót.

5. Dags=vinnan mín, sem drýgða eg hér, Drottinn minn góður! þóckníst þér, efli þín blessan allt mitt ráð, auk mér von, trú og kjærleiks dáð.

6. Geymdu mig, Drottinn Guð! í nótt, frá grimmum voða, qvøl og sótt, svo óvin gjøri mér engin grønd, yfir mér sé þín hjálpar=hønd.

7 Luckuna, heilsu, lán og féð, líf og sálina einninn með, umsjón þinni eg allt það géf, óhræddur síðan ligg og sef.

8. Í Drottins nafni eg hvílist hér, hafðu, ó Jesú! gát á mér, eg fel mig þinni elsku enn, og alla þína kristna menn.

9. Lof sé Føðurnum lesið og tjáð, lof sé vors Herra Jesú náð, lof helgum Anda all=ann tíð, Amen! lof sé þér þrenníng blíð.

Dagleg Andvarpan.

Lagid: Hverr, sem ad reisir hæga bygd.

Heilla ljúfasti Herra minn! hjartans útvaldra yndi! uppveki mig nú Andinn þinn, endurnæríng svo finndi; eg er manneskjan alsaurug, afplána þad lifandi Gud, géf mér gladværdar lyndi.

2. Ásetníng minn og ydjulag, eg þenkti ad lagfæra, þér til dýrdar ad þjóna í dag, þad veitstú nádin skjæra; en hvernin hefi' eg aum mannkind, áreitad þig med margri synd, þad vyrdstu ad lagfæra.

3. Lífdaga minna lýtin øll, lækna þú, Drottinn blídi! og mig hvítfága eins og mjøll, engu svo meini qvídi: æ! mig ángrar af allri rót, ad eg gjørdi þér syndga mót, heilla Fadirinn frídi!

4. Lángar mig nú af lífi og sál', lausn hjá þér, Drottinn! finna; þér er nú, Fadir! meir enn mál, meinanna bót ávinna; sætasti brunnur svølunar, signad herbergi vellystar, lát mig þér lofgjørd inna.

5. Grædi nú øll mín synda sár, signadar Jesú undir, himneska Fødurs hønd in klár, hún sé yfir og undir; óqvídin er þá

øndin mín, í blídum nádar fadmi þín, lídi svo lífsins stundir.

6. Réttlætis fagur qvistur klár, Kóníngur dýrdar sæti, Engla fegurd um eilíf ár, útvaldra sálar kjæti, allra trúadra elska' og von, er Jesús Guds og Maríu Son; géf þess eg jafnan gæti!

7. Innræt þú, Drottinn! ordid þitt, í mitt hjarta og sinni, það sé lífdaga ljósid mitt, lifnad svo bæta kynni; eptir því lát minn greidast gáng, í gædsku þinnar og nádar fáng, þar svo þér þackir inni.

8. Miskunar þinnar mjúku náð, mikla eg æfi mína, mildasti Jesú! meyar sád, minnstú á barn-kind þína; fadma mig ad þér, Fadir minn! fyrir eingétinn Soninn þinn, lát ecki lidsemd dvína.

9. Set eg nú allt mitt traust og trú, til þín, minn Jesú gódi! ad mig af ástsemd elskir þú, og ádreifir þínu blódi; æ medan varir æfin mín, útbreida vil eg lofgjørd þín, bædi hátt og í hljódi.

10. **Andvarpan** þessa, ædsti Gud! álíttu' í miskun þinni! hjástod veittú í hverri naud, hygg ad grátbeidni minni; lattú mig ætíd lifa þér, líka deya, þá burtu fer. Lof þitt aldreji linni!

Sjóferda - Sálmur.

Lagid: Náttúran öll og edli manns.

Drottinn líknsamur Herra hreinn, hjálparinn allra manna! þú sem ad rædur öllu einn, ástsemdar mildin sanna, bænheyr þú mig, þess beidi' eg þig, í blessudu Jesú nafni, med ljúfri náð, og legg á ráð, um lífs og sálar efni.

2. Þín náð það hefir svo til sett, ad sérhverr skyldi læra, embætti sitt ad yðka rétt, og med handbjørg sig næra, um land og sjó, en lidsemd þó, lofadir þeim ad veita, sem treysta þér, og sídan sér, sinnar atvinnu leita.

3. Nú vil eg eptir ordi því, í trausti náðar þinnar, á hafsins bylgjur fara frí, fædu leitandi minnar; sjádu mig nú, sæti Jesú! svo enginn háski grandi, til og frá hér, hjálpa þú mér, hættulaust aptur ad landi.

4. Og sem þú gjørdir ádur fyrr', óstyrkum Lærisveinum, þegar stormvindur þegi kyrr, þagnadi fyri þér einum, svo álít mig, nær yfir sig, aldan og vedrid bleika, hasta þar á, en hugga þá, hjartad mitt trúarveika.

5. Vardveittu mig og veg minn greid, vernd þín yfir mér standi, frá beiskri sorg og brádum deyd, bædi á sjó og landi; Jesús

minn trúr, eymd aldri úr, einn kanntú mig ad leysa, vertú mér næst, þá hér sem hæst, hassins bylgjurnar geysa.

6. Stórann brim-sjó og sterkann vind, stødvi þín mildin sæla, illra stórfiska ógna mind, ei lát mig kunna fæla; vængja-skjól þitt, fyri vardhald mitt, vil eg mér gjarna kjósa, svo megi' eg frí, af fári því, frelsun þinni best hrósa.

7. Því vil eg leystur lofa þig, lífsins um tídir mínar, þar heiløg Guds børn halda sig, heidrandi nádir þínar; þack-offur eitt, í veikleik' veitt, vyrdstú af mér ad þyggja, eilíf náð þín, á armi sín, unni mér jafnan liggja.

8. Jeg geng til skips í Jesú nafn', Jesús minn hjá mér blífi, helgra Guds engla heilagt safn, hrædslu og sorg burt drífi, mig fel og þá, sem mér eru hjá, míns Jesú sjálfs í hendur; verum til frids, væntandi lids, vernd hans yfir oss stendur.

9. Í Guds nafni og ótta enn, eptir hans nádar ordi, veidarfærunum vil eg senn, varpa frá skipsins bordi; þetta mitt verk, miskunin merk, minn Herra Jesú blessi! veiti hann mér, hvad vild hans er, von mín og bón er þessi.

10. Jesús oss veri øllum hjá, augu hans til vor sjái, háska og ógnum hrindi frá, svo hætta' ei granda nái; vort hjartans hús, helgi Jesús, hann oss í fridi leidi, óskum þess nú, allir med trú; Amen! sé þad eg beidi.

Annar Flockur,

innihelbur

Heilræda = Vidvørunar = og Bænar = Sálma,

kristilegu liferni vidvíkjandi.

Gyllini A B C
af þýdsku útlagt.

Lagid: Nú kom heidinna hjálpar rád.

A einn Gud set þú allt þitt traust, adstod mannlegri trúir laust, fast standa Drottins fyrirheit, finnst valla trygd um veraldar=reit.

2. Best þinnar æru geym og gæt, gér semi sú er harla mæt, ef hún þér sleppu eitt sinn frá, engin er von til henni ad ná eitt.

17. Raupa, sem sýzt af sjálfum þér, þó sýnist nockud gjørt sem ber; egid lof jafnan lyktar verst, líferníd frómt sér hrósar best.

18. Sjá þig vel um, því veröld er flá, vondum félskap þig sneidir hjá; gudhrædd-um haldt þig gjarnan ad, gott nafn þér víst útvegar þad.

19. Tem þig ad elska æru' og spekt, þó allir þig ei losi frekt. Svo øllum lyndi, enginn mann, ord sín og gjørdir stilla kann.

20. Uppá heims aud og allt hvad er, aldrei þig reid, þad hverfur þér; sá má því haldast hygginn best, sem himnesk gjædi stundar mest.

21. Ven þig aldrei med agg og róg, ad samandraga fjár ins plóg; þad ferst med sorg, sem fæst med synd, vid fridsamt braud þér un og lynd.

22. Xerxes Konúngur fordum frekt, forlét sig uppá vald og mekt, fékk þó mínkun og sorg til sanns, sérhverr varist þó dæmin hans.

23. Yfir allt framm þú óttist Gud, elska og vyrd hans heiløg bod; ødrum rádhollur einninn sért, eins sem þú vilt ad þér sé gért.

24. Zebaoth Gud øll veit þín verk, vert því lastvar, hans makt er sterk, fljótara

stilliſt hótud hefnd, enn hin, sem er med framqvæmd efnd.

25. Þig lær sjálfann ad þeckja rétt, þreyngst' ei heldur í neina stétt; hvad þú áformar ad því gá, endirinn hvernig verda má.

26. Æ:íd minnst' á þinn dauda = dag, dóm sídastann og sálar'= hag; bid jafnan Gud ad géfa þér nád, gód og heilnæm ad stunda rád.

Hvad vera egi athæfi kristins manns.

Lagid: Skaparinn stjarna, Herra hreinn!

Ef þú vilt góda fridsemd fá, fjølmælgi alla varast þá, gladt hjarta yfir gódu býr, gjarnan vert jafnan lyndis = hýr.

2. Í trúnni geym stillt og stødugt géd, stunda þar hreinann kjærleik med, eflaus sé bænin yfirbót, undandráttarlaus, klár og fljót.

3. Ydrandi fyrir þín afbrot sért, ør vid fátæka jafnan vert, í gódum verkum ydinn best, illt ad fordast viljugur mest.

4. Fúslega gódri hirtíng' hlýd, hørmúng med þolinmædi líd, í látædi þínu ljúfleik sýn, líka sé hæverst skickan þín.

5. Mjúkleik í kénníng' mér kja lát, mæl vid adra med spekt og gát, vitna þad eina satt reynt sé, um séi hvad dæm med réttvísse.

6. Því fáordari finnstú hér, fjølmennid, sem þú meira sjer, því heilrádari þig hverjum tjá, honum sem meira liggur á.

Heilræda Sálmur.

Méd sínu lagi.

Viljir þú gédjast Gudi vel, og gódum mønnum hér, hreintrúad hafdu hjartans þel, og heidra hans nafn, sem ber; ord Drottins lær med allri gát, ydka mest heita bæn, þackargjørd fagra fylgja lát, fórn sú er einka væn, hugsun vondri þér hrittu frá, henni géf aldrei rúm þér hjá, íllgresis fræid upp sé rætt, ádur enn frjófgun nær, ské má, þad sé vid háska hætt, ef hreckja - rótin grær.

2. Ædri menn þér í heidri haldt, hvern eptir sinni stétt, ljúflyndi vid þinn líka skalt, láta í frammi rétt; glettstú aldrei vid gamlann mann, gráhærdum vyrding ber, forsmá ei heldur fátækann, sem frómur og meinlaus er; módga ei þann, sem mædir stygd, medaumkun sýn þeim lídur hrigd, djarflega ecki

ödrum lá, ávyrdíng hans né brest, þú veitst ei hvad þig henda má, haf gát á þér sem best.

3. Fordastú þá, sem fara med smán, falsyrdin, hád og spé, lánleysi, slis og luckurán, laun þeirra trú' eg sé, hótfindnin íll er engum þeck, athuga jafnan þad, ské má þú hafir ský edur fleck, ef skyldi þar grenslast ad, hlátur og késkni hæfir sízt, heimskunnar merki þad er víst, klám, níd og hróp þú hata mest, hugsa um málsháttt þann: frómlegum sidum samtal verst, sannlega spilla kann.

Um góda Samvitsku.

Lagid: Dagur í austri öllum.

Hvad verdur fegra fundid, enn fridur og rósamt géd, ángur úr huga hrundid, hjartad gladvært þar med? innbyrdis elskan hreina, med æru' í hverjum stad, heims eptirlætid eina, eflaust dæmi eg þad.

2. Gladur vilda' eg þú værir, og vondu hjá þig sneid, margt þó til böls þér bæri, bakmálug túngan leid; ef þinnar æru gætir, aldrei þú qvída þarft, sídar þá sönnu mætir, sjálf lýgin dofnar snart.

3. Lán heims þig lát ei villa, luckunni spart þú tak, antigna engum illa, allra sízt þó á bak; opt einn að øðrum finnur, það ydkar hann sjálfur mest; hverr má svo hittast svinnur, að hafi' ei nockurn brest?

4. Heilbrygdi, hjartans kjæti, hér með samvitskan góð, ástvina eptirlæti, fyri utan trega' og móð, frómt líf og farsæll dauði, fylgjast með réttu að, af hverjum heimsins auði, helzt vilda' eg kjósa það.

Um Luckunnar óstødugleika.

Lagið: Hvar mundi vera hjartað mitt.

Allt heimsins glisið, forðild fríð, fegurðar prjál og skraut, fallvallt meinslisið fyrr og síð, flestøllum reynast blaut, allt eins og fis í hvassri hríð, hverfur snarlega' á braut, luckunnar blisið litla tíð, logandi svart þraut.

2. Blómleg æskunnar eðlis art, sem aldins jurtir beint, snemma upprunnar blíka bjart, burtvisna' að qvøldi seint; þeir gleði brunnar þorna snart; það hefi' eg sjeð og reynt, vatns = ráfir grunnar hørfa harðt, hverfur svo tíminn leynt.

3. Líkhams heilbrygdin hrósar sér, haldin af øllum kjær, hennar þó tryggdin afsleppt er, óvissum tíma nær, sóttar- andstyggdin brádt ad ber, búksterkum nidurslær, bleik dauda sigdin sárbeitt skér, sólføgur blómstrin skjær.

4. Holdsins frídleikur, fegurd klár, og fraktin líkamans, sem limid eikur laufgad stár, lífid gledur til sanns, allt eins og reykur øll forgár, ásýndin hvarma = ranns, þar liggur bleikur, blódlaus nár, burt er fordildin hans.

5. Mannsins líf hraust, er allra innst, í ædum hjartans býr, mjøg þó ótraust og fallvalt finnst, fljótlega um sér snýr, vidstødulaust þá varir minnst, sem vindur í burtu flýr, ad láni hlautst, því laungum vinnst, litla stund æfin rýr.

6. Heims audur sýnist holdsins art, hardla fagur til sanns, medan vidklíniſt kroppinn skart, kjætist géd fávíss manns, optlega týnist yfrid snart, ýmist til sjós eda lands, bersnøggur píniſt hugur hardt, hvar er þá gengid hans?

7. Margur hverr reisti' um frónid fjær, fékk þess ei verid án; annar med hreysti fjárplóg fær, fer hinn med vél og rán, eitt

í vert því hættan fer, veld synda, gyld granda, gjøld kinda, fylld standa, øld blinda, vild vanda, verska ljóst ei sjer.

5. O Jesú ástkjærasti! ydrunar géf oss tíd, hyrt ei þitt fólk med hasti, heyr mig nú, gædskan blídl eyd hættu, ráð réttu, reidi sættu, hrjád gledtu, neyd bættu, nád settu, nauda þjádum lýd!

Veraldar þecking um heimsins brygdlyndi.

Lagid: Öll lucka gleri likust er.

Enn bid eg nú ad géfa mér ráð, og greida minn veg til besta, hann einn mun veita hjálp og dád, hvad sem mig kann ad bresta, þó þersin sé bædi þúng og bráð, og þyki opt bótum fresta, á Drottins miskun, mildi og náð, mitt skal eg traustid festa.

2. Mannleg adstod er misjafnt trygg, margir fá slíkt ad reyna, trúskapar lundin laus og skygg, leid gengur þegi beina, veltur á ýmsa hlid um hrygg, hamíngju lánid eina, þá í naud bjarga helzt eg hygg, hægt muni veida ad greina.

3. Loksins fæ eg nú fullreynt þad, hvad fallvølt er heimsins blída, bindur sig ei vid

stund né stad, stilling enga kann líða, margann ber sama brunni að, blind aengur luckan fríða; enginn fær sjálfur áqvarðað, eptir hverju skal bíða.

4. Þeir, sem mér vóru vinir fyrr, vel þá géck einusinni, begjandi sneiða þvers um dyr, þeim er eg liðinn úr minni; ef allir sigla sama byr, selskap er von mann finni, hinn má vel bíða í høfnum kyrr, sem héldt mótviðrið inni.

5. Þar, sem eg hugði hælis mér, í horm-úng minni' að leita, að engu athvarfi orð-ið er, ull sókt í hús til geita; ıót sú opt óvørt-rammann ber, sem ræktuð er með sveita; heppinn þykist sá, sjálfum sér, af sundinu kann að fleyta.

6. Gott er að gleðjast góðum með, gam-ans og liðs að njóta, brádt kann þó sel-skaps bróderneð, burt sem vatns-straumur fljóta; þá heilsan brestur, heill og féð, horn-augum vinirnir skjóta, egið gagn hvílir efst á beð, en ástin leggst til fóta.

7. Margskonar ángist margann skér, mis-jafnt vill opt ábjáta, af auðmjúku géði' og þánka þér, það vil eg, Drottinn! játa; verðskuldan mín eg veit það er, verst slíks

í engann máta, nú bið eg þig nauðstøddum mér, náð og vægð fram mi láta.

8. Einmana stend eg uppi því, engum hef til að segja, ýmsum hørmúngum haldinn í, hverja stund má eg þreja; á Drottinn skal mín nauðsyn ný, nú og jafnan sér fleygja; lát mig af øllu fári frí, í friði, minn Jesú! deya.

Bæn í heimsins andstreymi.

Lagið; Lifandi Guð! þú lít þar á.

Drottinn! lát mig í heimi hér, haga mér kristilega, svo eg rétt jafnan þjóni þér, og þócknist alla vega; hræsni, ágirnd og óhlýðni, aldrei í mínum huga sé, forða mér tjóni' og trega.

2. Guðlausra manna glæpa sið, gef þú eg varast kunni, haldtú mér sannleiks veginn við, vél heims mig engin ginni; heilug rángláta refsíng bráð, rétt fái aldrei til mín náð, minnst mín í miskun þinni.

3. Frá hjartans blindni og harðýðgi, Herrann Jesús mig geymi, af allri hreinind saurgun sé, sál mín í þessum heimi; hugskot og eyrun opna þú, efl með mér hlýðni, von og trú, ást þín mér aldrei gleymi.

4. Þess eins af hug og hjarta eg bið, Herra minn dýrdar sæli! hreinann læ[r]dóm mér haldtú við, holds skynsemd mig ei tæli, hverki mannanna vald né vild, vinátta blíð né heiptin gyld, frá þínum sannleik fæli.

Bæn móti andlegum óvinum.

Lagið: Óvinnanleg borg er vor Guð.

Leið þú mig, Guð! og lát mig ei, leiðast af sjálfs míns þótta, meðan í heimi hér eg þrej', hald þú mér við þinn ótta, hvert eg geng út eða inn, annastú, Jesú minn! líf mitt, samvitsku, sál', sjón, heyrn, orð, verk og mál, flærð djøfuls rek á flótta.

2. Ljúflega eg þér legg á hønd, líf og heilbrygði mína, líkhamann tak og einnig ønd, undir trúfesti þína; þú átt, já, eigdú hér, allt vald og ráð á mér, øll er umhyggja mín, af mér komin til þín, svo læt eg sorgir dvína.

3. Hvað skal manneskjan møgla þó, móti Skapara sínum, Adams fall þetta undir bjó, með allskyns sút og pínum! Jesús allt bætir bøl, burttekur sorg og qvøl, hönum á hønd mig fel, hann leysir þrautir vel, hægir það huga mínum.

4. Mín sál! hvad viltú mæla þá, mótt ríckun þíns Herra? af=syndin gamla eykur þrá, og enn er forþént verra, af því eg allt of=frekt, á jók þá fornu sekt; svo munu' í heimi hér, holds þrjótsku kraptarner, Hljóta ad hjadna' og þverra.

5. Endurlausnari! lof sé þér, lausn fyri öndu minnar, leystur frá dauda ljóst eg er, lausn fyrir pínu þinnar; leystú, Lausnarinn kjær! lastanna flækjur þær, sem sál mín sit=ur í, sorg hef' eg, Herra'! af því, lát mig lausn synda finna.

6. Leystú mig, Jesú! løstum frá, líf mitt ádur enn dvínar, lausnin blessada leys mig þá, ljóst fyrir undir þínar; leys mig, Lausn=arinn trúr! og lina mótgángs skúr, þegar þér þykir mál, þér fel eg líf og sál, ord og athafnir minar.

7. Sáluhjálparinn sæll Jesú! sál mín þér ætíd fagnar, sálunni miskun sýndir þú, sálin þér lofgjørd magnar; sál minni sýn þú líd, sála mín þess þarf vid, sálin er sjúk og mód, sál' unn þitt blessad blód, er sálunni sætast gagnar.

8. Hjálpari minn og Herra dýr! hjálpa nú þræli þínum, hjálprædis blessud heillin dýr! hjálpa þú veikleik' minum; hjálpar=

laus hjari' eg hér, ef hjálpar þú eigi mér, hjálpa mér heldi' og heim, hjálpa mér oin heim, sem veldur vitis pínum.

9 Lífgjafari minn og líknin fín, lífinu vyrdstu vægja! lífs-fadir ertu lífi mín, lífs meinum gjer þú bægja! líf og sál lofi þig, lífs medan sparar mig, lif mitt lifi í þér, lifdu, Jesús! í mér, lífi lát løstu' ei bægja.

10. Fel eg mig nú í fadminn þinn, Frelsarinn Jesú sæti! þó ad mér þrengi ánaudin, enndir heims og mótlæti; verdi þinn vilji á mér, vil eg þad lída hér, lidsemd mér leggur þú, lát mig um sídir nú, lifa med lífsins mæti.

Ydrunar og bænar andvarpan.

Lagid: O Jesú edla blómi!

Auvej! minn Drottinn dýri! dapur eg kém til þín, andi þinn æ mér stýri, ángrud er sálin mín, græd hana, Gud eini! géd-pína ad linist, blód Sonar grid greini, grátin hjætist sýn.

2. Synd mín er sandi fleiri, særir þad hjartans grunn, nád þín er miklu meiri, mér er hún ordin kunn, svo fridi sí-þjád-

ann, sá gódi æ blídur, sú gledi sé gæda, sídu af raudum brunn.

3. Mannleg hjálp mest vill þrjóta, mikil þá naudsyn er, því flý eg til þinna fóta, þyrmi nú Drottinn mér, heyr bænir hýr mínar, hér týn ei reir klénum, gjør lina mér meinum, mest eg treysti þér.

4. Drag mig úr djúpi nauda, Drottinn! eg bid af rót, Sonar þíns sárann dauda, synd láttú vinna bót; sál nádi jól fridar, sæl greidi heil rádin, qvøl eydist, kul grædi Kristi ástin fljót.

5. Týndann úr tølu sauda, tak þú mig enn í sátt, afstýr þú ángri nauda, einninn gjør lyndid kátt; greid brautir, Gud mætur! græd sútir, frid játa, klid þrauta þad brjóti, þinn svo kanni mátt.

6. Eg fel í umsjón þína, einasti minn Jesú! ønd. líf og æru mína. øllu því stjórna þú; lof, heidur, ljúft greidist, lífgrædir af þjódum, hafi, Fadir! hlíf góda, hér oss fyrir mæ.

Þridji Flockur

í hverjum finnast nockrir

Ydrunar- Huggunar-

og

Þacklætis-Sálmar.

Bæn ydrandi og trúads manns.

Lagid: Til þín, heilagi Herra Gud!

Syng þú lof Drottni, sála mín! sem er þinn Gud og Herra, víst því hann gjørdi vel til þín, velgjørda minnstú þeirra, gaf þér eingétinn Soninn sinn, sem fyrir þig var líflátinn, hvert ástverk er øllu stærra.

2. Lær þú ad stunda líka fremst, lofsýngja þínum Gudi, eins og David ad ordi kémst, í sínu Sálms atqvædi: mín ønd og allt hvad med mér er, minn Drottinn! heidur vandi þér, fyrir þín géfin gædi!

3. Mig ángrar þad í minni sál', ad møt syndgadi' eg Drottni; ein synd verdskuldar eilíft bál, eptir løgmálsins vitni; hverr kann ad reikna syndir sín? sjá! fleiri eru afbrot mín, sandi á sjáfar-botni.

4. Alít mig, Drottinn! aumann þræl, augum miskunar þinnar, álít og heyr mitt

skal ýrja, veikra nidja ad vaka' og bidja, oss vill skýrja' Alvaldur.

3. Einn er Drottinn, ófinnandi hans vegir, allt ber vottinn, líka þitt, sem þegir, elskan, óttinn, eydslan, gnóttin, dagur, nóttin, heilsan, sóttin, segir.

4. Gud óttraudur góðs er huga mínum, gagnid, audur, hreysti' í öllum pínum; lukkan snaudum, lausn úr naudum, lífid daudum, uppreisn saudum sínum.

5. Allar sképnur eins úti sem inni, einn Gud sedur, þó þær séu' ógrynni, hvergi er slíkur, hvad vidvíkur, hönd forríkur, sá upplýkur sinni.

6. Ei skal qvída eymdum lýda fremur, enn þó svída verdi, hríd há lemur; heldur strída, bidja' og bída betri tída, blessuð blída kémur.

7. Þökkum Drottni, þvíad hann er góður, aldrei þrotni sá kjærleikans hródur; auma' álítur, braud þeim brýtur, björg framflýtur, sá ei þrýtur sjódur.

8. Máttur Drottins megnar alla vega, miskun hans hún varir eilíflega, sínna gætir, sína kjætir, synd upprætir, trúudum bætir trega.

8. Dýrd sé Gudi, Fødur og Syni samin, sannheiløgum Anda allteins framin, þrennum, einum, Herra hreinum, hjálp hvers reynum, ædst lof greinum, Amen!

Tuttugasti og þridji Sálmur Davids, vidlíks innihalds.

Lagid: Gudsfurikasti Grædari minn!

Drottinn minn hirdir heldr eg þig. hér fyrir brestur eckért mig, mín gledi síst því sjatni, leidir mig gædska Guds med sann, gras = haga úti lystugann, og framm ad ferssku vatni; sá mest, má best, hugainn hræra, endurnæra og rétt leida, vegna nafns síns veginn greida.

2. Og þó ad eg í daudans dal, døprum rásst og mirkra sal, ólucka ei mig hrædir, víst því er med mér vernd þín hýr, vøndurinn þinn og stafur skír, heita mín hugann bædi; trúr, hýr, tilhýr, sitt því ordid sætt matbordid sálu minni, móti þeim mig hrella kunni.

3. Mitt høfud smyr þín mildin klár, med vidsmjørinu síd og ár og fullt á fyrir mig skenkir. Gædska þín Gud og miskun mest, mun mér fylgja lífdagana best, minu hugur

þar á þenkir. Eja! Eja! í húsi þínu elsku= sínu eg mun blífa, veittu mér hjá þér vist eilífa.

Bókstafa þýðíng í Jesú nafni.

Lagið: Faðir vor! sem á himnum ert.

Ilmur er Jesús eðla = skjær, oss við Guð Foður sætta fær; andvarpan sanna syndugs manns, svo gjörir fagra bænin hans, eins og þá sólin uppljómar, allann himin og stjørnurnar.

2. Eilíft líf Jesús oss tilbýr, allri hørm= úng í gleði snýr, grimd og ógn dauðans eyddi hér, andlát vort hægur svefn því er, heljar brodd skjærdann Herrann braut, hans makt og vald með øllu þraut.

3. Sannleikur Jesús eflaust er, oss rétta lífs = braut kénnir hér, heims = spekin enga huggun ljær, Herrans orð náð og blessan fær, allir, sem treysta uppá það, eilífann finna hvíldar = stað.

4. Vegur er Jesús viss og beinn, vel má hann gánga hverr sem einn, fyrir hreina trú og helgann sið, hann leiðir oss í dýrð= ar frið, hræðast þarf sá ei heljar deyð, sem heldur sér við þessa leið.

5. Sigurvinníngin sætust hér, á synd og dauda Jesús er, djøful fángadi, enn frelsti oss, fyrir þá qvøl hann leid á kross. Ilm, Eilífd, Sannleik, Veg, Sigur skjær, svo nafn Jesús útleggjum vær.

Endurminníng Kristo pínu.

Lagid: Ovinnanleg borg er vor Gud.

Hvad hjartans kjærann hafdi mig, Herrann minn Jesú gódi! í daudann gaf hann sjálfann sig, og sínu úthellti blódi, Kóngurinn Engla einn, eilífur Drottinn hreinn, á sig tók mína mind, meinlaus fyrir utan synd, og keypti frá qvala flódi.

2. Aumur í fátækt fæddist hér, fyrirlitinn af heimi, lagdur í jøtu asna er, øllum hafnandi seimi, í útlegd hraktist hann, hærstur Gud og svo mann, allskyns armædu þraut, med ángri lída hlaut, saklaus frá synda eymi.

3. Blessudur sveittist blódi sín, bardist vid daudann stránga, harmqvæli øll og allskyns pín, yfir hans sálu gánga, fals-koss, fjøtur og bønd, færdur í Júda hønd, høgg, sløg og hráka leid, hædni, álygd og neyd, og dóms álygtun ránga.

4. Krossfestur, deyddur Drottinn vár, dreira-runninn í pínum, hans blessad hjarta haudt þá skar, hvast spjót med broddi sínum, blód og vatn sárt med sút, sem þar nam renna út, heilagi Herra kjær! hreinsar mig vel og hvær, af sekt og syndum mínum.

5. Hvad kom þar til, minn mildi Gud! mædu þá vildir lída, og á þig taka allskyns naud, med ángri' og sárum qvída? gódsemdar gæzkan þín, gjørdi þad vegna mín, frá køldum qvala veg, keyptur svo yrdi eg, og mætti miskun bída.

6. O Herra Jesú! hverr er eg þess, hladinn med mørgum syndum, ad forléstú himna ljósann sess, og leitadir ad mér týndum? ljúfur svo leystir mig, létstú krossfesta þig, uppgafstú øndu þín, er þad lífgjøfin mín, svipt ir burt sorgar myndum.

7. En hvad skal gjalda aptur þér, ecki neitt gott hafandi? sála mín, líf og allt hvad er, í þínu valdi standi; ángrad hjarta og géd, ydran syndanna med, ætíd þér offra vil, annad hefi eg ei til, medtak þad velvyrdandi.

8. Hvad þú áleggur líca skal, Lausnarans kjæri! hjartad, sinni, hugsan og tal,

hryndid svo allt þér væri; hjálpa mér, Herra minn! ad heilagand vilja þinn, eg eiski' af allri ønd, eilíf þín nádar hønd, á fridarins braut mig færi.

9. Hjálp mér ad géta haldið rétt, af hjarta, sál' og sinni, hvad, sem þú fyrir héfir sett, huggun veit øndu minni, þá daudinn á dyrnar slær, Drottinn! stattú mér nær, ord sídust, Son Guds! þín, séu þá einnig mín, sælu ad sálin finni.

10. Amen! í Jesú egid nafn; Amen! af huga hreinum; forda mér, Gud! vid glæpa safn, geym mína sál frá meinum; svo vil eg satt med trú, sýngja þér, minn Jesú! Sanctus og sannann prís, í sællri Paradís, Amen! lof Drottni einum.

Huggan í krossi og mótgángi.

Lagid: Náttúran øll og edli manns.

Þú, kristin sála! þjád og mædd, þreytt undir krossins byrdi, vanmegnast ecki, vert óhrædd, vilji Drottins þó yrdi: þrej, þol og líd, bíd, vøna' og bíd, bølid fær gódann enda, þá neyd er hærst, Herrann er nærst, hann mun þér føgnud senda.

2. Þú líður kross og qveinar hátt, qvíðir máské við dauða, holdsins vandi er þetta þrátt, þegar það kénnir nauða; heldur ætíð við andann stríð, allir megum það játa; styrk muntu þá, þurfa að fá, ef það skal undan láta.

3. Þannig lætur oss Drottinn dýr, deya frá þessum heimi, fagurlega sitt fólk tilbýr, fallvöltum auð svo gleymi, hýrtir mjög hægt, hér með fær lægt, hjartað metnaðar=gjarna, grætir um stund, gleður þó lund, Guð þannig sinna barna.

4. Þú sjer að móðirin mildi=gjørn, mjúklát við sitt afqvæmi, agar þó opt sín elskubørn, ei svo í skaða kjæmi; eptir hýrtíng, auðmýktar slíng, að sér þýðlega vefur, af þurkar klár, øll þeirra tár, ástar koss margann géfur.

5. Allteins fer Drottinn að við oss, orð hans ljóst þar um hljóða, hýrtíng áleggur hrygð og kross, hann vill oss allt hið góða; í hørmúng mildt, mildir géð sitt, miskunar Faðirinn blíður, elskar þá best, hann agar mest, er þeim nærst, sem þýngst líður.

6. Heyr hvað Esajas hermir ljóst, heiløgum fylltur Anda: en þó fást megi móður brjóst, miskunar=laust til handa, afqvæmi

sín, svo ei þess pín, elsku dauft hjartað kénndi, aldrei skal þér, þó gleymt af mér, þitt nafn í minni er hendi.

7. Sæt að hversu Guðs börnin blíð, báru sinn kross og liðu, hlutu að þola stundlegt stríð, stöðugt í trúnni biðu; Job, Móises, vér minnumst þess, mjög þjáðir lengi vóru, Davíð og sann, sá Drottins mann, djúpin hrigðanna stóru.

8. Hver var meir vyrdt enn María, móðir Jesú vors Herra, hlaut þó krossfestann Son sinn sjá, sár hans ei fécк að þerra; harma sverð beitt, réð hjartað heitt, hennar þá sundur grafa; Drottni mest kjær, sú milda mær, mun þó víst verið hafa.

9. Já, Guð vildi sinn Son til sanns, svoddan með skarti príða, það mun þér blíðri brúdur hans, best allra fegurst hlíða; hvað loflegt er í heimi hér. honum samlíkjast mega, og Jesú hjá, himninum á, heimvon farsæla ega.

10. Kannské að þar um qvartir þú, kénni' eg vel holdið veika, þér vyrdist sem þín von og trú, vilji hvarfla og skeika; þrátt stendur naumt, þolgjæðið aumt, þjáning ef lengi dvelur; bænin er köld, misgjörð-margföld, mjög svoddan hjartað qvelur.

11. Ei er trúin þitt egið verk, enn þótt hún veikleg standi, né þolinmæði í þrautum sterk, það géfur helgur Andi, hvað hann uppték, hann gaf og jók, hjálpsamlega framqvæmir, vanmegnun þá, sem er þar á, aldrei hans náð fordæmir.

12. Bænin ef vyrðist veik og styrð, varastú þó að treaast, fyrir augum Drottins vel er vyrð; vor Jesús fagurlegast, þýðir það allt, þér sýnist kalldt, ef hún skér í hans nafni, offur það best, ásjer hann mest, ei trúi' eg Guð því hafni.

13. Langt þó finnist að líða þér, litil stund má þó heita, óendanleg sú eilífð er, oss þar mun Drottinn veita, unaðsemd þá, sem aldrei má, upphugsa mannlegt hjarta, lifum með fró, frið, sælu og ró, fagrir sem ljósið bjarta

14 Hygg að! því barni mest er mjúkt, móður hjarta ágæta, vanmegna, sem hún sjer og sjúkt, sýnir því hjúkrun mæta; eins er Guðs hönd, ángraðri önd, æ er hann nálægastur, ástríkur best, og blíður mest, við börn sín veik trúfastur.

15. Brákaðann reir ei brýtur hann, blæs ei út hör rjúkanda, glataðann sauð með flýti fann, frávilltum lét ei granda;

á herðum sér heimleiðis ber, hverr má oss þaðan draga? veika sál best, bevara mest, bæði nætur og daga.

16. Í Jesú nafni bið og bíð, brúðgum-inn fullsnart kémur, hans er ásýndin hýr og blíð, hvað viltú girnast fremur? þín harma tár, öll þeirar klár, þýð Drottins höndin skjæra, hér við þig skalt, hugga á-valt, heilnæmt er slíkt að læra.

17. Guði sé lof! sem glaða von, gaf oss í raunum vöndum, lét hann sinn ljúfa líkn-ar Son, leysa' oss af dauðans böndum; hans andinn kjær er ætíð nær, öllum, sem þján-ing líða, vér skulum því þreyngingum í, þreja, vóna og bíða.

18. Af er þá staðin öll vor sorg, ángist-ar horfin mæða, í himnaríkis helgri borg, hvar Englar Drottins ræða, og sýngja sætt Sanctus ágætt, segjandi af hjarta: Amen! lof, heiður, prís, sæmd, sómi vís, sé Drottni um eilífð framin!

Andvarpan kristilegrar kirkju.

Lagið: Gæðskuríkasti Græðari minn!

Ef þat spyr að: því kristnin klár, qveinar daglega' og fellir tár, andvarpar opt og styn-

ur? Þú skalt vita, hún þráast leynt, þykir brúdguminn koma seint, hennar hjartkjæri vinur; þrejir, segir: Jesú Kriste! kom sem fyrst, svo qvølum linni, endurnær mig á elsku þinni!

2. Hún bidur opt med hrygd og þrá: hjartans brúdgumi! lát þig sjá, ó Drottinn! dvel ei lengi, sætasti Jesú! minnstu mín, mér þykir lángt ad bída þín, nærsta því neydin þreyngir; eini, hreini, elskhuginn kjæri! kom hér nær, eg kalla' af mædi, lát þú mig ødlast þín ástar gædi.

3. O Gud gæfi! eg ætti' um sinn, upp til þín koma, Jesú minn! ad sídan skiljum eigi, hjartad mitt tak þú til þín fyrst, trú og nád svo mér ávaxtist, ad eg hér þolgód þreji; heitir, veitir, Herrann merkur, hreinn og sterkur, heilagann Anda, sá mig huggar í háska' og vanda.

4. Sem hjørturinn þá hann þyrstur er, þreyttur til vatnsins flýtir sér, svo honum svalad yrdi, svo lángar oss hér úr heimsins pín, Herra minn Jesú! upp til þín, kramda af krossins byrdi; grættu, bættu, ángrid strída, qvøl og qvída kristni þinnar, eid hana heim til hvíldar sinnar.

5. O Jesú! merk: þín ángruð hjørð, andvarpar, stynur þúngt á jørð, stødd nú í fári stærsta; hjálpa þú henni, Herra trúr! háska øllum og vanda úr, hún er harm=þrúngin nærsta; lengist, þreyngist, við óvin tryllðann, ofsa fylldann, ætíð stríðir; lát hana, Drottinn! sigra' um síðir.

6. Jesú! mig lángar eptir þér, ætíð hvernig, sem gengur hér, kom til mín, Jesú kjæri! meðan mér ønd í brjósti býr, bið eg þú komir, Jesú hýr! þér vil eg vera nærri; sértu, vertú, Jesús hærstur hjá mér nærst=ur, í hverskyns pínu, skýl þú mér jafnan í skjóli þínu!

Um Guðs aðstoð í krossinum.

Lagið: Ovinnanleg borg er vor Guð.

Eg vænti, Drottinn! eptir þér, í minni hørmúng lángri, og bið til þess þú bjarg=ar mér, af beisku hugarins ángri, er stríðir á mig fast, og hvern dag margfaldast, kross=inn mig fremur harðt, kom þú! hjálpaðu snart, svo linni stríðu strángri.

2. Veit eg þú, Drottinn! manst til mín, þá mótgángs tíminn stendur, feginn í allri freistni og pín, fel eg mig þér á hendur,

nafn mitt vel þeckir þú, þess em eg full-viss nú, það er og skrifað inn, í handar lófann þinn, sigur er mér því sendur.

3. Minn andi, Drottinn! í þér gleðst, til orðs þíns jafnan leita, af huggun mjúki sálin seðst, sannleiksins styrkheita: komið kross-bjaðir hér (Kristur sjálfur svo tér), ella eg yður mest, endurnæra vil best, erfiði er má þreyta.

4. Endurlausnarinn allra trúr, aumir hvers lækning fundu, þessum mig leiði þrautunni úr, á þægri hjálpar stundu, þó holdinu þyki lángt, þjáníngar okið stránt, samt vertú, sál mín! hraust, set á Drottinn þitt traust, hans mildi-verkin mundu.

5. Lífir minn Gud, sem líf mér gaf, líf mitt er í hans valdi, lífs-qvølum svipti lífi af, lífs-bjørg min'i viðhaldi; lifandi lífsins Gud! líf mitt frelsa af nauð, lífs svo eg lifi hér, að líf eilíft meður þér, fái eg um allar aldir.

Þackargjørd fyrir apturfengna heilsu.

(qvedin 1663.)

Lagið: Jesú Kristi! þig kalla' eg á.

Eg þú lof Drottni, sál mín! nú, satt með hjartans føgnuði, daglega jafnan

þacka þér, þínum lifanda Gudi, hverr þér líf, krapt og heilsu gaf, hjálp, nád og miskun veitti, nær þjáníng þreytti, leysti þig öllu ángri af, eymd þinni' í farsæld breytti.

2. Eg var hladinn med hrigd og þrá, ho'did mjøg sóttin píndi, hønd Drottins lagdist hardt mig á, hyrtíng mjøg þúnga sýndi; hverja stund daudans von því var, veiktist 'ífs megnid þjáda og naut ei náda, aldeilis dugdi ecki þar, adstod mannlegra ráda.

3. Þá eg lá svo í háska hér, med harmaqvælum sóttarinnar, gættir þú, Jesú minn! ad mér, miskunar naut eg þinnar, hønd þín blessud og hlífd ótreg, hættar freistíngar lægdi, og vel mér vægdi, svo nádar umsjóa ástúd'eg, gráfum djøfuls bægdi.

4. Miskunar hjarta=þelid þitt, þá í brjóst um mig kénndi, græddir allt sóttar=meinid mitt, med þinni læknis=hendi, heilbrigdi gafst og hraustleik mér, úr hættu daudans leystir, og vel vid reistir; sæll og heppinn ad sønnu er, sá þinni gjædsku treystir.

5. Mikil er nád og miskun þín, minn Jesú hjarta=kæri! þú vyrdtist svo ad minnast min, þó maklegur þess ei væri. Lofud

veri þín líkmin góð, lofad sé orð þitt mæta, sem böl kann bæta, lofi himnar og heims-ins þjóð, helgasta nafn þitt sæta.

6. Nú skal eg hédanaf sérhvert sinn, med sál, hug, raust og munni, lífgjafara og lækmir minn, lofa af hjartans grunni; blessud veri þín blessud hönd, blessud sé þín adhjúkr-an, vid mig sát = sjúkann, hirtíngar strafssins hardann vönd, hefir þú gjört mér mjúkann.

7. Heiti' eg nú, Drottinn! hér á mót, med hjálp og adstod þinni, af hjartans grunni gjöra bót. á gleymsku' og þrjótsku minni, öllu framar ad þióna þér, og þínum vilja' ad gégna, þad mest eg megna, géfdu þar krapt og mátt til mér, miskunar þinnar vegna.

8. Geym mig frá öllum glæpa stig, gódi Jesú, minn Herra! svo ei til reidi reiti þig, né rati annad verra; vyrdstú mér jafnan vernd og hlíf, vægd og linkind ad sýna, nær sorgir pína, eins þá seinast mitt endar líf, annastú sálu mína!

Um Guds vardveitslu og forsjón.

Lagid: Eins og sitt barn.

Herra Jesú! mín hlífd ert þú, þó heim-urinn vilji' ei láta, einka von mín, er öll

til þín, þú þoldir pín, þér vil eg hlýðni játa.

2. Afhaldið heims og auðlegð seims, aldrei mér látið hefi, til friðs þó er, minn Guð! í þér, eg uni hér, við það, sem þú mér gefur.

3. Líf mitt og önd þér ljúft á hönd legg eg nú, Faðirinn blíði! þín hjálpin trú mér hlífi nú, Herrann Jesú! hörmúng þó á mig stríði.

4. Luckan mín öll á láði snjöll, leikur í valdi þínu, hvað vilji' er þinn um hag= inn minn í hvert eitt sinn, hjartanu geðjast mínu.

5. Gæðskan þín víst mér gleymir sízt, glaður því vil eg þreja, biðlundar bið, eg býst þá við, blessun og frið best muntú yfir mér segja.

6. Ríkdómsins hér ei óska mér, örbyrgð ei lát mig pína, mitt daglegt brauð mér gef þú, Guð! en.andar auð, aldrei láttu mig týna.

7. Jesús með dáð, Jesús með náð, Jes= ús í lífi' og dauða, Jesús mín hlíf, Jesús mitt líf, við Jesúm eg blíf, Jesús er bótin nauða.

8. Mín sál við þig mun halda sig, mörg þó að syndin særi, þitt blessað blóð er borgun góð, það bætir móð, bróðir minn, Guð! ástkjæri!

9. Veröld! veröld! þitt vols og völd, vel máttu öðrum léna, afsegi' eg þér að unna hér, hef heitið mér, hæstum Guði að þéna.

10. Ráð mér, Guð minn! á jörð um sinn, öllum svo löstum hafni, unn mér þíns liðs og ástar siðs, þá er eg til friðs, í Jesú Kristi nafni.

Þakklætis- og Bænar-vers.

Lagið: Heyrðu, Faðir! hátt eg kalla.

Hæsta lof af hjartans grunni, hér syng eg með raust og munni, Jesú þeim mér ætíð unni, og aðstoð veitti á barndóms tíð.

2. Alla tíma að mér gætti, ekkért svo mig skaða mætti, öll mín Jesús blíður bætti, barndóms hót á æsku-tíð.

3. Lifi' eg enn og lof þér segi, Lausnari minn! á nótt og degi, náqvæm Jesú náð sig hnegi, nú til mín á aldurs-tíð.

4. Líkams burðir þegar þrjóta, þinnar vildi' eg gæðsku njóta, láttu mig, Jesú! hress-og hljóta, ef hjara skal eg á elli tíð.

5. Góðvild, trygð og orð þitt eina, allra sé mín bótin meina, styrki mig, Jesú! hønd þín hreina, á hverri og einni mótgángs tíð.
6. Ráð þú huga, hjarta' og sinni, holdi líka' og sálu minni, að eg, Jesú! elsku þinni, fyrir enga sleppi gleði=tíð.
7. Ill ráð heims mig engin villi, andi Guðs mitt geðið stilli, Jesú! þinni haldi' eg hylli, héðanaf alla lífsins tíð.
8. Minnst' á mig í miskun þinni, þá mál er komið að hérvist linni, sjá til, Jesú! sælu sinni, sálin mín á dauðans tíð.
9. Vek upp hold af svefni sínum, sem þú lofar í orðum þínum, vægi, Jesú! málum mínum, miskun þín á dómsins tíð.
10. Reiknaðu mig, fyri blóð þitt blíða, blessaðann meðal þinna lýða, leyf mér, Jesú! að lesa þér fríða, lofgjørð um eilífa tíð.

Harmagrátur þess mótlætta og af Guði huggaða.

Lagið: Hvað skal oss ángra' í heimi hér.

Á einum Guði er allt mitt traust, engu skal eg því qvíða, ángur míns hjarta efalaust, á sjer hans mildin blíða; en þó hørm-

8. Mín sál við þig mun halda sig, mørg þó að syndin særi, þitt blessað blóð er borgun góð, það bætir móð, bróðir minn, Guð! ástkjæri!

9. Verøld! verøld! þitt vols og vøld, vel máttú øðrum léna, assegi' eg þér að unna hér, hef heitið mér, hæstum Guði að þéna.

10. Ráð mér, Guð minn! á jørð um sinn, øllum svo løstum hafni, unn mér þíns liðs og ástar síðs, þá er eg til friðs, í Jesú Kristí nafni.

Þakklætis= og Bænar=vers.

Lagið: Heyrðú, Faðir! hátt eg kalla.

Hæsta lof af hjartans grunni, hér sýng eg með raust og munni, Jesú þeim mér ætíð unni, og aðstoð veitti á barndóms tíð.

2. Alla tíma að mér gætti, ekkért svo mig skaða mætti, øll mín Jesús blíður bætti, barndóms hót á æsku=tíð.

3. Lifi' eg enn og lof þér segi, Lausnari minn! á nótt og degi, náqvæm Jesú náð sig hnegi, nú til mín á aldurs=tíð.

4. Líkams burðir þegar þrjóta, þinnar vildi' eg gæðsku njóta, láttú mig, Jesú! hressing hljóta, ef hjara skal eg á elli tíð.

5. Góðvild, trygð og orð þitt eina, allra sé mín bótin meina, styrki mig, Jesú! hønd þín hreina, á hverri og einni mótgángs tíð.

6. Ráð þú huga, hjarta' og sinni, holdi líka' og sálu minni, að eg, Jesú! elsku þinni, fyrir enga sleppi gledi-tíð.

7. Ill ráð heims mig engin villi, andi Guðs mitt geðið stilli, Jesú! þinni haldi' eg hylli, héðanaf alla lífsins tíð.

8. Minnst' á mig í miskun þinni, þá mál er komið að hérvist linni, sjá til, Jesú! sælu sinni, sálin mín á dauðans tíð.

9. Vek upp hold af svefni sínum, sem þú lofar í orðum þínum, vægi, Jesú! málum mínum, miskun þín á dómsins tíð.

10. Reiknaðu mig, fyri blóð þitt blíða, blessaðann meðal þinna lýða, leyf mér, Jesú! að lesa þér fríða, lofgjørð um eilífa tíð.

Harmagrátur þess mótlætta og af Guði huggaða.

Lagið: Hvað skal oss ángra' í heimi hér.

Á einum Guði er allt mitt traust, engu skal eg því qvíða, ángur míns hjarta efalaust, áfjer hans mildin blíða; en þó hørm-

úngar efnin vønd, á mig frekt gjørt ad leita, almáttug Drottins hægri hønd, hún kann því øllu' ad breyta.

2. Innra mín sála ángur ber, optlega má þad finna, qvídandi þúngum hefndum hér, til hverrá' eg. gjørdi vinna, samvitskan hrædist synda grønd, sørgir því hugann mæda, almáttug Drottins hægri hønd, hún kann þad best ad græda.

3. Ytra er hold af harmi þjád, hardlega krossinn þreyngir, þolinmædinnar þverrar dád, þess meir, sem tímann lengir, hvergi má fást úm løg né lønd, lækníng vid eymdar qvilla, nema míns Drottins hægri hønd, hún kann allt bøl ad stilla.

4. Nálega er sú engin tíd, ad mér ei sturlun færi, ytra barátta, innra stríd, ønd og líkama særir; hverr kann vid slíku reisa rønd? rádlaust er holdid veika, láti þó Drottins hægri hønd, hjartad mitt aldrei skeika.

5. Mannanna stod og styrkur bregdst, stofnar þad opt til nauda, æfin med sorgum áfram dregst, endar loksins med dauda, þá hljóta skiljast hold og ønd, og hérvist lífsins dvína; almáttug Drottins hægri hønd, hún geymi sálu mína.

6. Í mínum Guði' eg huggun hef, hverju, sem öðru sætir, mig á hans vald og vilja gef, veit eg það hann mín gætir, þó synda, eymda' og sorgar bönd, sárt vilji hjartað meiða, almáttug Drottins hægri hönd, hún mun þau af mér greiða.

7. Trúr er minn Guð, sem treysti' eg á, trúr er Jesús minn Herra, hans blessuð forsjón best mun sjá, nær böl og eymd mín skal þverra, sem bylgjur hafs við sjáfar strönd, sín takmörk ei forláta, eins skamtar Drottins hægri hönd, hverri sorg tíð og máta.

8. Vil eg nú gjarnan vera til friðs, vil eg því engu kvíða, vil eg af Drottni vænta liðs, vil eg svo þreja' og bíða; minn Herra Jesús meinin vönd, mýkir og allann trega, hans almáttuga hægri hönd, hjálpi mér eilíflega!

Sálmur til Jesú Krists.

Lagið: Heyrðu, Faðir! hátt eg kalla.

Heilagur Andi Guðs míns góða, gefi svo mína túngu fróða, hún kunni þér til lofs að ljóða, líknsamasti Jesú minn!

2. Eptir þér mig láttu lánga, á lífsins vegi kenn mér gánga, svo eg megi

þann fögnuð fánga, fylgja þér eptir, Jesú minn!

3. Þú ert vor vegur í himna hæðir, helgast oss þitt orðið fræðir, glöggt við oss í Ritníng ræðir, ráðhollasti Jesú minn!

4. Lifandi vatns hinn besti brunnur, brautin lífs og sannleiks munnur, af sjálfs þíns orði sért' mér kunnur, signaður Herra Jesú minn!

5. Guð ertú' af Guði sönnum, géfinn til lausnar töpuðum mönnum, daglega þína dygð vér könnum, dásamasti Jesú minn!

6. Ljós ertú' af ljósi skjæru, í ljósi þínu mjög frábæru, ljósið sjáum vér lífs með æru, lofaður sértu Jesú minn!

7. Sá, sem að þér trúir og treystir, trygðin dýr, sem lýði leystir, með þínum Anda þann hughreystir, þýður og blíður Jesú minn!

9. Sá hinn sami, þó sofni' úr heimi, særist ei af qvala-keimi, sál hans trú' eg sjálfur geymi, signaður Herra Jesús minn!

9. Hverr hann lifir í trúnni traustur, tíðt í góðum verkum hraustur, hann mun byggja himna-klaustur, hjá þér sjálfum Jesú minn!

10. Sætleik ber af sykri øllu, þitt signað nafn á hvert vér køllum, eilífa víst í himna høllum, hefir útvegað Jesús minn!

11. Fyrirgéf þú mér løstu leiða, líka vil eg þig feginn beiða, lífsins braut mér gjørðu greiða, Græðari blíður, Jesú minn!

12. Þessu veit eg þú munt játa, og það ei mér á móti láta, af því gjørir sig ønd mín káta, í þér sjálfum Jesú minn!

13. Allt er eins og eg þig sjái, einvalds Herrann krapta hái, með trúar hønd eg til þín nái, tignar dýrstur Jesú minn!

14. Þú géfur mér þitt sakleysi, þá eg skal frá veraldar hreysi, beint eg minn þá bústað reisi, hjá bygðum þínum, Jesú minn!

15. Þínu réttlæti þú mig klæðir, þar með alla meinsemd græðir, dags mig efsti dómur ei hræðir, duga munt þá mér Jesú minn!

16. Huggunar styrk síns heilaga Anda, Herrann géfi mér lýðs- og landa, svo eg kunni stríða og standa, stødugur jafnan Jesú minn!

18. Dýrð sé Guði Drottni mínum, dýrstum Føður á himnum sínum, með eingétnum Syni sínum. sem ert Herra Jésú minn!

18. Bænheyr þú mig blíður og sætur, bænheyr þú mig, Guð! ágætur, bænheyr

þú þitt barn, sem grætur, bænheyr þú mig Jesú minn!

Fjórdi Flockur,

innihelldur

Sálma um Dómsdag

og

kristilega burtfør.

Um mannsins fállvalt líf og hann sídasta dag.

Lagid: Aldúngar Júda annars dags.

Séf eg mig allann á Guds míns náð, geymi hann allt mitt efni' og ráð, hvad helzt sem kémur høndum að, í hverjum stað, hans miskun veri befalað.

2. Minna lífdaga stærd og stund, stendur í Guds míns Fødurs hønd, nær, sem hann vill þá vil eg strax, vera til taks, gladur bída þess góda dags.

3. Af því eg veit og eflaust finn, Endurlausnari lifir minn, það er mín trú: hans blessad blóð, sé borgan góð, sem mig hreinsar af syndá móð.

4. En þó ad lágt mitt liðna hold, liggi, fúni og verdi' ad mold, samt finnur ecki sálin deyd, né sorgar leid, því hún er frí frá allri neyd.

5 AE! hvad er þetta auma líf? ángist, harmqvæli, neyd og kíf, þá þad er best og blómgast glæst, er bølid næst, brádlega kémur sorgin stærst.

6. Hvad er mann, nema mold og jørd, maktarlaus, dosin þurr og hørd? í heiminn fædist híngad ber, hverr helzt hann er, hefir eckért í burt med sér.

7. Hann kann ad vera' hraustur í dag, heill og vel fær med gledi plag, en á morgun sjúkur og sár (svo til þad gár), máské líka framlidinn nár.

8. Allteins og blómstrid gult og grænt, glansandi stendur fagurt og vænt, á augabragdi er ordid þurrt, enga ber kurt, fellur, visnar og fýkur á burt.

9. Med þeim skilmála madur hverr, af módurlífi fæddur er: hann skal burtdeya hédan víst, þá varir sízt, sæll er sá, sem þar vel vid býst!

10. Því veldur Adams synda sekt; sídan þess allir guldu frekt, um álfur heims finnst

ecki neinn, já, aldrei einn, sem af henni kann fegjast hreinn.

11. Þar stoðar hverki góz né gjald, gøfugt ætterni, hefd né vald; fljótt skal hverr einn með følann krans, í daudans dans, dvelja má ei vid kallid hans.

12. Þá er líkaminn følur og sár, fegurdin øll í burtu gár, liggur svo í saúrugum leir, hann sjest ei meir, sálin um eilífd aldrei deyr.

13. Hún skilst vid holdid hér til sanns, hreisid afleggur líkamans, ódaudleg þangad allfljótt fer, sem ásett er; um þad oss øllum þenkja ber.

14. Hverr, sem Guds orð og Herrans nád, hefir um lífsins tíd forsmád, og svo deyr burt ydrunarlaust, fyrir útan traust, hans sál fær eilífa harma=raust.

15. Æ! vesæl er sú auma sál, útrekin strax í vítis bál, døpur þar bída dómsins má, fordæmdum hjá; gódi Jesú! mig geym þar frá!

16. Hverr, sem Guds orð elskadi nú, á Jesúm setur fulla trú, sálin hans engu qvída kann, qvittud vid bann, hún er innleidd í himna=rann.

17. Augliti Guds fær ætíd sjá, engin hármqvæli minnist á, bídur dóms = dags í dýrri vist, er aldrei tvist; þad gési' oss Gud fyrir Jesúm Krist.

18. Vid básúnunnar hvellann hljóm, heims þjód kémur strax fyrir dóm, ráds=mennsku sinnar reikning þá, hverr halda á, svo allir megi þar uppá sjá.

19. Upp úr grøfunum allir senn, illir og gódir rísa menn, þar kémur víst hver sál til sanns, þess sama manns, lídur aptur til líkamans.

20. Svo sem einn hirdir saudi og kid, sundurgreinir á hverja hlid, ógudlegir, sem allir sjá, med eymd og þrá, til vinstri hand=ar verda þá.

21. Rángláta stodar ei vél né vørn, vitskan løgklókra slægdargjørn, þá hefir eckért afl né makt, enginn fær sagt, eitt ord á mót' eda framlagt.

22. Omøgulegt er ad flýa frá, frækleik=ur enginn gyldir þá, vitni sakanna sannar gløggt, á sérhvern snøggt; hvar mun þá standa hjartad kløckt?

23. Allar sképnur med einni raust, á=klaga sekann vægdarlaust, samvitskan sjálf

svarar til hradt (þad er þó satt), fyrir þúsund vitni hún gengur gladt.

24. Öll verkin þar med ógudlig, opinberlega sýna sig, hrópandi sjálf sér hefndar laun og heljar-raun, eilíft þad gyldir qvalanna kaun.

25. Atqvædi Dómarans aptur á mót, andsvørin géfur þessi fljót: vikid frá mér illgjørda menn, allir í senn, eg kannast ei vid ydur enn.

26. Vér, sem ad vonum Jesúm á, verdum til hægri handar þá, reiknings þó skuldin skorist þar, ei skadar par, af því hún ádur útslétt var.

27. Þad sæta Jesú sídu blód, sem af hans helgu benjum stód, allann vorn reikníng af þesir mád, fyrir elsku og dád, þad hlutum vér fyrir Herrans nád.

28. Rángliga hef' eg høndlad margt, holdsins fylgjandi vondi i art, upp til dómsins mér ei er fært, enn sídur vært, nema fyrir Jesú nafnid skjært.

29. Þad er vor allra huggun hér, hjartad þá qvídinn synda skér, sá, sem dæmir hann dó á kross, gaf gjald fyrir oss, þad var hans blessadur benja foss.

30. O madur! madur! hygg ad hér, hugsa þig um medan tíminn er, nú er þér bodin nádin stærst, Guds elskan glæst, í þessu lífi likn sú mest.

31. Dyr lífs þér standa opnar enn, ad því skyldir þú gæta senn, út stendur breidd-ur fadmur sús, fridur Jesús, hann býdur þér í þetta hús.

32. Ef þú aktar meir aud og seim, ad-hyllist þenna vonda heim, og gégnir ecki Guds þíns raust, né gefur traust, útrekinn verdur efalaust.

33. Yfir Jerúsalem Jesús grét, jafnan áminníng' heyra lét; þeir vildu ecki ad því gá, fyrir illsku' og þrá, þúngar hefndir því hlutu' ad fá.

34. En ef þú ydrast efalaust, á Jesúm setur von og traust, þá er hans nád þín vernd og hlíf, hjálp, heill og líf, svo aldrei kénnir qvalanna kíf.

35. Af augum þínum øll þín tár, ást-rík hans þerrar høndin klár, hjartans føgnud heiløgum hjá, himninum á, endalaust muntú ega' ad fá.

36. Gledjumst hér vid øll Guds børn trú, gód og fullvíss er huggan sú, heim-

von er sæt, þó hér sé kaldt, í hriggdum allt, eilíft er líf oss ófallvalt.

37. Gud unni oss ad ydrast hér, á medan nádar=tíminn er, Drottinn! géf hæga dauda tíd, frid, fyrr og síd, eilíft líf med úrvøldum lýd.

Bæn um kristilega burtfør.

Lagid: O Fadir minn! eg þrællinn þinn.

O! nádar nægd, nægst heill og frægd, nægst elskan Jesú Krísti, nægst nádar lind, nægst bót vid synd, nægsti huggarinn besti, nægst hann líf er, nægstann krapt ber, nægstá hjálp vill oss senda, Jesú Guds Son! gjørdú þá bón: géf mér farsælann enda!

2. Eg veit ad mér, sem ødrum hér, er áqvørdud stund ad deya, eg bid, Gud! þig, ó Gud! lát mig, gott stríd hér kunna heya, vel skiljast vid, og fara' í frid, fá svo í dýrd ad lenda; Jesú Guds Son! gjørdú þá bón: géf mér farsælann enda!

3. Veikleika minn og óstyrkinn, af kann Jesús ad taka, øll brot og brest, bøl holdsins mest, bætir og grædir líka; en mér, þá dey, þad efa' eg ei, eilíft vill frelsi senda.

Jesú Guds Son! gjørdú þá bón: géf mér farsælann enda!

4. Sála mín kjær! kross hvern, sem fær, krapt þinn lát ecki buga, sú kémur tíd, þolinmód þýd, þú fær vel gladann huga, þó hér í heim med þýngslum þeim, þér vilji Drottinn benda. Jesú Guds Son! gjørdú þá bón: géf mér farsælann enda!

5. Sárbedinn blídt med tárum tídt, trúfasti Gud hinn sanni! andlátid sætt med gledi gædt, géf þú mér veikum manni, láttú mig þá leidast vel frá, ljótt eckért kunna' ad henda. Jesú Guds Son! gjørdú þá bón: géf mér farsælann enda!

6. Þú, mildi Gud! þrenníng blessud, þad lífid, sem eg unni, sé þér lof, dýrd, Drottinn minn! skírd, djúpum af hjartans grunni. Á dauda-stund, í dýrdar hønd Drottins fel eg minn anda. Jesú Guds Son! gjørdú þá bón: géf mér farsælann enda!

Umþenking Daudans.

Med sínu lagi.

Oh! oh! hverr vill mig verja, valdi daudans fyrir, þá hann á líf vill herja, hverr vill lídsinna mér? Eg finn, opt finn,

veikleika mikinn minn, holdið við helju qvíðir, hræðist þær forgar tíðir, ómildann óvin þann, ecki þó forðast kann.

2. Hverja stund honum móti, hleypur þó lífið manns, búinn með bana spjóti, bíður því grimdin hans, nær fer, næmt þér nú og hvað meira er, heimili hjá þér hefir, hvert vakir eða sefur, umsitur ávalt þig, ei lætur merkja sig.

3. Frá því að fyrst þú fæddist, fylgir hann jafnan þér, og um í leyndum læðist, lönd og sjó hvar þú fer; hans ör, alsnör, umsitur líf og fjör, á sterkum boga stendur, strengur til hæfis bendur, óvart afgenginn finnst, opt þegar varir minnst.

4. Jafn=grimmur eins við alla, er hann á hverri tíð, börn, gamla, konur og karla, Kónga og aumann lýð, hvern þann, helzt kann, héðan burt hriffar hann, bæði lærða og leika, líka hrausta, sem veika, enginn umflúið fær, öllum þeim niðurslær.

5. Fjærlægt þó flýja vildir, fær ecki hjálpað það, hann kémur hvað sem gyldir, hittir þig í þeim stað; allt traust, er laust, inn um hvern múr hann brautst, góð orð og gjöf ei hyrdir, gull og silfur minnst vyrdir, ein liggur öllum leið, í gégnum sáraun deyð.

6. Allann fríðleik afmíndar; úr dregur blóðið raudt, augnanna sjón og blindar, ysirbragð gjørir snaudt; heyrn skír, frá flýr, fegurð í følnun snýr, ønd burt úr brjósti slítur, bæði mál og vit þrýtur, er lík fyrir utan tøf, útborið kaldt í grøf.

7. Eg veit það víst um síðir, vitja mun dauðinn mín, lífið frekt fyrirqvíðir, fær þar af sorg og pín, hug=deigt, hold veikt, heimsins til mjøg er hneigt. Þvert á mót vorum vilja, við hljótum þó að skilja, grøf=in ofbýður oss, ei er það léttur kross.

8. Þótt allann heim eg ætti, auð og makt sérhvers lands, hjálpa það mér ei mætti, móti valdi dauðans; hvað má holds þá, harmur og qvíði ná? hví skal af því að þreytast, sem þó kann ei umbreytast? það er eitt sinn ásett, svo mun þó standa rétt.

9. Fyrst eckért finnst á jørðu, frelsi né hjálpar=ráð, mót qvíða' og heli hørðu, him=neska bið eg náð, um lið og frið, ef þá skal skiljast við, dauðans ótta burtdrífi, dásam=lega mér hlífi, ásýnd hans ógnarlig, aldrei svo skélfi mig.

10. Jesús sá Herra heitir, hel=pín fékk ysir makt, þann sigur sinum veitir, sønn trú þar hefir á vakt, hans hér Andi' er, aflausn

daglega tér, í hans føgnud og fridi, fáum med Engla lidi, holdlegri hérvist frá, himnesku lífi ná.

11. Í Gudi því gladur deya, og gladur lifa vil, þolinmódlega þreja, þeirrar himferdar til, hér gá heim frá, Herrans samvistum ná; því daudann Jesús deyddi, daudans beiskleik' og eyddi, er svo daudans adfør, eilífs lífs réttu kjør.

12. Eg flý af hriggum huga, Herra Jesú! til þín, óttinn vill yfirbuga, auma samvitsku mín, vanmátt þann brádt þú veitst og holdsins hátt, andann lausn ljúfa-girnir, líkaminn móti spyrnir, þad er eitt þúnglegt stríd, þinnar eg hjálpar bíd.

13. Af módurlífi mig leiddir, lifandi, Jesú minn! gódan veg sídan greiddir, Guds barna' í selskapinn, og mér æ hér, í øllu hjúkradir, lát þér nú ecki leidast, líf mitt og sál tilreida, heimi og holdi frá, himneskri víst ad ná.

14. Mig dirfir móti dauda, daudi þinn, Jesú kjær! grimd hans þú gjørdir snauda, gledi mér svoddan fær, vald traust hels hraust, heftir og sundurbraukst, øll fjøtur óvinanna, oss veittir frelsun sanna, þar af fengum vér frid, feginn því skilst eg vid.

15. Mitt hjarta' í hjarta þínu, hvíkast lát, Drottinn minn! eins þitt svo aptur mínu, innsigla sérhvørt sinn; Son þinn sé minn, sálar vísdómurinn, en hræring heilagur Andi, huggun og stjórn eflandi, til alls góds medan er; einkum þá deya fer.

16. Gudi sé lof! sem greidir, gøtu og veginn minn, um dyr mig daudans leidir, í dýrdar ríkid inn; lát heim, hans seim og hold med bádum þeim, hafa sinn hátt og læti, Herrann minn Jesús sæti, mér stendúr mildur hjá, mest þegar liggur á.

Annar Sálmur sømu meiningar.

Lagid: Dagur í austri øllum.

Allteins og blómstrid eina, uppvex á sléttri grund, fagurt med frjófgun hreina, fyrst um dags morgun=stund, á snøggu auga=bragdi, afskorid verdur skjótt, lit og blød nidur lagdi, líf mannlegt endar skjótt.

2. Svo hleypur æskan úr ga, óvissa daudans leid, sem aldur og ellin þúnga, allt rennur sama skeid. Innsigli e gir fengu, uppa lífs=stunda bid, en þann kost undirgengu, allir ad skiljast vid.

3. Daudinn má svo med sanni, samlík-ast þykir mér, slíngum þeim sláttumanni, er slær allt hvad fyrir er, grøsin og jurtir grænar, glóandi blómstrid fríd; reir, stør, sem rósir vænar, reiknar hann jafn-fánýtt.

4. Lífid manns hradt framhleypur, hefir þad enga bid, í daudans grimmar-greipur, grøsin tekur þar vid, allrar veraldar veg-ur, víkur ad sama púnkt, fetar þad fús sem tregur, hvert fellur létt eda þúngt.

5. Hverki fyrir hefd né valdi, hopar daudinn eitt strik, fæst síst med føgru gjaldi frestur um augnablik, allt hann ad einu gyldir, hvert illa líki' edur vel, bón ei né brædi mildir, hans beiska heiptar-þel.

6. Menn vada' í villu' og svíma, veit enginn neitt um þad, hvernin, á hverjum tíma, eda hvar hann kémur ad. Einn veg-ur øllum greidir, inngáng í heimsins rann, margbreyttar lítst mér leidir, liggi þó út þadan.

7. Afl daudans eins nam kreinkja, alla í verøld hér; skal eg þá þurfa' ad þenkja, hann hyrmi einum mér? Adams er edli runnid, í mitt náttúrlegt hold, eg hef' og þar til unnid, aptur ad verda' ad mold.

8. Hverki með heft né ráni, hér þetta líf eg fann; sálin er, svo sem að láni, samtengð við líkamann; í Herrans höndum stendur, að heimta sitt af mér. Dauðinn má segjast sendur, að sækja hvað Skaparans er.

9. Nú vel! í Herrans nafni, fyrst nauðsyn ber til slík; jeg er ei þeirra jafni, sem jörðin geymir nú lík; hvenær sem kallið kémur, kaupir sig enginn frí; þar læt eg nótt sem nemur, neitt skal ei qvíða því.

10. Eg veit minn ljúfur lifir, Lausnarinn himnum á, hann ræður öllu yfir, einn heitir Jesús sá, sigrarinn dauðans sanni, sjálfur á krossi dó, og mér svo aumum manni, eilíft líf víst tilbjó.

11. Með sínum dauða' hann deyddi, dauðann og sigur vann, makt hans þó afli eyddi, ekkert mig skaða kann; þó leggist lík í jörðu, lifir mín sála frí, hún mætir aldrei hörðu, himneskri sælu í.

12. Jesús er mér í minni, mig á hans vald eg géf, hvert eg er úti' eða inni, eins þá eg vaki' og sef, hann er mín hjálp og hreysti, hann er mitt rétta líf, honum af hjarta' eg treysti, hann mýkir dauðans kíf.

13. Eg lifi' í Jesú nafni, í Jesú nafni' eg dey, þó heilsa' og líf mér hafni, hræðist eg dauðann ei; dauði! eg óttast eigi, afl þitt né valdið gilt, í Kristí krapti eg segi: kom þú sæll! þegar þú vilt.

Um kristilega burtför.

Lagið: Kom Andi heilagi.

Enn ber eg andar qvein, upp til Guðs hæða, hann kann mín margföld mein, mjúkast að græða.

2. Andvarp mitt ecki hann, út frá sér rekur, hug gleður harmfullann, höndum við tekur.

3. Mitt daglegt yndi er, á hann að qvaka, eins á nótt sál mín sjer, sætleik hans vaka.

4. Er hún svo yfrið lyst, eptir þeim Herra, sem veiöld vökva þyrst, við sumarþerra.

5. Rík girnd sú rennir opt, rétt óseðjandi, huganum hátt í lopt, hér þó eg standi.

6. J munninn falla fljótt, fossarnir tára, innvortis er samt hljótt, andvarpið sára.

7. Kinnbeinin þar með þvæ, þau nockuð svíða, Guð sjer hvað sárt eg fæ, forgir við stríða.

8. Nær skal sú sálar girnd, sødd fullkomlega, ad aldeilis út sé fyrnd, ørin míns trega.

9. Ad sál og líka líf, líta þann nái, sem endar allt mitt kíf, eptir eg þrái.

10. Nú vill þad hardla heitt, huga minn beygja, eg á þad eptir eitt, enn nú ad deyja.

11. Uggur sá ángrar mig, eg hlýt ad styggja, Drottinn! svo þráfaldt þig, þenna heim byggja.

12. Væri afstadid strid, stilltist sú hrædsla, fullkomin bættist blíd, bartskérans grædsla.

13. Jesú minn! leggdu lid, láttu mig trúa, þér, heitt eg þess nú bid, þar frá ei snúa.

14. Holds=veikin þrýtur þá, þinn sætleik geymi, útfør vil feginn fá, frá þessum heimi.

15. Þín ord mitt lífga líf, líka þó deyi, þar vid óbilugt blíf, bregdast þau eigi.

16. Því verdur þelid hraust, þó daudinn komi, luckast mér lofad traust, líka' í Guds dómi.

17. Eg veit ad Jesús minn, upp kann mig vekja, med holdi mín beinin, mun aptur þekja.

18. Med sama sjónar hvarm, sem hér nú væti, sje eg hann svíptur harm, í sigur=kæti.

19. Af er þá ángistar, øll raun og mæda, hrekst eg ei hrumur þar, í hrørnun klæda.

20. Mína eg fundið fæ, fagnaðar glaða, sem blómgað sumar=fræ, sætra lauf=blaða.
21. Djøfull og dólgar hans, dýrð þá ei fella, sem hér í sorgar=dans, sífellt mig hrella.
22. Því vil eg friðar=fús, frá hrigðar=djúpi, afleggja holdsins hús, svo hvíjist hjúpi.
23. Lamb Guðs, sem líf mér fann, láttu mig vera, sáttann við sérhvern mann, samt þig, minn Herra!
24. Géf þú mér góða menn, grøf mína taka, og meðan anda enn, yfir mér vaka.
25. Guð! lát mig engin orð, af munni leiða, sem búa sálu morð, sælu mig sneiða.
26. Yfir allt annað hitt, unn mér að hreppa, hold og blóð helgast þitt, huggun ei sleppa.
27. Jesú Guðs samni Son! send mér til handa, þá hærstu heilla von, heilagann Anda.
28. Fyrir stríð strángast þitt, sterkasti Drottinn! andlátið mjúkt géf mitt, mér sé bær sóttin.
29. Engann lát ótta' af mér, afgéngnum standa, svæf þú mig sætt í þér, sjálfum til handa.
30. Meðtak þú mína ønd, minn Jesú Kristi! í þinni heilla hønd, hún sé og gisti.
31. Láttu, Guð! þeckann þinn, þjón einhvern vera, fóríngja frómann minn, fagrann saung géra.

32. Sem lidid lík og grøf, ljúft sé ad blessa, og láti' á enga tøf, ord Guds ad messa.

33. Launa þú sjálfur svo, saung þann og lestur, Drottinn! um tíma tvo, trúr hirdir bestur.

34. Hér med þig blídann bid, brunnur alls góda! send þú þeim sífellt lid, sem þar til stoda.

35. Yblist þeir eilíft gagn, audgist á foldu, sem bera sveita magn, ad sópa' á mig moldu.

36. Sofnadur sídan þá, sæll mun uppreistur; erfidi øllu frá, af Gudi leystur.

37. Allt hvad minn gódi Gud, gaf mér í heimi, einn taki aptur vid, annist og geymi.

38. Hann veri fadir fús, fødurleysíngja, miskun og matar-hús, minna veslínga.

39. Lýsi þeim lífs á braut, línkind á breidi, og svo úr allri þraut, um sídir leidi.

40. Ei læt þeim eptir mig, aud, gull né silfur, heldur, Gud! helzt bid þig hjálpa þeim sjálfur.

41. O minn Gud! mín er þad, mjúk bæn og vonin, þann hópinn þér tak ad, þinn fyrir Soninn.

42. Eins meðan erum vær, øll hér á lífi, þín blessuð náð sé nær, við nauðum hlífi.

43. Vort fátækt hafðu hús, í hendi þinni, Drottinn Guð friðar-fús, stjórna það inni.

44. Þín orð þá bestu bjørg, brauð, hús og klæði, gefi þín gæðskan mørg. Guð! þolinmæði.

45. Einn sértú, sanni Guð! sem með oss vendi, að sækja allann auð, í þitt hagléndi.

46. Drottinn minn harðla heitt, helzt þar um beiði, hætt svo ei saki neitt, sál héðan leiði.

47. Herra! mig heimann bú, í hendur þínar, leið mig í lífsins trú, um lífstíð mína.

48. Ei láttu synda síð, saurga mitt hjarta, svo megi sætt með frið, samvitskan skarta.

49. Hátt og djúpt heitum foss, hjartans útrenni, barn Guðs, sem bar sinn kross, í brjósti' um mig kenni.

50. Mjøg hætt er marga stund, minn hrellist hugur, géf náð af góðri lund, Guð almáttugur!

51. Eg trúi á þig fast, almáttug Vera, þann skjøld fyri skeytið hvast, skal eg frambera.

52. Drottinn! eg þekki þig, þér því befala, øldúngis allann mig, án hjartans kala.

53. Særdú og grættú géd, Gud! sem þér lyndir, audmjúk bæn mín er med, minnst ei á syndir.

54. Eg á mig ecki hér, í verøldinni, Drottinn! eg eign þín er, af miskun þinni.

55. Því veit eg, sjerd þinn saud, sjálfs, þó hér arki, þinn þeckir allann aud, af egin marki.

56. Ulffins sedst ecki qverk, af sálu minni, þín høndin hardla sterk, hlífir hjørd sinni.

57. Hér beygi' eg hjartans kné, hjálpar sárbæni, rétt sem ein ambátt sé, upp til Guds mæni.

58. Yfirgéf ecki mig, í þinni brædi, géf fundid géti' eg þig, Gud! mitt hjálprædi.

59. Frá einni eiktar stund, allt fram til hinnar, bíd eg med ljúfri lund, lífs komu þinnar.

60. Gjørdú nú, Gud minn! snart, ad gráti mínum, hørdum reir bend ei hardt, blód=keyptum þínum.

61. Høfud mitt seka sé, sem kjøltu módur, lagt í þitt líknar kné, Lausnarinn gódur!

62. Burt mér ei bljúgum hrind, bøduls í hendur, fætur þín fadmi bind, Frelsarinn kéimdur.

63. Øndin mín sýgur svo, sár þinna rista, eins og brjóst=brunna tvo, barnid ør=þyrsta.

64. Mér gengur mergjar til, miskun útdregin, mitt ángur mýkja vil, mjøg hjartans feginn.

65. Þadan um eilíf ár, aldrei burtvenda; Drottinn! þinn heidur hár, haldist án enda.

66. Eja! þér, gódi Gud! gøfgun sé framen, um eilífd ár og síd, Amen! já, Amen!

Andláts Sálmur,

sem Skáldid quad á sóttar=sænginni.

Lagid: Sá frjáls vid løgmál fæddur er.

Herra Jesú! eg hrópa á þig, hjartans því kraptar dvína, bænheyr þú Drottinn mildur mig, fyrir miskunsemina þína.

2. Bænheyr mig fyrir þín blódug sár, og benja=fossinn rauda, bænheyr mig nádar Kóngur klár, og kenndu til minna nauda.

3. Bænheyr mig fyrir þinn tregá og tár, og titrandi qvalanna pínu, bænheyr mig fyrir þitt sídu=sár, og svaladu hjarta mínu.

4. Ljúfur Jesú! eg leita þín, lát mér ad hvarfi verda, ángrád er nockud øndin mín, ad vilja þrautir herda.

5. Láttú mig finna líkn hjá þér, ljúfust-um edla-bródur, húss-krossi litlum hægdu' á mér; henrdú þad, Gud minn gódur!

6. Þó vil eg bikar þenna af, med þakk-látu hjarta-drecka, súrt þó mér finnist súta-kaf, svaladu mínum ecka.

7. Herra! gef mér í hjartans geð, hei-laga þolinmædi, umburdarlyndi einninn med, og eilíf sálar-gædi.

8. Kjærleikans eld þú qveik í mér, kref eg þess Gud af hjarta, í andlegum hjúskap æ med þér, önd mín svo nái' ad skarta.

9. Drottinn! þú veitst minn þánka' og þel, og þörfina alla mína, þína í hönd eg þad allt fel, þyrstur í miskun þína.

10. Aldur minn þegar úti er, eymdum trúi' eg þá linni, fyrir blód þitt, Jesú! bjarga mér, á banasængimni minni!

11. Hressi mig þá þitt blessad blód, beint svo ad trúar stafni, heim eg þá réttu hjálpar slód, haldi í Jesú nafni.

12. Bænheyr mig himneskt bidan væn, og blessadur edla-bródir, gleym þú ei minni gjördri bæn, gádu' hennar, Jesú gódi!

13, Andláts þá stundu yfir mig slær, allt mál og megn vill dvína, heim til þín, Fadir hjarta-kær! hafdú sálina mína.

14. Hægann géf dauda og hédan-før, hvíld þar med holdi mínu, í upprisunni þau edla kjør, í augliti ad gledjast þínu.

15. Láttú mitt hjarta segja med sér, og svoddan trú í því standa: Herra Jesú miskuna mér, medtak þú svo minn anda!

16. Falli svo til eg missi mál, minn fyrir afgángs tíma, í mitt hjarta, sinni og sál, svoddan ord vyrdstu' ad líma.

17. Þá er eg hólpinn, þad er mín trú, þessa bón vyrdst mér veitá, andliti þínu ad mér snú, eins sem eg þess nú leita.

18. Feginn vil eg, sem fljótast nú, frelsast úr daudans skordum, augliti þínu ad mér snú, eins og til Péturs fordum.

18. Sæti Jesú! mig svipt þú pín, Sálminn gjøri' eg svo enda, hrelldu svaladu hjarta mín, huggun vyrstu mér senda.

Annar Andláts Sálmur,

sem Skáldid orkti sídast á sóttar-sænginni.

Lagid: Skaparinn stjarna Herra hreinn.

Gud komi sjálfur nú med rád, nú sjái Gud mitt efni og rád, nú er mér, Jesú! þörf á þér; þér hefi' eg treyst í heimi hér.

2. Eg hefi' aldrei í nockri naud, naud-staddur bedid utan Gud, Gud hefir sjálfur gégnt mér þá, Gud veri mér nú líka hjá!

3. Aqvørdud mín og mæld er stund, mitt líf stendur í þinni hønd, andlátid kémur eitt sinn, ad, einn veit stú, Gud! nær skécur þad.

4. Nú hefi' eg þar á nockurn grun, nálægjast þessi stundin mun, holdid mitt er af harmi þreytt, hafa kraptarnir sér umbreytt.

5. Finn eg ad augum førlast sýn, falla tekur nú heyrnin mín, hendurnar hafa misst sitt magn, minn fótur vinnur eckért gagn.

6. Líkaminn allur særdur sótt, svitnar og dregur af mér þrótt, einnig þreyngist um andardrátt, eg vænti minnar hvíldar brádt.

7. Dofna varir og túngan treg, tala því ecki orka eg, hjartad svo margskyns mæda lýr, mannleg hjálp øll sér frá mér snýr.

8. Sárbeidi' eg Gud af gódri lund: géf þú mér hæga daudastund, ofbjóda lát ei andláts deyd, aumka þig yfir mína neyd!

9. Vitnisburd þann frá eilífd átt, ad þú hjálpir á bestann hátt, þá endast megn og mannleg stod, miskuna þú mér, Drottinn Gud!

10. Láttu nú sannast lidid þitt, líttu á qvein og andvarp mitt, eg sár-grátbæni, Son Guds! þig, syndirnar skyldu nú vid mig.

11. Útslegið bið eg allt það fé, er eg þig Drottinn! móðgaði, óverðugum til góða gjör, Guð! sem optar, og hjálpa mér.

12. Fyrst þú hefir svo híngað til, haft stóra náð og kjærleiks il, í frammi við mig fallinn mann, frelsaðú mig nú nauðstáddann.

13. Þú hefir fyrri fyrir mig stríðt, fengið mér sigur-merkið nýtt; Jesú minn! nú þín frægðin fríð, fyrir mig vinni dauðans stríð.

14. Géf þú mér eina trausta trú, til þín, minn hjartans Herra! nú, í gégnum dauðans grimma hlið, Guð láti komast mig með frið.

15. Sæktú, minn Guð! hvað sjálfs þíns er, sálina þá, sem gafstú mér, skildu hana nú hægt við hold, hvílast lát það í jarðar mold.

16. Hún verður fegin hvíldar fund, hast hefir marga mæðu stund, vosbúðar-nótt og 'nauða flug, nærsta barist með veikann dug.

17. En það hún hefir afborið, er skéð fyrir hins hærsta lið, hann hefir sinn hinn sanna krapt, svo í þeim breiska ríkann haft.

18. Opt hefir lúinn anda nært, erfiði hjartans stillíng fært, úrræði er eg engin sá, í sínu skauti bar mig þá.

19. Legg þú mig nú á náðar=brjóst, nafnfrægi Guð! sem heitir ljóst, hjúkrun, aðstoð og hjálpar=lið; hjartanu géf nú sannann frið.

20. Af þreyngslum minnar móður lífs, mig leiddir þú án dauðans kífs, leys nú af þreyngslum líkamans, lifandi sál til himna ranns.

21. Strax, sem mín augna uppkom rós, eg fékk að líta heimsins ljós, fyrr enn eg allur fæddur var, féckstú mér þá hið nægsta svar.

22. Svo láttú mína sálu nú, sjá þig í einni réttri trú, vertú sjálfur ljós=móðir mín, mín sál fæðist í hendur þín.

23. Í skírninni mér skénktir þig, skal eg þér, Jesú! aptur mig, grandvarlega með góðri lund, géfa á minni dauða=stund.

24. Óbeðinn tókst mig að þér fyrst, enn nú, sárbið eg, Jesú Krist! með trúar=hendi þér haldi' eg fast, Herra! lát mig ei vanmegnast!

25. Strax, sem mér leystist túnga og tønn, til mín barst lífsins fæða sønn, af øldum kálfi sál mín saug, Sonar Guðs blóð, þá dýrstu laug.

26. Heilagur Andi hærstur þinn, hann er sá tingda=hringurinn, sem Sonur Guðs

mér gaf á hønd, giptast þá vildi' hann minni ønd.

27. Skínandi føt mér skenktir þá, ad skyldir mig í þeim aptur sjá, bædi á dægri dauda míns, Drottinn! og ríki Fødur þíns.

28. Eg kém hér framm med eckért mitt, elskhugiminn í brúdkaup þitt, sjá þú mig nú í sjálfum þér, saurugt er allt hvad med mér er.

29. Eg hef svo marga mædu stund, mænt eptir þínum dýrdar fund, finndú mig nú, þó liggi' eg lágt, lát mig ei ætíd ega bágt.

30' Sje eg þig gégnum svart eitt ský, sitjandi himnaríki í, eg á nú til þín ecki lángt, en mér finnst bædi hardt og strángt.

31. Eg styd mig nú vid ordid þitt, erfidi léttu, Drottinn! mitt, sálin mín er af þúnga þjád, þyrst og sár-húngrud eptir nád.

32. Deyf þú nú alla daudans raun, Drottinn! gjald mér ei verdug laun, eptir nád þinni minnstu mín, minníngin lifir í mér þín.

33. Á nád legg eg mig Lausnarans, lífid mitt er í valdi hans, gædskan þín hefir grát minn stillt, Gud! far þú med mig sem þú vilt.

34. Honum einum eg hef mig geymt, hans nád hefir mér ecki gleymt; raungódur, sem mér sjest nú hjá, sálu minni mest liggur á.

35. Líffins pantinn mér lagdir þann, lifandi Anda heilagann, signetid það með sannri lyst, setur á hjartad Jesúm Krist.

36. En hvar Jesús í brjósti býr, býr þar hans náð og elskan dýr, synda qvittan og miskun manns, mitt líf það er í valdi hans.

37. Eg treysti Gudi uppá øll, ord hans og held þau minn grundvøll, jørd og himnar forgánga greidt, en Guds ord skeikar ecki neitt.

38. Eg vil í Drottni sofna sætt, samvitsku strídid allt er bætt, dauda=haldi eg Drottinn príf, dýrstur géf þú mér eilíft líf.

39. Qved eg í Gudi gódann lýd, gledilegar þeim nætur býd, þackandi øllum þeirra styrk, þjónustu, hjálp og kjærleiks verk.

40. Ástkjæra þá eg eptir skil, afhenda sjálfum Gudi vil; andvarpid sjer hann sárt og heitt, segja þarf honum ecki neitt.

41. Unni hann ydur kjærleiks koss, qvitt á hann einn ad skilja oss, géf þú það, Jesú Kristi kjær! kátir hjá þér ad finnumst vær.

42. Hlýdni alla og þolid þýdt, það veiti Gud mér hardla blídt, géfi mig qvittann Gud og menn, grátbæni' eg þess af hjarta enn.

43. Lúinn anda eg legg nú af, lífinu rádi sá, sem gaf, í sárum Jesú mig sætt innvef, sálu mína eg Gudi géf.

44. Láttú mig, Drottinn! lofa þig, med lofi þínu hvíla mig, ljósid í þínu ljósi sjá, lofa þig strax, sem vakna má.

45. Lattú mig færa fram þau hljód, fyrst og seinast, minn Drottinn Gud! ad lofa þig í heidri hár, haldist þín dýrd um eilíf ár!

Um sælu Himnaríkis.

Lagid: Mikilli farsæld mætir sá.

Upp, upp mín sál! og ferdumst fús, fridar=arins borg ad ná, þar unumarsamleg eru hús, æskileg Gudi hjá, þar sáluhjálp án enda er, án dauda líf eilíft, án hrigdar gledin aldrei þver, ángri þar verdur svipt, án mirkra ljósid aldrei dvín, eilífur gledi=dagur skín, veikleiki, ótti, vyl né þrá, verdur ei nockur þar, harmurinn enginn mæda má, mein eckért snertir þar, géfi' oss ad ødlast gledi þá, Gud Drottinn allsherjar.

2. Madur enginn hér mæla slíkt, meta né skynja kann, hvad fagnadar=líf er far=sælligt, fridum í himna=rann; Herrann vor Kristur sú er sól, sem ad oss forklárar, ljómum þar fyrir lambsins stól, líka sem stjørnurnar; augnanna sífelldt er þar lyst, álíta Herrann Jesúm Krist, eyrun vor

heyra ætíd fá, ylmandi raddirnar, sætur hljódfæra=saungur fá, sífelldlega hljómar, gladir `æ syngjum gøfgun há, Gudi til eilífdar.

3. Þar er prísud í þeirri borg, þrenningin guddóms há, hennar um gjørvøll heyrist torg, hljód=føgur Musicá, þar er án elli æskan hrein, án veiki heilsan klár, þar snertir ei hid minnsta mein, mann neinn um eilíf ár, allri Drottins med Engla=hird, útvaldir búa í þeirri dýrd, hverrar gledinnar yndid er, augliti Guds ad sjá, ódaudlegleika íklædder, og eilífri birtu há, kórónur þeirra hefir hverr, høfdum gullegar á.

4. O! hvad farsæl ad er sú tíd, þá erum komnir þar, og eptir lidna heimsins hríd, heitum Guds borgarar, frá allri mædu, eymd og þrá, erum þá loksins frí, heidur, dýrd, gledi hljómar þá, himnesku landi í; æ hvad fagnadar vegsemd vor, vera mun háleitlega stór, þá Endurlausnarinn afhendir, ástkjærum Fødur oss; fadminn á móti blídt breidir, býdur framm ástar=koss, hrigd og mæda þá horfin er, hørmúng og tára=foss.

5. Heilagann selskap høfum þar, himneskum Gudi med, forfedur, Spámenn full=

gløggt vær, fáum þar alla sjeð, æskilegustu umgengni, einnig þeim høfum hjá; sífellda elsku og samþycki, sýna hverr ødrum má, ásamt ókénndum øllum gløggt, ástmenn vora vér fáum þeckt, frændur og vinir finnást þá, fagnaði medur þar, blómleg og svo með blíðu sjá, børnin sín foreldrar, fagnaðar verdur fundur sá, fremur enn mann skynjar.

6. Þessi að ødlast gæðin góð, géf þú mér, Drottinn minn! fyrir þíns Sonar blessað blóð, bænheyrðú þrælinn þinn; þegar heiminum frá eg fer, frels mig af andar pín, skrýð mína sál' í himna her, Herra! með blóði þín, að eg útvøldum øllum með, eilífar þackir fái téð, andlit þitt blíða unn þú mér, alvaldur Guð! að sjá, einnig að búa um aldir, eilífar sjálfum hjá, svo eg án enda sýngi þér, **Sanctus** og **Gloriá**.

Þridji Parturinn

innihelður

ýmislega Qvedlínga

til

Guðræknis ydkunar og siðbóta.

Fyrsti Flockur

i hverjum finnast

nockrir andríkir og guðrækilegir Qvedlingar.

Sumar-visa,

qvedin árið 1657.

Lagið: Lofið Guð, lofið hann hverr sem kann.

Vetrar tíð, víst er umlidin nú, farsæl, blíd, blessunarfull var sú; Drottinn veitti lýdum lid, um ládid og grædi, heilsu, frelsi, fædu, frid, flest nádar gædi; menn og hjørd máttu ei neina, af lopti' og jørd, landplágu reyna; þackargjørd, því skulum greina,

ástar lystilegum hug: lofadur hafi géfid oss Gud, gáfurnar sínar! lofadur hafi géfid oss Gud, gáfurnar sínar!

2. Vedur mjúk, vorr manna framar þó, engin sjúk, allsjaldan frost eda snjó, reyndi kindin raunar nein, rétt má svo inna, hverki hørku mun né mein, máttum því finna, þarfleg nægd, því var á fódri, skjól og hægd, sképnunni módri, þessa vægd, þøckum vér gódri, miskun fyrskri Drottins dátt, hafi nú lof og heidur Gud, á himni og jørdu, hafi nú lof og heidur Gud, á himni og jørdu.

3. Sjónum af, ásla og fiski-plóg, Herrann gaf, hverjum, svo dugdi nóg, vodinn brádur vinds og unns, vard engum skjædur, stýrdi ferd til sands og sunds, sá øllu rædur; um vora sveit, sóttin allfærsta, þad eg veit, þjád hefir nærsta, mjúk og heit, miskunin stærsta, Drottins, veitti oss værd og vørd; helgum, prísum, heidrum Gud, med hjarta og sálu, helgum, prísum, heidrum Gud, med hjarta og sálu.

4. Hverr fær tjád, talid og reiknad greidt, svoddan nád, sem oss féck Drottinn veitt, stundleg, andleg gædin gód, gáfurnar flestar, af Fødur blídum þádi þjód, þær

allra bestar; kynníng hans, klárt ordid janna, fridinn lands, farsældir manna, andskotans, ákéfd réd banna, engin þvíngan lúdi lýd; lofadur sé vor ljúfi Gud, fyrir lánid sitt góda! lofadur sé vor ljúfi Gud, fyrir lánid sitt góda!

Mismunur Veturs og Sumars.

Lagid: O Jesú edla blómi!

Kominn er veturinn kaldi, kastar ad margri hríd, af Drottins vísdóms valdi, veslast sú ársins tíd; sæl geymir sól ljóma, svølþrumir kul=hami, jel=rømum fjøl=fima, fyrna ørnin stríd.

2. Grund frýs, en grasid dofnar, gripina vantar skjól, bersnøggir standa stofnar, styrdnar lim, skóginn kól; smár fuglinn þreyr þøgli, þver hygli, dýr ragla, ber segl frá byr=trýglum, blandid vinda=hjól.

3. Skørp frostin skémta eigi, sképnan hver ber sig lítt, snjór hylur vída vegi, villist því margur tídt; klædlausir fredfrusu, frid=hreisi naud kjósa; ad húsum féd flasar, sælist kulid strídt.

4. En þegar vorar aptur, uppgengur sólin skjær, øllu nýr eflist kraptur, annad

braad leptid fær; køld hýrnar fold forna, fylld kjarna mold styrdaud, sýld meyrna sjaldernud, svellin fjøllum nær.

5. Fuglar úr fylsnum hreifast, féd drífur húsum frá, dýrin um skóga dreifast, dag saman fjølga þá; menn hýrast, en ærin ønn heyrist, grannførum, hlúnn = jórum, hrønn báru, hrindir sundid á.

6. Doggina drífa lætur, Drottinn á kaldann snjó, verkar svo mildi = mætur, moldin þurr verdur frjó; alis skógar, orøs haga, glas = føgur rós þæga, rís, þegar rás-drjúga, raka þekan djó.

7. Frostid þó fargi gróda, frjófgast samt uppá ný, frækornsins sjá menn sjóda, sín geyma blómstrin frí; krapt fróni ljúft lénar, lept skinid drift hreina, gæft duna, svipt sjónum, sjøtnud vatna ský.

8. Sumarsins blóminn sæli, sýnir oss Drottins mátt, vetur þó kaldur kæli, korn, jørd, gras, fræid smátt; árstídin úr sædi, er gædi hýr leidir; frjór lýdur fær Gudi, frídann heidur þrátt.

Ungmenna Morgun = bæn.

Í Þínu nafni uppvaknadur,
Er eg, Jesú Gud og madur!

Lof sé þér fyrir líf og gædi,
Líkamans heilsu føt og fædi,
Og allt þad þín óþreytt mildi,
Aumum mér til=leggja vildi;
Bid eg þig, minn blídi Herra!
Blessun þína ei lát þverra,
Hegdun minni á hverjum degi,
Haldtú' á sønnum dygda vegi,
Lát míg njóta úngdóms ára,
Er þú barst í manndóm klára;
Gef uppfrædi æsku mína,
Andi þinn fyrir verkun sína,
Svo í ótta og elsku þínni,
Avøxt gódann færa kynni.
Hlýdni, tryggd og trúna bjarta,
Tendra og nær í mínu hjarta,
Ad mér svo med aldri hrønnum,
Aukist nád hjá Gudi og mønnum.
Heims og Satans hrekkja snørum,
Hrind frá mér, svo ei ødørum,
Mig ógætinn í sér festi,
Edur dragi' í synd og lesti.
Vernda mig frá voda øllum,
Vondum dauda og slisa=føllum;
Englar þínir ad mér gæti,
Engum svo eg meidslum mæti.
Mitt verklag og miskun þína,
Mér lát vera unun mína;

Auk mér skilníng orda þinna,
Eru þaù lampi fóta minna.
Géf mér jafnan gott ad læra,
Góðlyndum vid alla vera,
Varfærum í velgengninni,
Vongódum þó raunir finni.
Ljúfi Jesú! med lífi og øndu,
Legg eg mig í þínar høndur;
Þar vil eg fús ad lyktum lenda,
Lofadur sértú utan enda!

Ungmenna Qvøld-bæn

Nú vil eg enn í nafni þínu,
Nádugi Gud! sem léttir pínu,
Mér ad minni hvílu halla,
Og heidra þig fyrir gædsku alla,
Þáda' af þér á þessum degi,
Því er skyldt eg gleymi eigi;
En þad má eg aumur játa,
Angri vafinn sýta og gráta:
Módgad hef' eg margfaldlega
Mildi þína gudddómlega.
Utslétt mínar syndir svartar,
Sundurkramid lækna hjarta,
Afþvegid í ædsta flódi,
Endurlausnarans Jesú blódi,

Soo eg qvittur sofi í fridi,
Sál og líf af Engla lidi,
Umkríngd, Satans íllsku hrecki,
Ogn og slægdir finni ecki.
Blessa hús og hvílu mína,
Hjástod lát mig merkja þina,
Þá mun adsókn íllra anda,
Ei hid minnsta kunna' ad granda.
Lát mig þeinkja á þessu qvøldi,
Þad: eg lifi' í veiku holdi;
Brothætt gler og bólan þunna,
Brotna snart og hjadna kunna.
Þú, einn Gud! skalt þar um ráda,
Þínar kný eg á dyr nádar,
Af míns hjartans innsta grunni,
Andvarpa og bid med munni:
Þegar eg skal seinast sofna,
Sál vidskilur, fjør mitt dofnar,
Hjartans Fadir! í hendur þínar,
Hversa lát þá øndu mína;
Hold í jørdu hægt lát blunda,
Helgra þar svo bídi funda,
Og upprisinn ad eg víki,
Inn med þér í himnaríki.
Þar mun eg þúsund þackir færa.
Þér sé lofgjørd, prís og æra!

Hugbót,

þá húsin brunnu í Saurbœ 1662.

Lagið: O Fadir minn! eg þrællinn þinn.

Gud er minn Gud, þó geysi naud, og gángi þanninn yfir, syrgja skal spart, þó mista' eg margt, máttugur Herrann lifir; af hjarta nú, og hreinnri trú, til hans skal eg mér venda; nafn Drottins sætt, fær bølid bætt, blessad sé þad án enda.

2. Gaf mér hans nád, gott luckn rád, ad gledinnar eflist kraptur, frjálst á hann þá, og fullvel má, frá mér taka þad aptur, hans hjálpin blíd, á hverri tíd, huggun vyrdist mér senda; nafn Drottins sætt, fær bølid bætt, blessad sé þad án enda.

3. Tók ei djøfull, né tøfra-full tilviljun burt eign mína; sá, sem þad gaf, svipti því af, sorgin skal øll því dvína, mitt bætir rád, med mildi og nád, hans miskun þúsund-kénnda; nafn Drottins sætt, fær bølid bætt, blessad sé þad án enda.

4. Gud elskar þann, sem hirtir hann, hefi' eg þá trúna vissa, vil eg med hind, vesæl barnkind, á vønd Fødursins kyssa, heilsu, lán, féd og heidur med, hans nád

vil eg afhenda; nafn Drottins sætt fær bølid bætt, blessad sé þad án enda.

5. Af mér þó féd og audlegd med, ódum svo gánga megi, grátbæni' eg nú, gódi Jesú! gleymdu mér þó aldreji! lát mig hjá þér, þá hédan fèr, í himna sælu lenda; nafn Drottins sætt fær bølid bætt, blessad sé þad án enda.

Yðrunar-vísur.

Med sinu lagi.

Gud á himnum hjálpi mér, og huggi sálu mína, særdann huga sorgin skér, sundir hjartad þína, þúngann qvída brjóstid ber, berst vid þánka sína, mædist høld en lengist líf, lángvesælt er harma kíf, ei vill ángur dvína.

2. Laungum gjøra mér lángsamt géd, lidnar æfi-tídir, heldur seint eg hefi þad sjed, hefndum sálin qvídir, daudans ógn og ótti med, opt á holdid strídir, hugraun sú er hardla sár, himna Fadirinn dýrdar klár, bæti bølid um sídir.

3. Gétinn var eg í sekt og synd, svo mig módirin færdi, eptir fornri Adams mind eins og Davíd ræddi; því er sálin sjúk og

blind, sorgiu hjartad mæddi, holds náttúran heimsk og villt, herfilega med øllu spillt, í vondsku áfram æddi.

4. Snemma hefir bernskan bleckt. barndóms hug og sinni, ádur fyrri' enn féck pad peckt, frá pví skíra kynni, ad styggja Gud en safna sekt, sálu ad glata minni, var hid fyrsta verkid mitt; voldugt, Jesú! nafnid pitt, bót á bølinu vinni.

5. Lengi hefir pó leitast vid, líknar Fadirinn mildi, ad leida mig frá lasta sid, svo lífid ødlast skyldi, med polinmædi' og blídri bid, bjarga mér hann vildi; en eg sló pví øllu' í vind, elskan holds og dárleg synd, heimsku hjartad fylldi.

6. Illa hefir mig holdid ginnt, og heimsins lystin bráda; Satan sló mér svika-mynt, sjest nú fátt til ráda, pví er hjartad bleckt og blindt, pad bid eg Gud ad náda; preji eg vid pann hrigdar hag, harmar bædi nótt og dag, sálin prautum pjáda.

7. Gud minn hefi' eg raunar reitt, til reidi' og heiptar brædi, hans milda nád og polgéd preitt, med prjótsku' og synda ædi, grimma' yfir mig gløtun leidt, gamall og úngur bædi, samvitskan pví særd er min, sæti Jesú! gædskan pín, hana huggi' og grædi.

8. Um síðir þó eg setji mér, synda girúð að deyða, holds náttúran þrjótsk og hver, þángað vill mig leiða, sem tíðast áður tamdi' hún sér, á tøpunar veginn breiða; viljinn ecki fær sig frí, fjøtrum dauðans vefst eg í, sárlega mig þó meiða.

9. Hverki ber eg til hug né dáð, hjálp mér sjálfum veita, einkis nýt eru øll mín ráð, þó ætti' eg þeirra' að neyta; Jesús minn hefir nóga náð, nú vil eg þángað leita, hann mun aumur á mér sjá, efslaust fæ eg huggun þá, sem bølinu kann að breyta.

10. Þó stærri vyrðist misgjørð mín, enn má eg sjálfur greina, mér er, Jesú! miskun þín, mildust, gæðsku hreina, hjá þér aldrei hjálpin dvín, helst mun eg þá reyna, hér við hressist hjartað mitt, heilagasta blóðið þitt, lækníng minna meina.

11. Þó gengið hafi' eg glæpa stig, gálaus mørgu sinni, elskað hold en hatað þig, af heimsku' og ofdyrfð minni, góði Jesú! minnst' á mig, í miskunsemi þinni; særð og lemstruð sálin er, syndú vægð og linkind mér, svo hjartað huggun finni.

12. Mig hefir djøfull sárum sært, og svikið af lífsins vegi, kránka sál úr klæðum fært,

hún kann sér bjarga eigi, øllum krapti tapað og tært, tjón það mest eg segi; ó þú sæti Samarítan! sjáðu' aumur á þeirri smán, svo eg ei útaf deyi.

13. Gótzi því eg þráði þrátt, af þinni gæðsku hendi, íllsku girndin eyddi brádt, aptur drafið sendi, hefi' eg lengi húngra mátt, heim nú loksins vendi, taktú við mér útlegð úr, eins og faðirinn hjarta-trúr, í brjósti' um barn sitt kénndi.

14. Lækna fyri þinn dýrann deyð, Drottinn! sálu mína; fárleg synda fjøturin greið, svo finni' eg huggun þína, viltann sauð á veginn leið, varginn lát ei pína, opna hug og hjartað mitt, svo heilagt náðar ljósið þitt, skjært megi þar skína.

15. Hjá Føður þínum legg mér lið, Lausnarinn Jesú góði! svo eg finni sátt og frið, sviptur þúngum móði, auðmjúklega eg um það bið, af ást og tára-flóði, fegður eg sé orðinn einn, af øllum syndum klár og hreinn, þveginn í þínu blóði.

16. Framdar syndir forlát mér, Faðirinn dýrðar sæli! fyrir dýrstann Jesú dreira hér af døprum hug' eg mæli: kastaðú ei frá augum þér, ómaklegum þræli! efldú líf mitt

ást og dád, svo aldrei mig frá þinni nád, freisting nockur sæli.

17. Á fyrirheitin heiløg þín, af hjartans grunni' eg treysti, frá djøfli, synd og sárri pín, Son þinn kjær mig leysti, med beiskri qvøl og blódi sín, barn sitt fallid reisti, Herra Gud! mér hjálpa þú, svo haldist eg vid rétta trú, þó frekt mín Satan freisti.

18. Heilags Anda hjálpin þýd, hug og sinni geymi, svo aldrei hédanaf ískur strid, yfir mig syndin sveimi, þá døpur nálgast daudans tíd, Drottinn sálu geymi; veiti mér þín líknin lid, leid í eilífann dýrdar frid, hédan úr þessum heimi.

19. Allar sképnur alla tid, af øllum hug' og rómi, sýngi þér lof, sem verøld er víd, voldugur Drottinn frómi! Jesú Kristi þøckin þýd, þar med føgur hljómi, heiløgum Anda' á himni' og lád, fyri huggun, styrk og líknar rád, aukist æra' og sómi!

Vísa drótt-qvédin.

Hverr grædir hjartans qvída?
Hverr kjætti menn grætta?
Hverr sótt hindrar hætta?

Hverr snaudann vann dauda?
Jesús huggar, hrigd lógar.
Hann græddi sorgmædda.
Hann lífi heilsu gefur.
Hann snaudann vann dauda.

Annar Flockur,

innihelldur

Heilrædi og Uppvakningar

til

kristilegs framferdis,

sýnir einnig hversu fallvalt og lítilsverdt sé

Heimsins ágæti og ysirlæti.

Heilrædi.

Ungum er þad allra best, ad óttast Gud sinn Herra, þeim mun vitskan veitast mest, og virding ecki þverra.

2. Hafdú hverki hád né spott, hugsa' um rædu mína, elska Gud og gjördú gott, geym vel æru þína.

3 Foreldrum þínum þéna' af dygd, það má gæfu veita, varast þeim að veita stygð, viljir þú gott barn heita.

4. Hugsa um það helzt og fremst, sem heiðurinn má næra, aldrei sá til æru kémst, sem ekkért gott vill læra.

5. Lærður er í lyndi glaður, lof ber hann hjá þjóðum, hinn er ei nema hálfur maður, sem hafnar siðum góðum.

6 Opt er sá í orðum nýtur, sem ydkar mentun kjæra; en þussinn heimskur þegja hlýtur, sem þrjótskast við að læra.

7. Vertu dyggur, trúr og tryggur, rángu geymdu þína, við engann styggur, né í orðum hriggur; athuga ræðu mína.

8. Litillátur, ljúfur, kátur, leik þér ei úr máta; varastu' spjátur, hæðni, hlátur, heimsk-ir menn svo láta.

9. Víst ávalt þeim vana haldt, vinna, lesa, ydja; umfram allt þú ætíð skalt, elska Gud og biðja.

Visur um Lúthers Fræði.

Klár Lútheri Fræðin fróðir,
Finna kunna menn hér sett á íslenzkt mál,
Lesið, prísið lýðir góðir,

Lærid, heyrid, gjørid rétt og sedjid sál';
Ljúfra gjafa njótid, neytid,
Nádar tídir kannist vid,
Drottins lítillátir leitid,
Lotníng veitid,
Bidjid Gud um gódann frid.

2. Bædi medur munni' og penná.
Mest á sícsta aldar køldum tíma' og stad,
Menn vel svinnir kunna' ad kénna,
Koma heimi skyldug gjøld, ef forsmá'r þad;
Ordid dýrdar dádum prýdum,
Dyggar leggjum þackir mót,
Þeim, er sóma sædum frídum,
Sádu tídum,
Sprettur gott af gódri rót.

Kristins manns athæfi.

**Sérhvad hefir sína tíd, svo er ad hlæa og gráta,
hóf er best ad hafa' á øllum máta.**

Finn eg þad í frædi hreinu, fródir menn sem tølúdu' um, ecki skédur allt í einu, ýmsum skiptir tímunum, á stødngu ecki stendur neinu, skundleg sorg og lucka blíd. **Sérhvad hefir sína tíd.** Eins fyrir mann' og menja reinu, margt kann á ad

bjáta. Hóf er best ad hafa á øllum máta.

2. Þess áttu med greind ad gæta, gángi þér vel med settann dag, þú kannt ødru máské mæta, á morgun, heldur enn var í dag, tvennt hefir til ad gledja' og græta, gudddóms maktar høndin þýd. S. h. s. t. Tjáir engum þess ad þræta, þad er audrádin gáta. H. e. b. a. h. á. ø. m.

3. Tregast ei þá erfidt veitir, einhvern tíma sorgin dvín, svo náttúran sjálf því breytir, sólin eptir regnid skín, Gud þeim øllum huggun heitir, hér sem lída forløg stríd. S. h. s. t. Til ørvæntíngar þig ei þreytir, þó þú megir gráta. H. e. b. a. h á. ø. m.

4. Vertú' hógvær þá vel þér gengur, svo verøldin þig blecki sízt, á augabragdi allt forgengur, audnu lán, þá hjólid snýst, velgengninnar støckur strengur, stundum minnst þá varir lýd. S. h. s. t. Hindra jafnàn horskur drengur, holdid sig ad státa. H. e. b. a. h. á. ø. m.

5. Gudi' er best ad trúa, treysta og taka því vel ad høndum ber, vér skulum ecki frekt á freista, ad fylgja því, sem holdid lér, gudhrædslunnar nærir neista, nádin

Drottins gædsku þýd. Sérhvad hefir sína tíd. Sá oss hefir af løstum leysta, hann leidi hriggda og káta. Hóf er best ad hafa' á øllum máta.

Varhygd.

Audtrúa þú aldrei sért,
Aldrei tala, um hug þinn þvert;
Pad má kalla hygginds hátt,
Ad heyra margt, en skrafa fátt,
Tak þitt æ í tíma rád,
Tøkst, þó ei sé lundin brád;
Vin þinn skaltú velja þér.
Sem vitur og þar med tryggur er.

Of og van.

Eitt er vid ofi hætt, ef augun líta gullbaug,
Ef høndin og hugarlund, horfa uppá sitt vald.
Hittist varla hóf rétt, þá hlaupid er í gum=kaup,
Séldur þess galid hold, ad glisi verdur opt slis.

2. Hitt er van opt hætt, ad una ei vid lítinn mun,
Egna til sín ógagn, og eyr gulli vyrda meir;

Slíßinn þykir lánlaus, þá líður hann sitt
egið stríð;
Ríkum opt í raun rak, ræktarleysið fátækt.

Gott og Illt.

Gott er að geyma sitt, og géta prófað rétt hóf, vera ör og vel spar, og veita engum rángsleit, dælt þykir egið allt. öndvegis í sjálfs hönd, djarfur hver af skiptum skérf, skjóta finnur hugbót.

2. Illt er að sjá sult, á sínum, þá brauð dvín, letin víst ef út át, áður géfið forráð, líka þykir ljótt ok, að láta út fyrir dryckju=stát, endilega er leið lund, þá lángar einn á húsgáng.

3. Gott er að greina satt, og géfa þjóðum heil ráð, skamta niður skémt það, er skéður ecki spott með, hollustu hönd full, hærstri gengur dygð nærst, unna þeim sem á mann, eina prísa' eg þá grein.

4. Illt er á óheilt, að eggja þann, eg ráðlegg, lastanna er lygð verst, þó lýðir vyrði gaman=smíð; kjæsir gleði kránkt líf, kastar heillum bak=last. Dreifsið með sér dregur hlass, af dygðalausri ótrygð.

blind, sorgiu hjartad mæddi, holds náttúr-an heimsk og villt, hærilega með øllu spillt, í vondsku á ram æddi.

4. Snemma hefir bernskan bleckt. barn-dóms hug og sinni, ádur fyrri' enn féck þad þeckt, frá því skíra kynni, ad styggja Gud en safna sekt, sálu ad glata minni, var hid fyrsta verkid mitt; voldugt, Jesú! nafnid þitt, bót á bølinu vinni.

5. Lengi hefir þó leitast vid, líknar Fad-irinn mildi, ad leida mig frá lasta sid, svo lífid ødlast skyldi, med þolinmædi' og blídri bid, bjarga mér hann vildi; en eg sló því øllu' í vind, elskan holds og dárleg synd, heimsku hjartad fyldi.

6. Illa hefir mig holdid ginnt, og heims-ins lystin báda; Satan sló mér svika-mynt, sjest nú fátt til ráda, því er hjartad bleckt og blindt, þad bid eg Gud ad náda; þreji' eg vid þann hrigdar hag, harmar bædi nótt og dag, sálin þrautum þjáda.

7. Gud minn hefi' eg raunar reitt, til reidi' og heiptar brædi, hans milda nád og þolgéd þreitt, med þrjótsku' og synda ædi, grimma' yfir mig gløtun leidt, gamall og úng-ur bædi, samvitskan því særd er mín, sæti Jesú! gædskan þín, hana huggi' og grædi.

8. Um sídir þó eg setji mér, synda girnd ad deyda, holds náttúran þrjótsk og þver, þángad vill mig leida, sem tídast ádur tamdi' hún sér, á tøpunar veginn breida; viljinn ecki fær sig frí, fjøtrum daudans vefst eg í, sárlega mig þó meida.

9. Hverki ber eg til hug né dád, hjálp mér sjálfum veita, einkis nýt eru øll mín rád, þó ætti' eg þeirra' ad neyta; Jesús minn hefir nóga nád, nú vil eg þángad leita, hann mun aumur á mér sjá, efslaust fæ eg huggun þá, sem bølinu kann ad breyta.

10. Þó stærri vyrdist misgjørd mín, enn má eg sjálfur greina, mér er, Jesú! miskun þín, mildust, gædsku hreina, hjá þér aldrei hjálpin dvín, helst mun eg þá reyna, hér vid hressist hjartad mitt, heilagasta blódid þitt, lækníng minna meina.

11. Þó gengid hafi' eg glæpa stig, gálaus morgu sinni, elskad hold en hatad þig, af heimsku' og ofdyrfd minni, gódi Jesú! minnst' á mig, í miskunsemi þinni; særd og lemstrud sálin er, sýndu vægd og linkind mér, svo hjartad huggun finni.

12. Mig hefir djøfull sárum sært, og svikid af lífsins vegi, kránka sál úr klædum fært,

hún kann sér bjarga eigi, øllum krapti tapad og tært, tjón þad mest eg segi; ó þú sæti Samaritan! sjádu' aumur á þeirri smán, svo eg ei útaf deyi.

13. Gøtzi því eg þrádi þrátt, af þinni gædsku hendi, íllsku girndin eyddi brádt, aptur drafid sendi, hesi' eg lengi húngra mátt, heim nú loksins vendi, taktú vid mér útlegd úr, eins og fadirinn hjarta=trúr, í brjósti' um barn sitt kénndi.

14. Lækna fyri þinn dýrann deyd, Drottinn! sálu mína; fárleg synda fjøturin greid, svo finni' eg huggun þína, viltann saud á veginn leid, varginn lát ei pína, opna hug og hjartad mitt, svo heilagt nádar ljósid þitt, skjært megi þar skína.

15. Hjá Fødur þínum legg mér lid, Lausnarinn Jesú gódi! svo eg finni sátt og frid, sviptur þúngum módi, audmjúklega eg um þad bid, af ást og tára=flódi, fegdu: eg sé ordinn einn, af øllum syndum klár og hreinn, þveginn í þínu blódi.

16. Framdar syndir forlát mér, Fadirinn dýrdar sæli! fyrir dýrstann Jesú dreira hér, af døprum hug' eg mæli: kastadú ei frá augum þér, ómaklegum þræli! efldú líf med

ást og dád, svo aldrei mig frá þinni nád, freisting nockur fæli.

17. Á fyrirheitin heiløg þín, af hjartans grunni' eg treysti, frá djøfli, synd og sárri pín, Son þinn kjær mig leysti, med beiskri qvøl og blódi sín, barn sitt fallid reisti, Herra Gud! mér hjálpa þú, svo haldist eg vid rétta trú, þó frekt mín Satan freisti.

18. Heilags Anda hjálpin þýd, hug og sinni geymi, svo aldrei hédanaf illsku strid, yfir mig syndin sveimi, þá døpur nálgast daudans tíd, Drottinn sálu geymi; veiti mér þin líknin lid, leid í eilífann dýrdar frid, hédan úr þessum heimi.

19. Allar sképnur alla tíd, af øllum hug' og rómi, syngi þér lof, sem verøld er víd, voldugur Drottinn frómi! Jesú Kristi þøckin þýd, þar med føgur hljómi, heiløgum Anda' á himni' og lád, fyri huggun, styrk og líknar rád, aukist æra' og sómi!

Vísa drótt-qvédin.

Hverr grædir hjartans qvída?
Hverr kjætti menn grætta?
Hverr sótt hindrar hætta?

Hverr snaudann vann dauda?
Jesús huggar, hrigd lógar.
Hann græddi sorgmædda.
Hann lífi heilsu géfur.
Hann snaudann vann dauda.

Annar Flockur,

inniheldur

Heilrædi og Uppvakningar

til

kristilegs framferdis,

sýnir einnig hversu fallvalt og lítilsvert sé

Heimsins ágæti og ysirlæti.

Heilrædi.

Ungum er þad allra best, ad óttast Gud sinn Herra, þeim mun vitskan veitast mest, og virding ecki þverra.

2. Hafdú hverki hád né spott, hugsa' um rædu mína, elska Gud og gjördú gott, geym vel æru þína.

3 Foreldrum þínum þéna' af dygd, það má gæfu veita, varast þeim að veita stygð, viljir þú gott barn heita.

4. Hugsa um það helzt og fremst, sem heiðurinn má næra, aldrei sá til æru kémst, sem ekkért gott vill læra.

5. Lærður er í lyndi glaður, lof ber hann hjá þjóðum, hinn er ei nema hálfur maður, sem hafnar siðum góðum.

6 Opt er sá í orðum nýtur, sem ydkar mentun kjæra; en þussinn heimskur þegja hlýtur, sem þrjótskast við að læra.

7. Vertu dyggur, trúr og tryggur, rængu geymdu þína, við engann styggur, né í orðum hriggur; athuga ræðu mína.

8. Litillátur, ljúfur, kátur, leik þér ei úr máta; varastu' spjátur, hæðni, hlátur, heimsk-ir menn svo láta.

9. Vist ávalt þeim vana haldt, vinna, lesa, ydja; umfram allt þú ætíð skalt, elska Gud og biðja.

Vísur um Lúthers Fræði.

Klár Lútheri Fræðin fróðir,
Finna kunna menn hér sett á íslenzkt mál,
Lesið, prísið lýðir góðir,

Drottins gædsku þýd. Sérhvad hefir sina tíd. Sá oss hefir af løstum leysta, hann leidi hriggda og káta. Hóf er best ad hafa á øllum máta.

Varhygd.

Andtrúa þú aldrei sért,
Aldrei tala, um hug þinn þvert;
Pad má kalla hygginƨ hátt,
Ad heyra margt, en skrafa fátt,
Tak þitt æ i tíma rád,
Tókst, þó ei sé lundin brád;
Vin þinn skaltú velja þér.
Sem vitur og þar med tryggur er.

Of og van.

Eitt er vid ofi hætt, ef augun líta gullbaug,
Ef høndin og hugarlund, horfa uppá sitt vald.
Hittist varla hóf rétt, þá hlaupid er í gum=kaup,
Séldur þess galid hold, ad glisi verdur opt slis.

2. Hitt er van opt hætt, ad una ei vid lítinn mun,
Egna til sín ógagn, og eyr gulli vyrda meir;

Slíkinn þykir lánlaus, þá líður hann sitt egið stríð;
Ríkum opt í raun rak, ræktarleysið fátækt.

Gott og Illt.

Gott er að geyma sitt, og géta prófað rétt hóf, vera ör og vel spar, og veita engum rángsleit, dælt þykir egið allt, öndvegis í sjálfs hönd, djarfur hver af skiptum skér, skjóta finnur hugbót.

2. Illt er að sjá sult, á sínum, þá brauð dvín, ketin víst ef út át, áður gésið forráð, líka þykir ljótt ok, að láta út fyrir dryckju=stát, endilega er leið lund, þá lángar einn á húsgáng.

3. Gott er að greina satt, og géfa þjóðum heil ráð, skamta niður skémt það, er skéður ecki spott með, hollustu hönd full, hærstri gengur dygð nærst, unna þeim sem á mann, eina prísa' eg þá grein.

4. Illt er á óheilt, að eggja þann, eg ráðlegg, lastanna er lygð verst, þó lýðir virði gaman=smíð; kjæsir gleði kránkt líf, kastar heillum bak=last. Dreifsið með sér dregur hlass, af dygðalausri ótrygð.

6. Gott er ad geyma sátt, í Gudi hafa fögnud, þola bædi og þreja vel, þeckja sinn eginn fleck, heilsa og hönd frjáls, heitir bessta þad eg veit, lítillæti lund kát, líka er haldin dygd rík.

6. Illt er hatur óstillt, óttaleg mun hugar sótt, þúngt eg held ad þola rángt, þjáníng gjörir forsmán; vonda kalla eg vél synd, vamm kémur spott framm, plága mun og píst nóg, ad pínast fyrir verk sín.

Tvö Vers *).

Lagid: Ödúngar Júda annars dags.

Gud nádi nú hvad gengur tregt, geysar rángtætid heldur frekt, á völtu hjóli heimurinn er, hnignandi fer, til falls med öllu flýtir sér.

2. Öll manna hugsan, hjarta og géd, hnígur til þess ad girnast féd, ýmisleg hegdan örg og ljót, en ei finnst bót, hefnd mun því koma hörd á mót.

---

*) Fyrra versid finnst í einu Exemplari þad 29da, en hid sídara þad 34da í Sálminum: Sék eg mig allann á Guds míns nád: en önnur sex Exempler útiláta þau.

Vísa.

Fyrnist heimur, fáheyrt skédur.
Frelsarinn Jesús geymi' og vel!
Hans híngadkoma Guds børn gledur,
Þó græti þar til sorgar=el,
En þá verda' úti øll óvedur,
Í hendur Guds eg kristna fel.

Hexametrum.

Holdid oftátt veit fyrirfram fátt hvad falla mun þægra,
Reidir sig þrátt á megn sitt og mátt eda mannordid frægra;
Ostyrilátt, þad ætlar sér hátt ad endíngu dægra;
Sá er vid gátt, þó sjáist ei brádt, sem setur þad lægra.

Hexametrum.

Old ódum spillist, uggleysinu bárlega fyllist,
Glæpa vegur gyllist, girnd holdsins margur adhyllist.

Um misjafnt hamingju lán.

Lagid: Opt vindar eik hjá.

Barna lund blind fædd, vid brjóstin módur kúra, æsku-stund ómædd, fyrir engu kann ad stúra, en þad mund algædd, er manns-ins náttúra, skammt mun til skúra.

2. Einn ef kémst hér hátt, og hyggur sér til kjæti, á þá skémst addrátt, eitthvad þad menn græti, hjartad kremst, hvarf brádt, helzt er þókti mæti, allt eptirlæti.

3. Gliánn reis grá hardt, gnap þá stormur hrylti, öldu geys grimmt margt, glæstum reida spillti, þessi eys, en snart, önnur rúmid fylti, og bátnum bilti.

4. Skér, ad ljær, skin sól, skírt ad morg-un kosti, um adra grær, eikt ból, yrju daggar rosti, sídan slær, heims hjól, hvestur gust-ar losti, med feikna frosti.

5. Því er allt í heimi', ef svo mætti greina, nærsta valt, þad þeim, þykir víst, er reyna, á hlidum hallt hálft tveim, hjólid luckur teina, fer braut ei beina.

Veraldar flátt skapur.

Sama lag.

Svo sem gler, sýnist mér, sælan hál, ver-aldar, hvikul hér, hvad lítst þér? hvítt ad

ofan faldar, undir ber, ef þú sjer, íllsku brún-ir kaldar, og táli tjaldar.

2. Margann hátt, hún þrátt, hóf í yfir-læti, luckan kátt, lék dátt, litla stund með kjæti, stöd við gátt, fljóð slátt, felldi þann úr sæti, frá mestu mæti.

3. Alits fríd, fræg blíd, fyrst hún mørg-um reyniſt, heimskum lýd, hæg þýd, hitt þó undir meiniſt, slúngin stríd, slæg = smíd, sløttug rétt svo greiniſt, brádt burtu leyniſt.

4. Luckan hál, heims prjál, hold og blód-id káta, slædar = bál, frekt brjál, framm úr réttum máta, það er tál, svíkur sál, um síd-ir kann að láta, sárt suma gráta.

5. Við leigu = ból, láns = stól, líkist heims-ins sæla, ókyrrt hjól, ragl, ról, reykjar dupt og svæla, glislegt hól, gabb - tól, ginnir Mammons þræla: hverr má því hæla?

6. Daudleg mind, mannkind, moldar leir-inn veikur, beina = grind, blásin vind, bóla vatns og reykur, hladin synd, lauslynd, sem logi strá = þurr qveikur, á þrædi líf leikur.

7. Holdið bjart, ber skart, bædi gull og klædi, en þú vart, óþarft, ádur rotid sædi, verdur snart, veik art, vesælt madka fædi, sem øll endar gædi.

lýda, lengi þar um rædist. Hold er mold, hverju sem það klædist.

2. Hugsa' eg opt í hyggju brunni, af hverju menn sig stæra kunni, þó er það nærsta' í náttúrunni, að nakin sérhverr fædist. H. e. m. h. s. þ. k.

3. Fordild øll hún flýr úr huga, þá feigdin mann vill yfirbuga, lítið stackar døcku duga, þá daudinn inn að lædist. H. e. m. h. s. þ. k.

4. Hvað gyldir þó ríkur rambi, regist við og standi á þambi, engin er svo dygur í drambi, að daudinn nockurn hrædist. H. e. m. h. s þ. k.

5. Þó á þér skíni' útlendsk draktin, yfirlætis og vitsku praktin; trú þú mér að minkar maktin, af mødkunum þá snædist. H. e. m. h. s. þ. k.

6. Aður enn (kannské) úti' er nóttin, af þeim tekur að draga þróttinn, kémur þá bædi qveisa' og sóttir, qvillinn sár ei grædist. H. e. m. h. s. þ. k.

7. Þó stundum gángi þeir flockum búnir, á stígvélum séu sporar snúnir, út við grafar backans brúnir, bein leið øllum þrædist. H. e. m. h. s. þ. k.

8. Silfur=pör og dýrir dúkar, danskur kjóll og treyur mjúkar, ad sálunni lítid seinna hjúkar, þá forgar=hitinn grædist. H. e. m. h. s. þ. k.

9. Þó hygginn sért og hæg=sundadur, hafdu rád mín, kristinn madur! hér er svo vaktur heimsins stadur, hinn sær gott er mædist. Hold er mold, hverju sem þad klædist.

Um ágirnd og aura safn.

Mig ángrar margt hvad manns athæfid, hvernig heimi' er háttad, hef' eg vel sjed.

Öldin ódum spillist, ósid margur hyllist, af réttum vegi villist, von þó hjartad qvillist, heimur af hreckjum fyllist, hægt mun ecki ad dylja þad. Mig ángrar margt hvad. Synd og gódzid gyllist, svo géti' menn eign=ast sjed. Hversu heimi' er háttad, þad hef' eg vel sjed.

2 Upphaf allra klækja, er ágirnd fast ad rækja, aura safnid sækja, sitt frá hver=jum krækja, løg med limsku slækja, lags=menn sína mest hún bad. M. á. m. h. Ofund og ofstækja, af því vara réd. H. h. e. h. Þ. h. e. v. s.

3. Hvar sem ad húsrúm tekur, heimsku og blindleik vekur, blessun í burtu rekur, búinn er skadinn frekur, trygd og hógværd hrekur, heimtist fals í þeirra stad. M. á. m. h. Illu sá mun sekur, sem slíku umgengst med. H. h. e. h. þ. h. e. v. s.

4. Hún lét hrecki drjúga, híngad í landid fljúga, volada kann ad kúga, krapt úr beinum sjúga; fagra Mammons múga, margur sína blessun qvad. M. á. m. h. Seims er søfnud hrúga, sálin løgd í ved. H. h. e. h. þ. h. e. v. s.

5. Aumt er yfir ad klaga, er þad hvers manns saga, setníng lands og laga, láta peníng naga; mustur málin draga, meinlaus fellur opt fyri þad. M. á. m. h. Víst um vora daga, veit eg ad þvílíkt hefir skéd. H. h. e. h. þ. h. e. v. s.

6. Fleirstar dygdir falla, finnst kjærleikur varla, sannleik bygg eg halla, hrørnar manndád snjalla; trú er farin til fjalla, fær nú ecki' í bygdum stad. M. á. m. h. Agirnd nærsta alla, á annad fellir knéd. H. h. e. h. þ. h. e. v. s.

7. Mammon-maktar snaudur, mjøg er hjálpar traudur, burt er brjálid og

audur, þá búkurinn liggur daudur, leitinn rótast raudur, ríkis=kroppnum utan ad. M. á. m. h. Fæst fyri fremd og haudur, fánýtt moldar beð. H. h. e. þ. h. e. v. s.

8. Viti virdar og qvendi, von er ad heimurinn endi, sjá til ad sálin lendi, um sídir í Drottins hendi; opt þad efnid kénndi, einn sá þessa vísu qvad. **Mig ángrar margt hvad.** Þaunk=um þángad renndi, því ber sturlad géd. **Hversu heimi' er háttad, þad hef' eg vel sjed.**

Oflátúnga lýsing.

Heims af keim, hygg eg nockud inna, hvad margur heldur mikid af sér, misjafnt þó ad reynist hér, þad er madur þó hann láti minna.

Margt býr stundum mér í sinni, menn þegar ad stollta sje, og volsa mikid í ver=öldinni, enn vita hverki A né B, sídur þó í samvitskunni sjálfa skynjar þad þeim ber; **þó margur haldi mikid af sér,** flesta ad einum ber þá brunni, er brjáljd uppá finna. **Þad er madur þó hann láti minna.**

2. Margur blessgst madur á ládi, af miskun Guds og veraldar aud, hina adra brautin þjádi, sem hverra nádi daglegt braud, þridji hópur þá forsmádi, þenkti hverki á deyd né féd. M. h. m. a. s. Ad því seinna ecki gádi, ad æfin mundi linna. Þ. e. m. Þ. h. l. m.

3. Þegar þeir fara øls med ædur—ysirmenn stundum þetta skér—skrum ad tala og skémmdar-rædur, skémtan þeirra þvílík er, um eldsins þenkja ecki glædur, sem ógudlegum hefndir lér. M. h. m. a. s. Gætum ad því, gódir brædur! Gud mun' vitja sinna. Þ. e. m. Þ. h. l. m.

4. Kunni þér ad mæta madur, mjøg velbúinn sjer þú hann, heidurlega handtéradur, hvergi sástu þvílíkann, hann er allur gjardaeladur, glóandi med orma-skér. M. h. m. a. s. Einnig sjálfur alreimadur, upp med bøndum tvinna. Þ. e. m. Þ. h. l. m.

5. Ber á høndum breytta handska, buxur fernar klæddur á, med knappa', treyu og kjólinn franska, klædin trúi' eg hylji sá, sjest um hálsinn silkid danska, svardar Heimdals lagdur der. M. h. m. a. s. Med stígvél bædi' og spora spanska, spennir út kálfa stinna. Þ. e. m. Þ. h. l. m.

6. Rif-kragann med tembi-læti, reira þeir um sinn dygra háls, máské sumir menn þess gæti, hann mundi ecki betur enn fjáls, á þeim eru haldin mestu mæti, sem misjafnt qvísa þar og hér. M. h. m. a. s. Dremb-inu rambar í sínu sæti, ad sönnu kann ei hlynna. Þ. e. m. þ. h. l. m.

7. Hárid ofan á herdar bustar, hér med kampa' og skéggid sídt, fis af fötum dreg-ur og bustar, med dáwænt belti og hand-gull nýtt, þenna landsins þenkir Fursta, þjódin hver, sem nálæg er. M. h. m. a. s. Slíkann skyldi' eg reikna rusta, ef reyndi hann nockur hinna. Þ. e. m. þ. h. l. m.

8. Heldur enn eigi hnacka-kértur, hönd-um stingur mjadmir á, nockud líka nasa-spertur, naud má þykja slíkt ad sjá, sá mun þykja ad skyni skérdtur, skrumar um fróm-ann hjörfa-grér. M. h. m. a. s. Af ó-trúleika undirfergtur, eda brögdum hvinna. Þ. e. m. þ. h. l. m.

9. Í bádum vösum glymur gjaldid, gylt-ir hnífar og tóbaks dós, þeir ætla sér muni vera' í valdi, veröldin öll og hennar ljós; sitja í hvítu silki-tjaldi, sorg þeim engin nærri fer. M. h. m. a. s. Fyrir dyr-

hressu, þvi Herrann Jesús græddi þad allt. Hann keypti mig frá qvalanna pressu, og kostadi þar til sjálfum sér, svo hald' eg minna' af sjálfum mér. Set eg upp mína sigur=messu, er Satan kann ei hlynna. Þad fer betur þó þeir láti minna.

18. Vertú mér til hægri handar hjartkjær=asti Jesú minn! ad burtdrífist illir andar, ofan í nedsta bústad sinn; svik, er djøfull samanblandar, setjist hans í qverka kér.—M. h. m. a. s. Engin mér þá eymdin grand=ar, ef eg þig má finna. Þ. f. b. þ. þ. l. m.

19. Sú lítillætis rótin rétta, af røkum gódum komin er, hjá Matthæó vér meg=um frétta, málsgrein þá, sem stendur hér, í ellefta er tjád þetta, einka rád þau nýt=um vér. M. h. m. a. s. Angri þúngu af vill létta, ef þeim gjørum sinna. Þ. f. b. þ. þ. l. m.

20. Í Guds nafni allirsaman, ad oss gætum fyrr og síd, hér er ecki á gángi gaman, góda missum ecki tíd, en høfum Jesúm fyri framan, freistíng þá ad hønd=um ber. M. h. m. a. s. Sig venji hverr á trygdir tamann, tállaust honum sinna. Þ. f. b. þ. þ. l. m.

21. Eg frátek alla fróma sveina, fólkid gott og heidurs menn, sem óttast Gud og elska' hans hreina, ordid, trú og sannleikenn, veri' hann þeirra verndin eina, og voldugt skjól í rauna hver. **Þeir mundu halda minna af sér.** Til hinna annara manna' eg meina, sem misjafnlega sig kynna. **Þad fer betur þó þeir láti minna.**

22. Bid eg gjæda þýdar þjódir, þyckjast ecki qvædid vid, heldur vildi heidurs bródir, hlýda fródum ráda sid, vitsku horskir, gladir, gódir, gleymi slæmir; tíminn þver! **Margur heldur mikid af sér.** Førum dýrar fridar slódir, en fordumst gjørdir hinna, **sem lærdu offeint ad láta nockud minna.**

Ur Látinu útlagt *).

Minnstú ad gá ef hefd þín er há, ad haldir hid rétta,

*) *Vir videas, quid tu jubeas, dum magnus haberis.*

Vel þó um sjá, hvern viltú forsmá, eda
vyrdíngu fletta.
Enckan mjøg dá, kann lædast þér frá, þad
lát þig ei pretta,
Þykistú stá, svo þenk þar uppá ad þú meg-
ir detta.

Enn úr Látínu útlagt.

Stund er sú seinasta, íll og óhreinasta,
oss ber ad vaka.
Reiknast, sem ókominn, réttláti dómarinn,
reikníng ad taka.
Ókominn! ókominn! ad afmá rángindin,
en jøfnud krýna.
Umbuna réttindin, reka burt íll = syndin,
ríkid sitt kéna.

---

*Prospicias, quem despicias, quem læ-
dere quæris.*
*Dat varias fortuna vias, nil ergo
mireris,*
*Sed metuas, ne forte ruus, dum stare
videris.*

Um mannsins fallvalta líf.

Lagid: Uppá fjallid Jesús vendi.

Mannsins stuttur er, eg inni, andardráttur í nøsunum, snøgglega trú' eg lífid linni, sem laufid fellur af grøsunum, litid sálu líknar þinni, þó liggi féd í køsunum.

2. Eins og heyid fellt í flecki, følnar upp í múgunum, dofnar hold þá dettur af becki, í døprum andar kúgunum, dandinn géfur gáum ad ecki, þó gullid liggi í hrúgunum.

3. Á augabragdi einu skédur, umbreyting á vistunum, fyrir mjúka sæng fæst moldar bedur, minnstum gjør af listunum, lítid sálu grætta gledur, þó gullid liggi í kist=unum.

4. Vér skulum ecki verøld freista, ad voga allt, sem djarflegast, illra girnda alinn neista, útslockum sem snarlegast, á sannann Jesúm Son Guds treysta, sálunni er þarf=legast.

Flærdar Senna.

Lagid: Ad ydka gott med æru.

Annars erindi rekur, úlfur og laungum sannast þad, lætst margur loforðs frekur,

lítt verdur úr þá, herdt er ad; medan slær ord vid eyra, er þér kjær vinur ad heyra, fértú fjær, svo er þad ecki meira.

2. Slíkt er hyggindi haldin, høfdíngs-skapur og mentin prúd, verøldin falsi fald-in, fódrar sinn kjól med skolla-húd; lærd er á limsku bèglur, leynt sér hjá, fann þær reglur, sem køttur sá, er kreppir ad hvass-ar neglur.

3. Opt er fagurt í eyrá, alþýdu lof af hræsni veitt, hinum, er á þad heyra, heim-ur þykir, sem kálfskinn eitt; í augun greid hlæa' og hlacka, hrósa' um leid, bidja' og þacka, búin er sneid, þá snúa þeir vid þér hnacka.

4. Heimskur er sá, sem heldur, hvers manns loford, sem fullgjørt sé, einfaldur opt þess géldur, alvøru meinar þad hinum er spé; trygda gjøld táls med korni, tempr-ast køld, nema vid sporni, vinur í qvøld, en vélar þig strax ad morgni.

5. Heimurinn hreckjafulli, handverk þetta mest brúkar nú, ad fódra eyr med gulli, útgengur hónum myntin sú; ordagl-ens ei þarf kaupa, allir léns med þad hlaupa, fossa-flens, kalsa, ljúga' og raupa.

6. Sá hefir best úr býtum, sem búid gétur ad sínu einn, frjáls af limskunnar hýtum, lifir og deyr svo hjartahreinn; tryggdum víst vél nú farga, veröld snýst; hverr vill bjarga? rád er sízt, ad reida sig uppá marga.

Aldarháttur,

med fluttum Skríngum.

Ádur á tídum var tídska hjá lýdum (svo tryggördir kénndu), frá barndómi blídum, med frembar=hag fríðum, ad frægdum sér vendu; af streng=boga strídum, í hárs eldar hrídum 1), þeir herskeytin sendu, eda' á mar vídum, skérvallar skídum 2), til skémtunar rendu.

1) Hár, Odinn; hans eldur, sverd; þess eldar hrídir, bardagar. 2) Skérvollur, sjór; þess vallar skíd, skip.

2. Manndómur mundi, þar sveinar á sundi, sóktust af afli; einn sat í lundi hjá litfögru sprundi og lék sér ad tafli, hinn þar vid undi, sem hátt knöttur hrundi' eda handsaxa kasli 1); lof þeim ad dundi, sem frægd bar af fyrdi, med fann=deigulskafli 2).

1) Kafli, þar um var haldið hendinni. 2) Deig=ull eða dígull, er eld=panna; dígulsins eða deiglunnar sannskasl, er gullið.

3. Versákum 1) vøndum, með bifrokn=um brøndum 2), þeir bægðu frá láði; byr saung í bøndum, á brimvallár grøndum 3), þá beittu við gráði; geir rumdi í røndum, þar rík þjóð í løndum; ríta=jel 4) háði; gnótt var í høndum, géck lið af strøndum, með gló=kraka sáði.

1) Ver, veiðislaða: item: sjór; hans Fákar, skip. 2) Bif, vatn eða sjór; bifroknir brandar, árar. 3) Brimvallar grandar, bylgjur, sjór. 4) Rítar, skildir; ríta=jel, bardagar.

4. Y 1) bendum skutu, en álmdrósir 2) þutu, í andfari þunnu; burstengur brutu, en hátt skildir hrutu, þar herfákar runnu; benfossar flutu, en lágt hinir lutu, sem lítt verjast kunnu; sæmdar ráð hlutu, og síns afla nutu, þeir sigurinn unnu.

1) Y, boga. Álmur, bogi, hans drósir, ørvar.

5. Armi hverttveggjum á liðs=handar=leggjum þeir ljós mundar 1) hreifa; g'aðt skein á seggjum, með geimfoldar negg=

jum 2), svo grams = runnar 3) leyfa; díg= ulfarms dreggjum á val = borgar veggjum 4) vildu menn dreifa, í ángantýrs hregg= jum 5) undateins eggjum ótraudir veifa.

1) Mund, hönd; hennar ljós, fingur = gull. 2) Negg, hjarta; foldar = negg, steinn, Geim=negg foldar, er gimsteinn. 3) Grams= runni eda runi, hirdmadur. 4) Valborg, er hönd; hennar veggir, fingurnir, á hver= jar menn vildu dreifa Dígulfarms dregg= jum eda gullinu. 5) Angantýr, Odins heiti, vegna mjúklátrar þjónustu er hann veitti konu sinni Frigg; hans hregg, bardagar.

6. Ofæmdir bidu, þeir ofriki lidu og ecki sín hefndu; djarfir fram ridu í dyn sköglar hvidu 1) og drengskapinn efndu; tröll = marir 2) skridu ad unda - súgs 3) idu, þá odda = þíng stefndu; lítt fyri qvídu né sár þó þeim svidu til forgmála nefndu.

1) Dyn, dynur; Skaugul, valkyrja: hennar hvida, bardagi. 2) Tröll = marir, vargar; Mar, hestur. 3) Unda=súgur, blód. Skáld= id segir: ad vargarnir hafi sókt í blód = sofsa iduna, hvar bardaginn var áttur.

7. Spakvitrir spáðu, þeir gjörla margs gáðu og gløggskygnir váru, kjænt niðurkljáðu, þá kíf-þrætur háðu, úr kappmálum skáru; trygga sig tjáðu, en tálið forsmáðu, því trútt hjarta báru; meir gáfu' einn háðu og því víða náðu, þjóðræmi kláru.

8. Island má sanna, það átti vøl manna þá allt stóð í blóma; glæ sóktu hranna 1) til ríkra Kóngs ranna, vel reyndir að sóma; ýmuleiks anna 2) þeir ým 3) þorðu kánna, sem yrki 4) forn róma, ilþorns 5) og tanna, óx æði varganna, þar einn beitti skjóma.

1) Glær hrannar, sjór. 2) Yma, bardagi. 3) Ym, hljóð, gný, það er: þeir gømlu menn þorðu að kanna eður heyra vopnabrak, sem skeði í bardagans annriki. — 4) Yrki, eru qvæði. 5) Il-þorn, klær. Skáldið segir: þegar einn beitti skjóma (sverði) i bardaganum, óx æði klónna og tanna varganna, sem væntu sér bráðar.

9. Þeir báru hjálma og mjøg drifna málma marðallar gráti 1); brjóst fleinar 2) fálma, í sár-elda 3) sálma fram sóktu með gáti; spor mistar skálma 4) og spjør-

flugnr tálma, spreytínga státi; valjardir jálma 5), vid uppdregna álma, -svo allt var á bjáti.

1) Mardaull, kallast Freya; hennar grátur, gull. 2) Fleinar, allskonar skotvapn. 3) Sár-eldar, sverd; þess sálmur, bardaginn. 5) Mist, Valkyrja; hennar skálma spor, sárin, hvered ásamt Spjørflugunum, skotvopnum, vóru næm og vidqvæm spreytínga státi. 5) Val-jardir, høndurnar, á hverjum valurinn sat; jálma, þ. e. hristust med nockurskonar þyti.

10. Land løgum vørdu, þeir viktug rád gjørdu, svo vandrædin bættu; fyrr frelsi kjørdu, enn fofnis skrid-jørdu 1), þó flest kostar ættu; gédi þá hørdu var hótad einørdu, med hugprýdi mættu; manndád ei spør' du vid nýta seims njørdu, ef nærri lá hættu.

1) Fofnis skrid-jørd, gull.

11. Nú er øld snúin, á adra leid búin, þar yfir má klaga; frækleikur lúinn af landi burtflúinn, því lída menn baga; røksemdin rúin, sjest rír vina trúin og rekin úr haga; ágirnd framknúin, en grær lastagrúinn, flest gengur aflaga.

12. Ungdómsins ædi, þó ádur fyrr stædi til afreka hárra, losti, sjálfræði, leti, svefn bædi, það lítst þeim nú skárra; vits kulnar sædi, á vinds hirjar svædi 1), því veldur geð þrárra; að lesa góð fræði og læra sidgædi, er lunderni fárra.

1) Það er: í huganum.

13. Dug lægir beima 1), sem faldbúin feima 2), við fletin sér halda; beiti=lúng geima 3), er bannað að sveyma um blá-röstu 4) kalda; menn má nú dreyma, til sörva blik=seima 5), en sjálfir þó valda; hugprúðir heima, þeir harðfengi gleyma við hlackar rof=tjalda 6).

1) Beimur, karlmaður. 2) Feima, óframfærin qvennmaður. 3) Lúngur, er hestur; Geimur, sjór; Beiti=lúngur geima, skip, hverju beitt verður til og frá um sjóinn. 4) Blárøst, sjór. 5) Sørvar, þýðir hér: sjølda; Blik=seimur, glansandi auðæfi. 6) Hlöck, Valkyrja; hennar Tjalda=rof, strið, í hverju brynjur slitna.

14. Nockrir ef þræða um fáks ráfir slæða til frembar hags=bóta: frest=skuldir fæða því fé lítið græða má forðildin ljóta; raup=yrðin ræða, þó rír sé ástæða, því

reynslan vill þrjóta; ný breytni klæda, en kléna sidgjæda, þeir kynníngu hljóta.

15. Svo þverra lystir, því mjøg eru mistir þeir mentirnar auki; menn sitja twistir og bragdhnígnir bistir í búsorgar hnauki; allt eins og qvistir af hretvidri hristir á hrá = vidar lauki; margur því gistir, þær vesældar vistir þó vhýlmódur þrauki.

16. Kostir sjást farnir, þar fólknárúngarnir 1) þeim framandi hlýda; dúlsbrædur svarnir og glismála gjarnir, svo gjørast nú vída; Fenju drag = qvarnir 2), í fémútu sparnir, um farveginn skrída; innlendir barnir, þó engar fá varnir, þeir ofríki lída.

1) Fólknárúngar, þad eru høfdingjar, sem ega ad næra og fóstra fólkid og hina undirgéfnu; þeir — segir Skáldid — ordnir féu

2) Fenju drag = qvarnir; þad er ágjarnir, draganbi saman hvad féfnætt er: eins og qvernin Grotti, er þær systur Fenja og Menja drógu.

17. Atburdir þrjóta til hraustlyndis hóta í hugmódi sveina; skút = yrdum skjóta og rógsmálum róta, þad røksemdir meina; hrakspárnar hrjóta, þeir hverr ødrum blóta,

en hinn grípur steina; fjørlausnar fóta, þá fýsir ad njóta, ef framar skal reyna.

18. Rauparinn telur þær vígs allar vélur, sem veit hann sér granda; á ordum hrafn elur, sem grád-soltinn gélur vid gný þrumu randa; hrædslan þá quelur, ef kocks hnífa-grélur þeim koma til handa; í nærstu hljóp felur, sem nót flýi selur og nidri héldt anda.

19. Mannkosta lægdir, en lastanna nægdir í landinu spretta; út gengu frægdir þar inn komu slægdir og athafnir pretta; náskyldir, mægdir, med róg eru rægdir, svo reynst hefir þetta; litlar fást hægdir, en þad væri þægdir, ef því vildi létta.

20. Horfist til baga, þar yfirmenn aga, þeim óhlýdnu spara; múturnar draga sér lidsinni laga, þó leynt egi fara; ágirndin raga, kann allteins ad klaga og einnig forsvara; til og frá slaga, tálbrøgdum haga, því taktú þér vara.

21. Hverr vildi greina, þad allt efni meina, sem áfalla nádi? hljódt margir qveina, en hjá sér þó leyna, sem hugbodid tjádi. Innbúa steina 1), skal braut snúa beina ad byr-hvedru-grádi, sundferjan seina, þó atti grér eina, ad ódstødvar ládi.

1) Innbúa steina, dverganna; Sandferjan, skáldskapurinn, skal snúa beina braut í byr=grádi Hvedru, tröllkonu hugsanum, ad ládi ódsted=var; þvi ódurinn skal nema stadar ad Þagnar ládi.

22. Margt mætti henda, sá vill hug' til venda og vidkannast nædi, efni bágenda, sem oss gjörir benda og aflar nú mædi. Aldarhátt kénnda í sýn margra fenda, má segja vandrædi. Fleirst tekur enda, eg læt þar vid lenda og lykta svo qvædi.

V í s a.

Mundu þig, madur! í **Mundo**,
  Mundus svik býr undir,
Mundu ad sjá vid **Mundo**,
  Því **Mundus** prettar stundum.
Mundu þig fyrir **Mundo**,
  Mundus er hrekkja=lundur.
Mundu ad komast frá **Mundo**,
  Mundus á Drottins fundi.

Þridji Flockur

innihelдur

Luku-óskir, Utfarar-minníngar

og annad smávegis.

Luku-óst og Heilrædi

til

Hra. Sigurdar Jónssonar,

nýordins Løgmanns sunnan og austan á Islandi.

Lagid: Uppá fjallid Jesús vendi.

Almáttugur Gud þín gæti og gefi þér heilags Anda náð, í Dómara svo þú sitjir sæti, med sæmd og æru, prís og dáð, um fyrir øllum ávalt bæti, úrlausn þín og heilnæm ráð.

2. Þeir undanførnu allir benda, eptir þeim, sem lifa nú; menn kann alla mannlegt henda, med því vís er reglan sú; vid daudans púnkt mun loksins lenda, líka hinn, sem eg og þú.

3. O minn bródir! ad því gættu, ótta Drottins haldt þér vid, djarflega' aldrei' á

heiminn hættu, heldur hann sínum gamla sið, víst það allir vita mættu, hann velltist skjótt á ýmsa hlið.

4. Hafðu Guð í huga' og minni, hafðu Guð fyrir augum þér, hugsaðu' um Guð í hverju sinni, heyrir Guð og til þín sjer; vyrdtú Guð í valdstjórn þinni, vittú' að hann þinn Herra er.

5. Hærstum Føður og Syninum sæla, samt heiløgum Anda með, lof þeim allir lýðir mæla, ljúft af øllum túngum téð, tign hans allir helgir hæla, hann fáum vér síðar sjeð.

Nýárs-ósk

til

Orms Vigfússonar

og konu hans

Guðríðar Arnadóttur.

Lagið: Í þinni ógnar bræði.

Sælir í sønnum Guði! sælir í Guðs føgnuði! sælir í sannri trú! sælir og sviptir vanda! sælir í heiløgum Anda! sælir í sjálfum Jesú!

2. Sæll, vinur! sæmdar frómi, sæll í þeim aldurdómi, sem Guð gaf sælann þér!

sæll bædi úti' og inni, á lífi og sálu þinni, ætíd í heimi hér!

3. Sæl sé þín kjæra qvinna, komin til ára sinna, húsprýdi heidurleg! Þid blessun bædi hljótid, bestu farsældar njótid, ætíd á allann veg!

4. Sjáid þá sælu hreina, sem eg kann best ad greina, ydur afhendist vel; Jesús þad barnid blída, burttekur sorg og qvída, hann er Immanúel.

5. Þennann elskid og unnid, allra best, sem kunnid, bædi þid, heidurs hjón! honum af hjarta fagnid, hagqvæma lofgjørd magnid, sem Anna' og Símeon.

6. Jeg bid: ad Jesú fridur, jafnan stadfestist ydur, eptirkomandi ár, med allskyns æru, sóma, ástar Guds Fødurs ljóma, svo tendrist trúin klár.

7. Ydur, lífid, sál og sinni, sumt lán, heilsa og inni, forsjá Guds falid sé; einnig þín ekta-qvinna, med ástvina flocki hinna, og allt yckar afqvæme.

8. Sæl lífid, sæl hér þrejid, sæl hédan loksins deyid, sæl verdi sálin þá! sæl í þeim sælu blóma, sæl í himneskum ljóma, sæl ætíd, Amen! já!

Hýr sé hladinn æru,
  Horskur lundur lífs um stundir,
Sem haninn fiðri sínu,
  Frægd, nægd, audar hægdum.
Kristur med kjærleik' bestum,
  Klár á nýu ári,
Sendi' ydur sannleiks anda,
  Sá skartar best í hjarta.

Erfi-Ljód

sem Skáldid qvad eptir únga Dóttur sína

STEINUNNI.

Lagid: Konúng David, sem kénndi.

Sælar þær sálir eru, sem hér nú skiljast vid, frá holdsins hrygdar veru. og heimsins gøldum sid, hvílast í himnafrid, þar, sem med sætum hljódum, sýngur lof Drottni gódum, loffamlegt Engla lid.

2. Tign, æru, sæmd og sóma. sálir Guds barna fá, sem ljósar stjørnur ljóma, lambsins stóli hjá, ávalt Guds auglit sjá, med hvítum skrúda skrýddar, skarti réttlætis prýddar, sorg allri svipta frá.

3. Englanna hirdin hreina, heidrar Gud nótt sem dag, sálirnar sýngja og

greina, Sanctus med fegursta lag, í lyst=ugum lífsins hag, holdid sig medan hvílir, hondin Drottins því skýlir, sjer engann sorgar plag.

4. I þenna flockinn fróma, flutt varstú, barn=kind mín, himneskum hafin sóma, hvílist nú sálin þín, ljómar þar skjært og skín, í fadmi Jesú fridum, fagnandi øllum tídum, dýrdin sú aldrei dvín.

5. Nú er þér aptur goldid, ángrid, sem barstú mest, þegar þitt hrjádist holdid, hátt þú stundir og grétst, géfin er gledin best, hafin úr hrygd og módi, hreinsud med Jesú blódi, synd engin á þér sjest.

6. Unun var augum mínum, ávalt ad líta á þig, med úngdóms ástum þínum, æ= tíd þú gladdir mig, rétt yndis elskulig, audsveip, af hjarta hlýdug, í hardri sótt vel lídug, sem jafnan sýndi sig.

7. Næm, skynsøm, ljúf í lyndi, lífs med=an varstú hér, eptirlæti og yndi, ætíd hafdi' eg af þér, í minni muntú mér; því mun eg þig med tárum, þreja af huga sárum, heim til þess héđan fer.

8. Min gledi er sú eina, andlát þitt hugsa' eg á, þú hafdir málid hreina, hér med vit alls ad gá, skammt til þess líf

leid frá, breiddir út hendur báðar, baudst þig til Jesú nádar, qvaðst vilja koma þá.

9. Litla stund stód í hæsi, sturladi fögnudinn, hálft fjórda' ár, var æsi, eigi þó fullkominn; skjótt sá eg skilnad þinn; geymir sál þína sætur, signadur Drottinn mætur, fyrir Jesúm Soninn sinn.

10. Hvílist nú holdid únga, af harmi og sorgum mædt, svipt øllum sóttar þúnga, svo er þér nú óhætt, Dóttir mín! bøl er bætt, frjáls vid synd, fár og dauda, fyrir Jesú blódid rauda, sefur-í Drottni sætt.

Lagid: Dagur í austri øllum.

Nú ertú leidd, mín ljúfa! lysti-gard Drottins í, þar áttú hvíld ad hafa, hørmunga' og rauna frí; vid Gud þú mátt nú mæla, miklu fegri enn sól, unan og eilíf sæla, er þín hjá lambsins stól.

2. Jeg ann þér svoddan sælu, ad sjá þitt gledi-vín, hédan úr eymda pælu, eg kém þar senn til þín; ó hvad sætir samfundir, sedja þá ockar géd, um eilífar æfistundir, ad lifa Drottni med!

3. Dóttir, í dýrdar hendi, Drottins mín! sofdu vært, hann, sem þér huggun

ferdi, hann elskar þig svo kjært, þú lifdir gódum Gudi, í Gudi sofnadir þú; í eilífs-um andar fridi, ætíd sæl lifdu nú!

Utfarar Minning

sáluga Lögmannsins

Arna Oddssonar,

sem deydi ad Leirá í Borgarfirdi, þann. 10da Martz 1665.

Lagid: Dagur í austri øllum.

O! hvad aumleg úrrædi, er þetta veika líf! fallvalt og fánýtt bædi, fullt med sorg, eymd og kíf, í vyli, voli' og qvída, veiklast hér mannlegt hold, æfin svo loks má lída, líkaminn verdur ad mold.

2. Daudinn er dapurlegur, sem David og Jósúa tér, allur eins veraldar vegur, víst því ad æfin þver, hann gánga Herrar, sveinar, høfdíngjar, almúgenn, qvinnur, sem meyar klénar, Kóngar og undirmenn.

3. Þó verdi þann vegínn þraunga, vikja Guds børnin trú, þau hrædast hættu enga, huggun þeirra er sú; heljar brodd braut og eydi, beiskleik øllum daudans, Jesús og lýd sinn leiddi, til lífsins úr valdi hans.

4. Hverki þarf hel né dauða, hræðast rétt=trúuð önd, kénnir ei qvala né nauða, komin í Drottins hönd; sæng er góð greidt til búin, gröfin með jörðu skýld, líkaminn þreyttur og lúinn, leggst þar í mjúka hvíld.

5. Þess vegna í Guði glaður, géck til síns hvíldar ranns, Arni Oddsson Lögmaður, aústann og sunnann lands; hold hans sætlega sefur, í sællrar upprisu von, frelsuð sál fögnuð hefir, í frið hjá lambsins trón.

6. Sælann má hann því sanna, í sælunnar reynslu þar, á landi lifandi manna, í lysting Guðs ásýndar. Í Abrahams skauti skjæru, skínandi fegurðar glans, í himneskum heiðri og æru, í hönd mildri Skaparans.

7. Hann hefur rennt og runnið, rétt vel með allri dáð, himnaríki áunnið, efllaust fyrir Jesú náð, yfir því fagna eigum, af ást og trú til sanns, samt þó hér sakna megum, sællrar umgengni hans.

7. Heims af erfiði mæddur, alburdóms þúnga með, heilags Anda gjöf gjæddur, Guðs ríki stunda réð; ár þrjú og sjötíu innum, æfin hans var því nær (mælti líkt mörgum sinnum, við Mósen Drottinn kjær).

9 Ljúfur í Løgmanns dæmi, lifdi hér bygda klár, med heidri og hefda næmi, heil twø og þrjátíu' ár; sjalfur sig þar frá sagdi, í sínum aldurdóm, ærlega' svo af þad lagdi, ad allra lands = manna róm.

10. Hafi nockurr mátt heita, høfdíngi um þetta land, ef vildum ad því leita, eptir Herra **Gudbrand**, ad hógværd og hjarta tryggdum, honum ei fremri sjest, hugprýdi, dád og dygdum, Drottins ótta þó mest.

11. Þegar frá æsku árum, ord Drottins stunda vann, med sæmd og sóma klárum, sýndi ávøxt gódann, bóklegar lystir lærdi (løfsverd sú mentin er), med ydni þær allvel nærdi, utanlands bædi' og hér.

12. Med gégnd og gódri stilli, géck þad frámdar upphaf, hálærdra manna hylli, honum því Drottinn gaf, allt fram til elli = tídar, álit bar høfdínglegt, hér um land og víst vídar, vard kunn hans æra' og spekt.

13. Sannleikans gjarnan gádi, med gudrækinis hreinum sid, stødugur standa nádi, stadfast réttdæmi vid, hól, mútur, hræsni, smjadur, hverki þádi né gaf, Herra høfdíngs landadur, helzt bar því mørgum af.

14. Hann var heimilis mönnum, hógvær og stilltur mest, góðgjarn næsta nágrönnum, nauðstöddum reyndist best, ættrækinn, ölmusu-ámur, aumum, sem þurftu við, géstrisinn, fremda framur, fátækum sýndi lið.

15. Höfdíngleg úti' og inni, athöfn og stjórn hans var, með lyst og ljúfu sinni; lángt þó af öllum bar, géðhrein Guðhræðslan sanna, greina þar satt um má, hvað álit mátti manna, merkja, reyna og sjá.

16. Frjádag hvern fasta náði. Föstunnar alla tíð, líkamann þar með þjáði. Það var hans vénja fríð, með bæn og grátnu gédi, Guðs Sonar pínu' og deyð, um þenkja' og iðka réði, allt um þess dagsins skeið.

17. Fimta frjádag eg nefni, Föstunnar svo til bar, samt hans iðkunar efni, og áður fyrri var, í kirkju' að vanda vænum, veik um dags-verðar stund, með blessun, lofgjörð og bænum, af blíðri ástar lund.

18. Ljúfur að liðnum degi, til laugar gánga réð, að gjörðri bæn, sem eg segi. sælli umþenking með, hvar hann svo stundu síðar, sofnaður í Guði fannst, hérvistar termín tíðar, talið ei lengur vannst.

19. Sett hafdi sínar hendur, sér fyrir andlit þá; grunlaus því gáta stendur, gjörla það skilja má: ad með bænagjörð blídri, burt er sofnadur sætt, daudans ángurs ógn strídri, engri því hefir mætt.

20. Laugadur landsins blódi, laug helgrar skírnar í, af synd, sorg, sút og módi, sannlega klár og frí; í varmri vatnslaug einni, vard úr heims tára-dal, snjóhvítur leiddur hreinni, í himneskann dýrdar sal.

21. Mikid — það má eg segja — missi vor nálæg sveit, margir þess vegna þreja, þennann um bygdar reit, flestir hins sama sakna, sunnan-(það veit eg) lands, kinnur, brár, regni rakna, rædt þá verdur til hans.

22. Huggi hans heidurs qvinnu, heilagur Andi best, og börnin sæmdar svinnu, sorgandi eptir mest; Drottinn böl allra bæti, bid eg líka um það; í Guds ótta sérhverr gæti, gjörníngum Herrans ad.

23. Ísland! þér ætlar ad hnigna, eru þar merki til, manntygd og dugur vill digna, dofna því laganna skil; Gud gæfi' ad þú nú þeckir — það ósk er hjarta míns — fyrr enn hefnd stærri hneckir, hvad heyrir til fridar þíns!

24. Oss gef, Gud! af ad þreja, allar hørmúngar nú, sídan sofna og deya, sætlega' í réttri trú, svo hverr fagnandi finni, frændur og vini' igjen, hjá hægri hendi þinni, Herra Jesús! Amen!

Utfarar minníng,

Løgréttumannsins

Arna Gíslasonar,

sem deidi ad Ytraholmi á Akranesi, þann 4da Októbr. 1654.

Lagid: Konúng David, sem kénndi.

Auvej! þær ángurs tídir, aukast á margann hátt, gudhrædir landsins lýdir, lofsverdir fækka þrátt, nú bjóda góda nátt; þar um má eg ei þegja, þad mér leyfist ad segja, af veikum viljans mátt.

2. Herrann þá hærstur vildi, hefnast Syndíngum á, sagdist hann sjálfur skyldi, svipta þeim burtu frá — sem hér vel merkja má — høfdíngjum heidurs gjørnum, hygnum, vel máli førnum, en heimskum landsráð fá.

3. Mig uggir hjá oss heima, hótan sú egi nær, hverr þar vill gløggt ad geyma,

gjørla það skynjað sær, dæmin ei finnast fjær, eitt árið eptir annað, er slíkt með reynslu sannað; fróma menn feigðin slær.

4. Nauðsyn er ei eg nefni, ný burtufarna menn, því svoddan sorgar=efni, sannlega munu enn, mørgum í minni senn; Drottinn það bølið bæti, bygð vora aptur kjæti, þó horfist á hørmúng tvenn.

5. Eitt má ei undan líða, sem eykur gleði tjón, nafnkunnur veit eg víða, var hér um Íslands frón, sæll Arni Gíslason, héðan frá heim kallaður, hvílíst í Drottni glaður, við holds upprisu von.

6. Hann þó nú héðan leiddist, hverr vill þar stuilast við? heimsins armæða eyddist, aptur tók himna frið og eilíf andar grið, hrósandi sigri sætum, sýngur með rómi mætum, við Lausnárans hægri hlið.

7. En uppá það vér søknum, allmargir dygða hans, hér með í hjarta kløcknum, hugsandi rétt til sanns, um stand vors auma lands, af því ei kunnum láta, andvarpa þúngt og gráta, dauða þess Drottins manns.

8. Hvað hann var hugvits ríkur, hverr er sá, það ei veit? hverr hittist honum líkur, hér nú um vora sveit, þó gjørð sé á lengri leit? hollráður, hreinlundaður, hóg=

vær, manníljúfur, gladur, athøfn sú øll er neyt.

9. Hugprýdi háfdi rétta, høfdíngs sinni' og géd, einnéginn umfram þetta, unnt var honum óg léd, þad hef' eg heyrt og sjéd, orda Drottins adgjætsla, álvarleg, sem gudhrædsla og margar dygdir med.

10. Aldrei fyrir vøltum audi, áhyggju þúnga bar, mørgum þó býtti braudi, blessan þess meiri var, ysir hans øllum þar, amdæmi ødrum hærri, sem ábatann gáfu stærri, áktadi ecki par.

11. Naumtstaddra naudsyn bætti, nær svo ad høndum bar, eckjum, sem ángerd grætti, opt var í fødurs stad, samprófad segi' eg þad, óbreyttur gott þeim gérdi, þó gjætu' ei launad med verdi; eg má medkénna þad.

12. Kinstórann einn má kalla, qved eg þad rétt til sanns, þó hér nú þurfi varla, þann telja ættar krans, høfdíngjar vóru hans, Afi og einnig Fadir, æruverdugir bádir, Løgmenn tveir sunnanlands.

13. Í ótta Guds uppfrædbur, einninn bóklegri ment, mál', vitsku og minni gæddur, sem mest er til lærdóms hent, túngumál tvísvar tvennt, skírlega kunni' ad skil-

ja, skal eg þess ecki dylja, af Gudi var gjøf sú ljent *).

15. Oflofid mætti meinast, mørgum, sem heyra kann, ef skyldi allt það greinast, sem eg þó skynja vann, um þennann e'sku-mann, eflaust má svoddan sanna, sveitin Akraness manna og þeir, sem þecktu hann.

16. Hvad marga hrjáda' og hruma, hann nærdi optsinnes, því í Guds náð grædi suma, géti verdur og þess, veitti þeim sæng og sess; þeir, sem vid vilja vakna, verda hvílíks ad sakna, úr Hreppnum Akraness.

17. Ein gáfan er sú mesta, ætti ad dyljast sízt, barna-lán lángt yfir flesta, lénti' honum Drottinn víst, eitt það og øllum lítst, sem fræid á føgrum qvistum, til frjógunar sætum lystum; dygda blóm þeirra' útbrýtst.

---

*) Hér á inn hid 14da vers: „Spakvitur hverjum heldur, hygginn, málsnotur, skír, øllu því mest hjærfelldur — — — — réttlæti ljóst, sem hlýddi, løgréttu fróðinn prýddi, dæmi slík reiknast dýr." En þar þetta vers hefir ecki fengist fullkomid, setst það hér ad nedan.

18. Lángt þjáðann síðsta sinni, sá eg og ræddi við, eru mér öll í minni, orð hans og málstækið, með sönnum guðhræðslu sið, þúngt qvað sér þykja' að lifa, þó vildi gjarnan bíða, Herrans heimsóknar bið.

19. Hinn fyrir skömmu hafði, hold og blóð Drottins þá, sem nauðsyn sálar krafði, í sannri trú gjört að fá, héðan bjóst heimi frá, gaf sig til Herrans handa, honum befól sinn anda; hug vorn slíkt hugga má.

20. Átta vikur víslega, veikleika þúngann leið, í þessum þrauta trega, þolinmóður svo beið, síðan fékk sælann deyð, hafði þó mál og minni, með góðri rænu og sinni, fram allt á andláts skeið.

21. Guð hafði' hann burtu héðan, í himna fögnuð þann, er aldrei fékk auga séðan, né eyrað heyra vann, þar gleðst með helgum hann, hug þeirra Herrann kjæti, harm og mein gjörvalt bæti, sem gráta sinn ástmann.

22. Eyngir þig, bróðir sæti! sorgandi lundin mín, ástúðlegt eptirlæti, umgengnin dygða fín, hvarf mér frá heyrn og sýn, aðstoð varst opt mér þjáðum, í útlátum, gjöfum, ráðum, sem víst var venja þín.

mæta, fávísir halda harda neyd, harm=quæ'i og pínu þeirra deyd, en þær hvíld hafa fæta.

4. Dýrdarlegt auglit Drottins sjá, dásemdir allar minnast á, sem af hans misk=un mæti, dagleaa þádu hér í heim, hrófa fagnandi gáfum þeim, med saung og lof=gjørd sæti.

5. Holdid á medan hefir ró, hvílist af allri mædu þó, í svefn=herbergi sínu, til þess upprisu daguri:in dýr, af Drottni ljómar fagur og hýr, og mætir engri pínu.

6. Sídan skal hold og sálin þá, sam=tengd æ' vera Gudi hjá, í sælu eilífleari, hæ'stu vegsemd því hljótur þad, himneskri prýdi forklárad, sólar ljóss ljóma fegri.

7. J svoddan trú og edla von, er Jón Bariskéri Sigurdsson, sætt í fridi sofnadur, sá hér ágætann ordstýr bar, af øllum med sanni haldinn var, frómur, gégn, gódur madur.

8. Frá æsku=tíd, til elli dags, ástundan hans var samaslags, vel reynt vér svoddan sønnum, ad, þóknast bædi' og þéna best, þad hann formátti allra mest, Gudi og gódum mønnum.

9. Mótkast kom eitt það allra fyrst, úngur sinn Føður hafði misst, Guð því til góðs umvendti sinni ástkjæru Móður með, mjøg góða forsjón ødlast réð; af Drottins hjálpar hendi.

10. **Oddur** Prestur — með allann sann — á **Reinivøllum** byggja vann, hálærður heiðurs maður, ellefta alðurs ári á, að sér tók þau og varð hann þá, með æru og sæmd uppfóstraður.

11. Þrjá um tvítugt þá hafði hér, hjúskap með æru valdi sér, sjálf reynslan satt það segir; **Anna Jørundardóttir** dygg, døpur af sorg, nú eptir hrigg, í Drottni þolgóð þrejir.

12. Samvist þeirra varð blessuð, blíð, børn gátu sín á milli fríð, tíu alls mátti telja, sex eru enn hjá oss af þeim, en fjøgur burt úr þessum heim, vildi Guð til sín velja.

13. Svo sem Guðs børnum almennt er, ei mátu krosslaust lifa hér, ýmsar opt hrigðir hrelldu; fróm ekta-qvinnan, eisku klár, og hann um sjø og þrjátíu' ár, hjúskap með heiðri héldu.

14. Bartskéra dæmis mjúkleg ment, møргum framar var honum lént, Guðs er

heidurlegur madur, eptirstendur einn hans, audur samastadur.

2. Sakna þar menn manns, er marga þeckti dygd hans, gudhrædslu hýra, hreinlyndis skíra, lítillæti, ljúft géd, losi má þad stýra.

3. Í dóms þegar sat sess, sérlegast eg gét þess, réttvísin vildi, vidgángast skyldi, frid, sátt og sannleik, setti' í hærsta gyldi.

4. Gud gefi mann margt — mæli' eg nú ei óþarft — hér líktust, honum, af heims aldar sonum, gengi þá gagn vort, ad gódum óska vonum.

5. Gudhærdera vin var, vitra manna prís bar í samfunda sæti, sýndi mest ágæti, hugljúfur, hógvær, med heidurlegri kjæti.

6. Segi eg samt þad: saknar manns úr hans stad, opt í hug hirdi, hjá mér sjálfum yrdi, hverr var honum heldri? hverr í Borgarfirdi?

7. Sefur hann sæll nú, sálin er hjá Jesú, kjær børn og qvinna, kross eptir finna; gledji þau Guds nád, svo gráti megi linna.

8. O! hvad mín önd þreir, þá einn gudhræddur, burt deyr, feginn med færi, ef frelsis tíminn væri. Leys mig þá þér líkar, ljúfi Jesú kjæri!

Eptir sama mann.

Afgenginn lids ljúfi, Alfrægur heil=hugi.
Lundhægur nafnfrægur, Hýr. gladur, skír madur,
Géstrisinn, hughraustur, Væng Drottins fáng=
Heilrádur, gjarn dáda. flutur,
Mannvalid, sidsvinnur, Fridsælu Guds hælir.
Sæmd hladinn, jafn= Hér minning kjær kénnist,
gladur, Kurt varir burtfarins,
Gudrækinn, þelþýdur, Nafn lifir, stofn stefja,
Polgódur, um ljódast. Stad þessa ad hresir.

I Samsæti qvedid;

Lagid: O Drottinn allsvaldandi!

Verum í Gudi gladir, gøfgum hann, sem veitir oss, eins og ásthugull fadir, eptirlætis fullmargt hnoss, børnin sín blídur í lyndi, bol og pín burt vill hrindi, en vist og vín, verdi oss ad yndi.

2, Líkamans lyst hann sedur, lidum vér, ei húngurs naud, sálina Gud vor gledur, géfandi bædi, vín og braud, slíka nád, þrátt vér þyggjum, því er rád, ad oss hyggjum, drýgjum dád, Drottinn aldrei styggjum.

3. Hófleg sé holdsins kjæti, hugsum til ad fallvalt er, allt heimsins eptirlæti, erum og sjálfir daudlegir, heppinn þann helzt má

6. Aðskilnað vorn, og ástmann hvern, ek eg felandi Drottni; að ástum hér, skulum ei skildir, er Guð sjálfur þess vitni; vér sam=mæltumst með sætt i gunst, að sjón einúngis skilja, með æru hót, vort mæta mót, megi það svo til vilja.

7. Þó sundrumst nú, samt er vor trú, síðar munum með gleði, hjá Drottni sjást, með yndi' og ást, allir með hýru geði, með andlit bjart, og skrautlegt skart, skínandi fegur. enn lilja; sú óska spá, verði Amen! já! eptir Guðs náðar vilja.

Öl = erindi,

að skilnaði qveðin.

Nú er eg glaður á góðri stund, sem á mér sjer, Guði sé lof fyrir þennann fund, og vel sé þeim, sem veitti mér.

2. Vitjað hef eg á vina mót, sem nú á sér, reynt af mørgum hýrleg hót, vel sé þeim, sem veitti mér.

3. Þó munngáts orð séu mørg og smá, sem opt við ber, til lasta ecki leggja má, því veldur sá, sem veitti mér.

4. Yndi er að sitja øls við pel og gamna sér, en fallegt er að fara vel, þó ør sé sá, sem ásteinker.

5. Gott er ad hafa gódann sid, sem betur fer, aldrei skartar óhófid, og er sá sæll, sem gáir ad sér.

6. Gott er ad hætta hverjum leik þá hæst framfer; nú skal hafa sig á kreik; vel sé þeim sem veitti mér!

Leirkarls Vísur.

Skyldir erum vid skégg-karl tveir, skammt mun ætt ad velja, ockar beggja er eins leir, ei þarf lengra telja.

2. Vid hofum þad af ockar ætt, efnid slíkt eg þecki, bádum er vid broti hætt, biltur þolum ecki.

3 Þad er annad ættar mót, ad ockar hætti réttum, vid hofum bádir valtann fót, veit ei nær vid dettum.

4. Ílát vínsins athuga vønd, erum vid þess á milli, og þurfum bádir hentuga hønd, svo hverugur sínu spilli.

5. Einn eg mismun ockar fann, ef áføll nockur skérda, eg á von, en aldrei hann, aptur heill ad verda. *)

---

*) **Paraphrasis Metrica**
Biskupsins *Mag.* J. Þorkéllssonar Vídalíns.
Non est in vasti tota farragine mundi.

Barna Spurníngar,

Um Kirkju-sidi og Ceremoniur.

Ungdómi og einfaldum til fródleiks.

Formálinn.

Margt er ónumid mønnum í úngdómi,
Þvi eru skólar settir, ad skérpa næmi.
Sagns mun ófródum, Gud tillagdi þenna,
Þeir eldri ega ynglingum ydn-þróttir kénna.
Sá lærdi á var-gjørt lánar-drottni sínum,
Sem let hann komast ad visdómi vænum.
Sá úngi á-næmi sérikt vid Gud ad vyrda,
Og i sjársjód þeim flest gott hirda.
Ad sinni skyldu sérhverr á ad gjæta,
Og ei áqvedid verk ógjørt láta.
Þvi er þad frødum fordild og æra,

Res mihi tam similis qvam meus urceolus,
De luto terrae finxit mihi membra creator,
Materiemque meo terra dat urceolo
Communem loquitur gentem constantia, nam pes
Alterutri neuter certior esse solet:
Nos finxit vino lecythos natura caducos
Auxiliatricem poscit uterque manum.
Dividimur tamen hoc; vitium si traximus ambo,
Ipse mihi, nunquam redditur ille sibi.

Sem flesta láta af sér frædast og læra;
Ungum horfir helzt til heidurs og sóma.
Idkun og aukning náms eckí forsóma.
Sá, sem góds leitar, góds fær ad njóta,
Margt kann dádþæginn af sér ad brjóta.
Hér skal Kirkju-vit koma til greina,
Þeir þurfa ad kunna sig, sem koma til hofgarda,
Mér þykir um Guds hús meira varda.
Illa tilreiddur, í kirku koma,
Mun kristinum vyrdast til mikils ósóma.
Heimska? er ad horfa á helg verk-tygi,
En hvar til þau þéna, vita þó eigi,
Ad heyra á heilagt mál á helgum degi,
Til vansa verdur þeim, sem vitkast eigi,
Ad horfa á helg tilfaung húsins besta,
En deili hafa engin á, er dárlegt nærsta.
Gjøri engin spott ad spursmálum þessum.
Sem eg hér framset í samstædum versum.
Sá sem vel þiggur, vel bid eg njóti,
Fari' honum vit í vøxt, en fáfrædi þrjóti.
Leidrétti, ef líta á, lærdir vitringar;
Þegi eru fyrir þá gjørdar þessar spurningar.
Hverr, sem vitkast vill vid visdóm aukí:
Enginn verdur fullnurna fyrr enn í Guds ríki.
Lærandinn lærir hér svo lengi, sem lifir,
Gud gefi oss sinni gott ad hafa yfir!

---

1. Hvad viltú, kristinn madur! til Kirkju þinnar?

Ad sækja þángad gagn sálar minnar.

J Arons Prests skrúda var ærinn blómi,
Ad Guds skipun þá hann géck í helgidómi.
15. Hvar fyrir er kluckum hríngt til messu?
Gud er frumqvødull ad skycki þessu.
Á Sínaí fjalli svo bar til forðum,
Adur enn himna Gud hreifdi þar ordum.
Hvell básúnu hljód hann lét þar klíngja;
Þar af er sidur til saungs ad hríngja:
Svo tídt sem malmurinn fyrir messu géllur,
Teiknast oss dómsdags hljómurinn hvellur.
16. Seg mér hvad messan er í merking
sinni?
Heiløg þjónusta í helguninni.
17. Hermdu mér, hverr er þar helzt ad
þénari?
Sá, sem er skrýddur fyrir skjæru altari.
18. Hvad gjørir sá þjón þegar hann messar?
Hann afleysir, prédikar, bidur og blessar.
J vatns-fonti skírir vitur saungvari,
Deilir út braud og vín, vid Drottins altari.
19. Er margt ad gjøra í messu embættinu?
Sjø verk sem nú vóru søgd øll í einu.
20. Er margt súngid í messu veglegri?
Helgir saungvar hver ødrum fegri.
21. Hvad heita saungvar þeir, seg mér hid
rétta, eg held visdóms ment ad vita þetta?
Upphaf messu er fyrst inngaungu sálmur,
Sungid er til kirkju og géllur þar málmur.

Þar næst er fridar bón framflutt í messu,
Kyrie er upphaf á forstemmi þessu.
Þá kémur Engla saungur af Presti hafinn,
Og dýrd sé Gudi í upphædum géfin.
Þá er messu bæn í heyranda hljódi,
Eptir Gabríels ord sögd til söfnudi.
Þar næst Postula mál Pistill tónadur,
Og Hallelujah vers, sem himnana gledur.
Þar nærst himna-saungs fylgjan fögur,
Sequentian, sem sætanu seim dregur.
Þá er Endspjalls gledilegur rómur,
Og Credo, sem játar kristinndómur.
Vers eptir prédikun med són sætum,
Helgunar edla ord undir sínum nótum.
Sakramentis sálmur óvandur,
Súnginn medan útdeiling yfirstendur.
Þá er þakklætis bón byrjud af Presti,
Sídan blessunar ord, sá Sermóninn besti.
Utgaungu sálmur endar helga messu;
Himneskt er skémtan ad hlýda þessu.
Allir í söfnudi eiga þessa saungva,
Yfir hafa þar til úr kirkju gánga.
Þeir med vörum lágt, sem vantar saungs-róma,
Svo kirkjan med fórnum samsýngi, Amen!

22. Er nú þetta ætid súngid hid sama?
Nei! því ad sitt mát heyrir hverjum tíma.
Adventa, Jólin, ad Kindilmessu,

Lángafasta og Páskar sjá oss þá vissu.
Uppstigníngar=dagur og Hvítasunna,
Þrenníngar=hátíd og þadan til Adventunnar.
Tímar Kirkju=ársins med terminum þessum,
Svo sér skipta og líka saungvar í messum.

23. Flytjast margir Sermónar framm í Guds húsi?

Eg vil telja þá upp, svo úr spurníng leysi:
Fyrsti á sæti þar, sem fólk vid skriptast,
Þrír á prédikunar=stól', og þeir svo skiptast:
Áminníng til bænar er beinra hinn fyrsti,
Gudspjalls útlegging annar sá nærsti,
Almennileg bænagjörd er þridja ræda,
Þá prédikun endast, sú fólkid á ad fræda.
Fimti er áminníng fyrir Guds altari,
Adur enn bergir kunnárgaungu skari.
Sjötti vid kirkjudyr þá konur inngánga,
Eptir sinn barnburd og utistødu lánga.
Sjøundi vid kórdyr, þá saman skal hjón vígja.
Attundi þá afleyst er opinberlega.
Níundi vid fóntinn, þá føgur vatns skírniu,
Handtéiud er og helgud Guds børnin.

24. Ad upphafi spyr eg ársins kirkjunnar?
Þad er fyrsti Sunnudagur Jólaføstunnar.

25. Hvad er þá í fyrstu framsett til menta?
Prefold Herrans heiløg Adventa,

26. Hvad er á Jóladag helzt lagt í minni?
Maríu Sonar Fæðíng af Móður sinni.
Á Atta-dag af Drottins umskurnar sári,
Og nafninu Jesú með Nýa-ári.
Opinberunar hátíð heitir Þrettándi,
Þá komu Vitríngar úr austur-landi.
María á Kindil-messu kom í musteri,
Símeon fann Krist þar, svo sem hann á kjöri.
Á Føstugángs Sunnudag, svo þjóðar kénníng,
Við skírn Kristi var heilög þrenníng.
Á Boðunar Hátíð Maríu birtir letur,
Um Kristí gétnað sá dagur getur.
Á Skírdag er framsett sú kirkju ræða,
Hverninn menn hold og blóð Herrans snæða.
Á Lánga-Frjádag er lesin Passía,
Það er Herrans Píníngar heil Historía.

27. Hvað er á Páskadag prédikað lýðum?
Af sældar Kristí upprisu sigri friðum.

28. Hvað er á Uppstigningardag haft
til kénningar?
Dýrðar upphafning Drottins Uppstigningar.

29. Hverr er lærdómur á Hvítasunnu
kénndur?
Um helgann Anda, sem af hæðum var sendur.

30. En á Trinitatis Tignar-degi hreinum?
Þá er af Gudi sagt þrennum og einum.

31. Hverr eru' á Jóns=messu framsett
fræði?
Um fæðíng Jóhannesar og Föður hans
lofqvæði.
32. En á Vitjunar=dag Maríu Guðs
Móður?
Hebrons Samkoma og hennar dýr óður.
33. Hvílík er á Michaelis=messu Muster-
is ræða?
Um Englanna og úngbarna eðlið góða.
34. En á Allra=heilagra=messu degi
mætum?
Segist þá af útvaldra sældar=hag sætum.
35. Hverninn er mögulegt að minnast
Prests kénníng?
Ef eg prédikunar athuga þrenníng.
Fyrst læríng þá, sem lætur upp hið sanna,
Hvar á sig festir heilög trú manna.
Annað er áminníng öllum til betrúnar.
Sem varar við illu, svo verði' ei til hindrunar.
Þriðja er huggun sæt, í sorg hverskonar,
Sem glæðir upp géð manns til góðrar vonar.
36. Attú margt að gjöra þá til kirkju
kémur?
Það er innifalið í atvikum þremur.
Fyrst kém eg í bæna=hús að biðja með öðrum,
Sáluhjálpar sjálfum mér, og sam=kristnum bræðrum.
[illegible] næst að hyggjast og hlýða kénníngunni,

Þridja lagi ad þacka Guds med rødd og munni.
Hér ad auki á eg á tilsettum tímum,
Ad gjøra mig líkann Guds kirkju=limum.
Fyrir Gudi og Prestinum grátandi skriptast,
Svo eg megi hvervetna huggast og typtast.
Hér nærst ad vera í heiløgu samneyti,
Guds Sonar holds og blóds med gledi og þacklæti.
37. Ecki er enn ad øllu spurt, á vil eg hlýda;
Hvad mun skriptargángurinn hafa ad þýda?
Hann merkir játning hjarta og munns þrenna,
I fyrstu þar sorgfullir syndir vidurkénna.
Og kémur sú hjarta=sorg af hørdu løgmáli,
Sem synda þéckingar sannur er skáli.
Trúar játan þar nærst í skriptargángi skédur,
Því synd=kramda samviskfu Gudspjallid gledur.
Hlýdnis játan þridja heitir í skriptargángi,
Þar gódri lifnadar bót Gudi lofar meingi.
38. Veitstú hvad gott þad er Gudi ad játa.
Dýrmætt og heilsusamt, djøfli afneita?
Þad má kalla trúlofun og trygda sáttmála,
Sem vid Gud sinn í skírn gjørdi hver sála.
39. Hvad er Guds stórmerki, sem hverr einn játar?
Øll skickan sú, sem hann vill vera láta
Þad eru øll hans løg og himnesk réttindi,
Sem bjóda hvad rétt er, en banna rángindi.
Þad er líka Guds náð í Gudspjalls sannindum,

Ad þú skyldir í barm slinga bréf=perlu sinni,
Og læra fyri utan letur, sem á stædi,
Og af trú blífa vid bréfud heilrædi;
Þá skyldi hann unna þér af ríki sínu,
Til æru þér og uppheldis ætterni þínu,
Mundir þú í bréfsins innihaldi þig æfa,
Og Legátann einnig í heidri hafa.
Nú er Biblían bréf Kóngsins hærsta,
Hans nádar sendiboda haldtú þína Presta,
Mundu því, barn=korn! þá í Guds hús gengur,
Herrans ord er þér himneskur fengur.
Athuga þú prédikunar Prestsins uppqvædi.
Og vitni hvar þad samhljódar vid þin Barna=Frædi.
Ad Gudspjalls innihaldi gá, sem þú getur,
Og hvad marga púnkta Presturinn frammsetur.
Festu í minni þinu søgur heilrædi,
Líkingar séu þar, sem lifandi frædi.
Af huggunar ummælum haf sálar gledi.
Sit þú undir prédikun med gódu gédi.
Láttú gód dæmi til góds þig upphvetja.
En illra vond afdrif frá illu þig letja.
Vert' ecki gálaus þá Guds ordi hlýdir,
Né fljótur í burt, svo ei blessunar bídir.
Geym þú svo Prests ord, sem Guds munnur segdi,
Athuga hans rád gód, sem Engill Guds legdi.
Því øllum mønnum verdur eptir trú sinni;
Gott er ad gjøra vel og gott leggja í minni.
Kyrjuntú þér utan=bókar kór=saunginn væna,
Amen! segdú til allra kirkju-bæna.
Hátídir skaltú í hávyrding hafa,
Gladur þá Gud þinn í Guds húsi lofa.
Gud mun þér kirkju=sókn svo gódu launa,
Ending munt sæla fá allra þinna rauna.
Hreppa muntú veru í himnanna ríki,

Sem neitar sig vilja nockurt deyi' í syndum.
Kallanar kristinndóms kóngleg regla,
Og Sakramentin bædi, er svoddan innsigla.
40. Hvad kallar þú Satans verk og vilja?
Synd og glötun manns, svo er þad ad skilja.
41. Því óskar þú aflausnar af Presti,
þar hann er líka brotlegur og hefir sína
bresti?
Þad gjörir hans postullegt Prests = embætti,
Jesús þá fordum í sinn stad setti.
Þá Prestur afleysir med yfirleggíng handa,
Talar hann ei sín ord, heldur heilags Anda.
Í Jesú nafni vil eg vera af syndum leystur,
En ecki sjálfs þess, sem framflytur lestur.
42. Hverninn kann aflausn Prests á þér
ad hrína?
Guds Andi gjörir þad fyrir góda trú mína.
Kraptur Kristi blóds kann mig ad hreinsa,
Og alla trúada af öllum sálar vansa.
Ad gjenfödrum þínum gédjast vel heyrn minni.
Verdi þér, vinur! eptir vænni trú þinni!

EPILOGUS.

Hér nærst vil eg í skilnad skila erendi
Frelsarans, sem til þín med fridar bod mig sendi.
Ef Legati Kongings ad þér leita færi,
Og hans tignar nádugt bréf til þín bæri,
Og væri hans Majestatis Mandat þar inni,

Ad þú skyldir í barm flínga bréf=perlu fínni,
Og læra fyri utan letur, sem á stadi,
Og af trú blifa vid bréfud heilrædi;
Þá skyldi hann unna þér af ríki sínu,
Til æru þér og uppheldis ætterni þinu,
Mundir þú í bréfsins innihaldi þig æfa,
Og Legátann einnig í heidri hafa.
Nú er Biblían bréf Kóngsins hærsta,
Hans nádar sendiboda haldtu þína Presta,
Mundu því, barn=korn! þá í Guds hús gengur,
Herrans ord er þér himneskur fengur.
Athuga þú prédikunar Prestsins uppqvædi.
Og vittu hvar þad samhljódar vid þin Barna=Frædi.
Ad Gudspjalls innihaldi gá, sem þú getur,
Og hvad marga púnkta Presturinn frammsetur.
Festu i minni þinu søgur heilrædi,
Líkingar séu þar, sem lifandi frædi.
Af huggunar ummælum haf sálar gledi.
Sit þú undir prédikun med gódu gédi.
Láttú góð dæmi til góds þig upphvetja.
En illra vond afdrif frá illu þig letja.
Vert' ecki gálaus þá Guds ordi hlýdir,
Né fljótur i burt, svo ei blessunar bídir.
Geym þú svo Prests ord, sem Guds munnur segdi,
Athuga hans rád gód, sem Engill Guds legdi.
Því øllum mønnum verdur eptir trú sinni;
Gott er ad gjøra vel og gott leggja i minni.
Kynntu þér utan=bókar kór=saunginn væna,
Amen! segdu til allra kirkju-bæna.
Hátídir skaltu í háværding hafa,
Gladur þá Gud þinn i Guds húsi lofa.
Gud mun þér kirkju=sókn svo gódu launa,
Endíng munt sæla fá allra þinna rauna.
Hreppa muntú veru i himnanna ríki,

Vina Guds útvaldra verdur þú líki.
Messu spurninga þulan sú þarna,
Qved eg megi heita: Kirkju-vit Barna.

Bergmál.

Mun Gud marga til dómsins kalla? Alla.
Eru allir trúadir á þeim degi? Eigi.
Er nockurr sjálfkrafa saklaus fenginn? Enginn.
Hvernig gengur þeim er heiminn villa? Illa.
Hvad er þad, sem Herrann þeim sendir? Endir.
Hvad heyra þeir svo sárlega sýti? *Ite.*
Hvar mun þeim reidast rúm ad qveldi? I eldi.
Nær komast þeir úr qvøl margfaldri? Aldrei.
Hvílíkt heyrist hjá þeim hrópid? Opid.
Gud láti þángad fara fáa menn! Amen!
Hver eru laun sem Gud vill frómum færa? Æra.
Fara þeir nockud frá nád margfaldri? Aldrei.
Er þeim þá búin eilíf *vita*? *Ita.*
Hvad gefa þeir þá í Herrans høndur? Ondu.
Hvad munu þeir þá í føgnudi segja? Eja!
Hafda þeir feingi þad sælu sætid? Etid.
Hverr verdur endir á því gengi? Enginn.
Gud veit eg þeir lofa har þráfaldt; Ávallt.
Gud gefi oss ad vera þeim þó hjá! Ojá!
Gud gefi oss ad sjá har þá menn! Amen!

Vidbætir,

innihaldandi

Nockur Ljódmæli,

sem eignud eru

Sira Hallgrími Péturssyni.

Bænar Sálmur,

um líkamlega blessun.

Lagid: Nú bid eg, Gud! þú nádir mig.

Almáttugi og mildi Gud, miskunsamasti Skapari, hverr vanur ert ad leggja lid, lýd þig bidjandi í neydinni; þar fyrir vonar hverskyns hold, Herra veitandi uppá þig, bædi yfir og undir fold, ad þú, Drottinn! forsorgir sig.

2. Æ Drottinn! þessa dýra tíd, daglega høfum forskuldad, sem yfirgéngur land og lýd, lán'eysi og húngur fylgjast ad, hér

11. Séf vorri fædu kjarna og krapt, ad komi oss hennar næríng vel, svo sem þú lagdir salla og saft, sjálfur fordum í himnamél, ecki lifum vér einúngis, af þessu braudi stundlegu, heldur af ordi hjálprædis, himneska Födurs blessudu.

12. Blessun tak ei úr braudi því, sem bjarga voru lísi á, heldur velsigna art þar í, sem Elísæi braudin sá, húngrudum, Drottinn! hjálpa nú, hallæris þeirra mýk þú stund, og fyrst fuglana fædir þú, forsorga oss á alla lund.

13. Alla fátæka annist Gud, sem eckjuna í Sareptá, svo eyst ecki í eymd og naud, óþolinmædi' ei sigri þá; heldur afþreji' í helgri von, med hjartans ydrun, bæn og trú, mildasti Jesú Maríu Son, miskuna oss og blessa þú!

14. Metta sál vora med þín ord, miklu sætari veri þau oss, enn hunáng þó þú berir á bord, blessa þá og vorn rauna kross, allt þángad til vid bord þitt blídt, barna Guds dýrdar ríki í, auglit þitt skoda fáum frídt, fullsælir vel af ynDi því.

Qvædi um Krists kraptaverk.

Maktin Guds er mikil og há, mædda ad endurnæra, Þad vil eg læra í ljóda smíd ad færa.

Þá Lausnari heimsins holdi klæddist, heilagur og synda hreinn, af meyar lífi føgru fæddist; fornum reifum vafdur sveinn, margur af hans forsøgn fræddist, fram svo lidu stundir þá. Maktin Guds er mikil og há. Af laungum meinum lýdurinn græddist, lífs fyrir ordid skjæra. Þad vil eg læra í ljóda smíd ad færa.

2. Kóngs madur einn af Kapernaum, kom til hans í gódri von, bad hann (ljóst, sem letrad sjáum), ad lækna þar sinn veika son. Ansadi Jésús ordum fáum, en vid þad þeim sjúka brá. M. G. e. m. o. h. Hann baud og einnig anda þráum, annann þar ei færa. Þ. v. e. l. í l. s. a. f.

3. Mág-kona Péturs qvalin af køldu, kanna mátti lánga þraut, Jesúm þángar virdar vøldu, vægdar af honum skjódid naut, fyrna margt af fólki' ótøldu, færdu

kostadi, sem faldinn snerti' hún Kristi klæda; kénndist vera frí þar frá. M. G. e. m. o. h. Vid hana gjørdi Herrann ræda, hughraust vertú' hin kjæra! Þ. v. e. l. í. l. s. á. f.

11. Þá Herrann Jesúm himins og landa, heyrdu gánga blindir tveir, hrópa lútir hátt, þar standa, hjálpar af honum beidast þeir; þeim dymman framar gjørdi ei granda, grædd rótin Jesse þá. M. G. e. m. o h. Hann band og dockum djøfuls anda, af dumbum burt sig hræra. Þ. v. e. l. í. l. s. a. f.

12. Kananeíska qvinnu þreytti, qvøl, sú hennar dóttir skér, vid blídann Jesúm bænar neytti, bøli því ad létta af sér; á afsvørunum ei sig steytti, er hún tvisvar hlaut ad fá. M. G. e. m. o. h. Aumri sídan adstod veitti, Arons blómstrid skjæra. Þ. v. e. l. í. k. s. a. f.

13. Daufann hvern þar mæddi' enn meira, mállaus var hann vafin sút, til Jesúm leiddi fólkid fleira, Frelsarinn þá hrækti út, fíngur í hans færdi eyra, fyrir þad sterka Sephatá. M. G. e.

n. o. h. Madurinn gjørdi' ad mæla' og heyra, magnast Herrans æra. Þ. v. é. l. í. l. f. a. f.

14. Í Bethsaída blindann líta, blessad vildi meyar sád, samt þó ecki voladann vita, en veita heldur læknis dád, í hans gjørdi augu spýti, og yfir hann lagdi hendur þá. M. G. e. m. o. h. Hann þurfti' ei lengur sjónlaus sýta, svoddan dæmi' oss næra. Þ. v. e. l. í. l. f. a. f.

15. Púkinn einn þar hrakti' og hrelldi, er hruminn, dofinn var og sár, eymdir nístu, frodu felldi, fast hann þjádi andinn flár, vard honum þrátt af vatni og eldi, vodi sýndur og daudans þrá. M. G. e. m. o. h. Aumann læknar ædsta veldi, Innind Fødursins kjæra. Þ. v. e. l. í. l. f. a. f.

16. Efni því ei Lúkas leynir, Lausnarinn þá kominn var, í einhvern stad, sem gløggt ei greinir, til grædslu honum fengu þar, djøfulódann mann med meini, mállaus var sem leturinn tjá. M. G. e. m. o. h. Út var rekinn hinn óhreini, fyrir Herrans dygd frábæra. Þ. v. e. l. í. l. f. a. f.

Um sköpun heimsins og Kristo hingadburd.

Herrann skapadi lopt og lád, lýdi og blóstrid frída, sá var hagur, sem þad kunni smída.

I upphafi skapadi Fadirinn fyrst, frída jørd med dádum, skóga' og holt med skjærri lyst, af skírum Guddóms rádum, yfir þad setti hann Adam vist, allvída þad stendur skrád. Herrann skapadi lopt og lád. Var þá hvergi verøld bist, svo vesøld þyrfti ad qvída. Sá var hagur, sem þad kunni smída.

2. Verøldin breid, med blóma stód, blessud gædum øllum, hún var bædi græn og gód, glóudu lauf á vøllum, fuglar súngu um fiska slód, feugu sinnar skyldu gád. H. s. l. o. l. Lausnarinn af oss létti mód, hann lét sér undir svída. S. v. h. s. þ. k. s.

3. Ljúfir skulum því lúka þér, Lausnarinn allra manna, af miskun komst í heiminn hér, hjálpar skjólid sanna, á herdum þínum heim oss ber, í himna

dýrd, þar nóg er nád. Herrann skapadi lopt og lád. Svo vér megum sýngja þér, sífeldt lofgjørd frída. Sá var hagur, sem þad kunni smída.

Um Fædingu Krists. Dóms-dag og eilíft líf.

Hljómar raustin barna best, blíd á þessum degi, og lofgjørdin allra mest, oss var géfinn og fæddur, Lausnarinn gædsku gæddur, af meyar qvid, qvid, qvid, af meyar qvid med líkn og lid, líkama vorum klæddur.

2. Austan Kóngar komu þrír, Krist vorn finna vildu, fylgdu þessum fórnin dýr, fréttu af barni skjæru, sem stjarnan óskar æru, gullid best, best, best, gullid best og myrra mest, med reykelsi skjæru.

3. I þessum fæddist heimi hann, hulinn slæmum klædum, geymdur í stalli Gud og mann, hans gøfug tign mun standa, Lausnarinn allra landa, herfáng tók, tók, tók, herfáng tók og hryggdir jók, hann þeim mirkra anda.

saung, :,: og dikta saung um dægur laung, Drottni mínum til handa.

13. Mér lítst nú kominn tími til, ad taka sig hédan búa, mínar syndir, minn Gud! hyl, mér ei veröld lætur, eg géf henni gódar nætur, :,: heim til þín, þín, þín, :,: heim til þín frá hrygd og pín, hafdú mig, Jesús sætur!

14. Valt er þetta veraldar hjól, völt er heimsins blída, þú, réttlætis sanna sól, sálna hirdir mætur! géf þú ad mér gætur' :,: heim til þín, þín, þín, :,: heim til þín frá hrygd og pín, hafdú mig Jesú sætur!

15. Mig lángar hédan, Lausnari minn! og lystir þar ad búa, sem eg hærstu huggun finn, því heimurinn ílla lætur, um daga' og dimmar nætur; :,: heim til þín, þín, þín, :,: heim til þín, frá hrygd og pín, hafdú mig Jesú sætur!

16 Þá er eg gladur, Gud! í þér, gladur í himnaríki, þar gledi' um eilífd gladvær er, og gledi' útvaldra manna, þá sælu géf mér sanna, :,: Amen til, til, til, :,: Amne til eg óska vil, enginn mun þad banna.

Reisu-Sálmur.

Lagid: Gled þig Guds Sonar brúd!

Jeg byrja reisu mín, Jesú! í nafni þín, høndin þín helg mig leidi, úr hættu allri greidi; Jesú mér fylgi í fridi, med føgru Engla lidi.

2. Módur-jørd minni frá, þín mildin gædsku há, leiddi med lucku blída, og létti øllum qvída; J. m. f. í. f. m. f. E. l.

3. Þín fødur eg nádin frí, framandi løndum í, forsorgadi og fæddi, fullvel nærdi og klæddi; J. m. f. í. f. m. f. E. l.

4. Frá fári, sorg og sótt, síd, árla, dag og nótt, vel mig jafnan verndadir, voldugi hjartans Fadir! J. m. f. í. f. m. f. E. l.

5. Hér fyrir hverja stund, af hjartans innstu grund, því vil eg þackir skíra, þrenning Guddómsins dýra! J. m. f. í. f. m. f. E. l.

6. Vil eg nú víst til sanns, vitja míns fødurlands, í þínu nafni' alleina, almættis tignin hreina! J. m. f. í. f. m. f. E. l.

7. Flý eg nú því til þín, þú hjartans vonin mín! verndin þín vel mín gæti, svo voda engum mæti; J. m. f. í. f. m. f. E. l.

8. Þó eg med illsku ment, opt hafi straff forþént, samt mjúk þín miskun hlífi, mér

bædi' á sä'u' og lín; Jesús mér fylgi' í fridi, med føgru Engla lidi.

9. Í voda, vanda' og þraut, vel eg þig førunaut, yfir mér vyrdstú vaka, og vara á mér taka; J. m. f. í. f. m. f. E. l.

10 Þá sjáfar-byljan blá, bordinu skéllur á, þín hægri hønd oss haldi, og hjálpi med Gudsdóms valdi; J. m. f. í. f. m. f. E. l.

11. Frá stormi' og sterkum vind' og stríði sjáfar mind, frá ógudlegu' íllþýdi, allskyns voda og stridi; J. m. f. í f. m. f. E. l.

12. Þá vil eg þacka þér, nær þú hefir hjálpad mér, sem Jakob fadirinn fordum, med føgrum bænar ordum; J. m. f. í. f. m. f. E. l.

13. Þú skalt í allri naud, ætíd vera minn Gud, þér vil eg þjóna, trúa, og þackargjørd tilbúa; J. m. f. í f. m. f. E. l.

14. Mitt hjartans trúar traust, til þín er efalaust, ad mér med miskun skjærri, munir þú vera nærri; J. m. f. í. f. m. f. E, l.

15. Ljóst þegar lífid dvín, leid þú mig heim til þín, í føburlandid frída, firrtann vid allann qvída; J. m. f. í. f. m. f. E. l.

16 Amen! ó Jesú minn! ad þér tak þrælinn þinn, til skips þá gánga géri, Guds Englar med mér veri; Jesús mér fylgi' í fridi, med føgru Engla lidi.

Aminning ad vera ánægdur med sitt.

Málshátt hafdu' í minni einn, minnis verdur hann stædur, tók eg penna, þó treg- ur og seinn, ad tempra vísna glædur, svo mun renna raddar teinn, rétt í ordsqvids máta: þetta mun Drottinn dýrstur einn, duga' ad sønnu láta.

2. Ordtækid gamla ei skaltú, í orda rædu skérda, sérhverjum eptir sinni trú, sídar og fyrr mun verda, ef á stødugum stofni sú, stendur, því munt játa, þetta mun Drottinn dýrstur einn, duga' ad sønnu láta.

3. Fuglarnir hafa faung ei stór, þá fædu sinnar leita, ad morgni hverr fastandi fór, ad fá þeir skyldu neyta, á qvøldi aptur kémur hverr, qvídalausir ei gráta; þetta mun Drottinn dýrstur einn, duga' ad sønnu láta.

4. En þó ei mestu efni hér, ó madur! hlotnast kunni, ørvæntíngar aldrei þér, ord lát heyrast af munni, fegdu heldur, sem þér ber, svo med hyggju káta: þetta mun Drottinn dýrstur mér, duga' ad sønnu láta.

Qvædi.

Sat eg undir fjallinu fríða, heyrdi' eg fagrann fugla saung, um dægur laung, ecki reykadi hugur minn þá víða.

Fródur beida mig réd madur, mærd framleida sinnis gladur, fjølnis veida fenginn hradur, fer þó tregur róms um gaung; heyrdi' eg fagrann fugla saung. Vid málid greida stend eg stadur, støkurnar mjúkt ad smída; ecki reykadi hugur minn þá víða.

2. Sá eg mørk af vildis verkum, vasin børk á skógi merkum, ein var bjørk med ylma sterkum, aldins fegurst veitti saung; h. e. f. f. s. Mektar ørk á mynni og qverkum, midla smecknum blída; e. r. h. m. þ. v.

3. Fuglar sveima' í føgrum ljóma, føgnud geyma' og saungva róma, í gardi þeim má heyra hljóma, hljódin lystug, mikil og laung; h. e. f. f s. Allskyns seima bestann blóma, ber sú mørkin fríða; e. r. h. m. þ. v.

4. Limid nýtt med laufum þéttum, leyptrar víddt á qvistum sléttum, blakar tídt med blóma settum, blaktir mjúkt á hverri staung; h. e. f. f. f. Glansar frídt med gylltum blettum, geislar fagrir bída; e. r. h. m. þ. v.

5. Eg nam standa og því undi, øllum

vanda firrtur mundi, allrahanda fagnaðar fundi, fángin þóktist hyggjan raung; h. e. f. f. f. Sárum anda síðan stundi, sú nam gleðin líða; e. r. h. m. þ. v.

6. Vindar furðu hastir hrærðust, hræ=svelgs burðum allir nærðust, blómstur í þurðu flestøll færðust, féllu lauf af eikar spaung; h. e. f. f. f. Følar urðu, følnað=ar særðust, sérhverr þøllin hlíða; e. r. h. m. þ. v.

7. Fuglar súngu lystugt lengi, ljúfri túngu sælu gengi, harma sprúngu frá eg fengi, ferðin gjørðist mikil og laung; h. e. f. f. f. Í frosti þúngu fannst þá enginn, fegnir í hymíng kríða; e. r. h. m. þ. v.

8. Allur skógur er fallinn fagur, følnaður plógur, en sorgar=slagur, eflaust nógur, hrørnar hagur, horfin gjørvøll lysta faung; h. e. f. f. f. Vaknar rógur, dvínar dagur, dýr og fuglar qvíða; e. r. h. m. þ. v.

9. Veraldar prýði og gisleg gæði, gét eg líði' og følni bæði, glaumurinn fríði' og fegurðar æði, flýr í svip um leyni=gaung: h. e. f. f. f. Líf með stríði' á læusum þræði, leikur og øll þess blíða; e. r. h. m. þ. v.

10. Siglu karfi hleiðólfs hversi, hafði' hinn djarfi minnst atgérfi, féck í starfi af fryggjar erfi, farar=spéll með hverri raung;

heyrdi' eg fagrann fuglasaung. Gyll-ings arfinn skenkti' ad skérsi, skirnis dryckinn þýda; ecki reykadi hugur minn þá vida.

Um Veraldarinnar háttu.

Heims hrørna gædi, hnignar allt og hver, leik-
ur líf á þrædi, en luckan vølt er.

Brøgnum skal nú bjóda, bragarins lítinn gróda, Gud eda virda góda, gjarnan vil eg ei hnjóda, um hætta hegdun þjóda, hér þó margt eg rædi; heims hrørna gædi. Sézt, ef satt skal ljóda, sjálfum haga' eg mér; leik-ur líf á þrædi, en luckan vølt er.

2. Villast menn úr máta, má þad sannleik játa, minnst sér móti láta, mun þad engin gáta; margir stoltsa og státa, med stærilæt-is ædi; h. h. g. Má sá mædkur gráta, sem meira okid ber; l. l. á. þ. e. l v. e.

3. Verøld margann villir, vitrum mønnum spillir, holdid háskann hyllir, hugmód brjóstid fyllir; ágirnd audinn gyllir, svo yfirvøldum nædi; h. h. g. Margur á tá sér tyllir, tæpt þó standi hér; l. l. á. þ. e. l. v. e.

4. Maktin magnar kala, meir enn eg um tala, margir metord fala, mergd fyrir rikis-dala, búk af bjórnum ala og bera vegleg

klædi; h. h. g. Huganum hér með svala, hvað sem á eptir fer; l. l. á þ. e. l. v. e.

5. Margir hugahrestir, hátt eru stundum festir, fá ár ríkja flestir, fjörið dauðinn lestir, enginn fót svo festir, að fyri því bragði stædi; h. h. g. Allir erum vér géstir, eitt erfum sem ber; l. l. á. þ. e. l. v. e.

6. Veraldar vestnar hagur, veikist blóminn fagur, gleði dvínar dagur, dauðinn er ekki ragur, í burt dó margur magur, þó Mammon nógann græði; h. h. g. Ecki' er unninn slagur, auð þó hreppum vér; l. l. á. þ. e. l. v. e.

7. Ungur orku réttur, opt á stól er settur, völludum voða þéttur, varla þykist mettur; degi síðar dettur og dreifist kraka-sæði; h. h. g. Valdi og virðíng flettur, víkur frá því ber; l. l. á. þ. e. l. v. e.

8. Stundleg stjórn vill þrotna, stoltari hefðar gotna, engir um eilífð drottna, eikur háar brotna, sem tréð það lága' og lotna, lík verða þau bæði; h. h. g. Ríkir í jörðu rotna, ráð er að gæta' að sér; l. l. á. þ. e. l. v. e.

9 Líf með hógværð laga, og láta ei yfir klaga, það er sæmdar saga, að sýna' ei neinum baga, um alla æfi daga, er sá sæll því

nædi; h. h. g. Undir Drottius aga, øllum líta ber; l. l. á. þ. e. l. v. e.

10 Hug vid heiminn festa, hætta er hin nesta, stundlegt blóm vill bresta, búin er sorgin mesta, synda særing versta, sannur Drottinn grædi; h. h. g. Sídast sjer þad besta, senn þegar æfin þver; l. l. á. þ. e. l. v. e.

11. Gud frá grandi nauda, geymi ríka' og snauda, hópum Herrans sauda, hjálpi hans blódid rauda, svo glæpa girndin trauda, gjøri' oss éi vandrædi: **heims hrørna gjædi.** Líka' í lífi' og dauda, líkni Drottinn mér; **leikur líf á þrædi, en luckan vølt er.**

Undreins brestur burdi og hug, blankadur fuglinn missir flug, þá vængur verdur dár, framan af honum fjadrir þrjár, fengid hafa allar sár.

2. Einn hefir fellt og aptur reist, einn gat bundid og líka leyst, gaf sár og græddi hag, sorgir veitti' og gledi gaf, gaf hann fyrst og tók sídan af.

3. Lánid því ecki lengur er, enn léut hefir sá, sem rádin ber, sitt taka madur má, hvad miklu framar sá allt gott á, og allra best kann fyrir ad sjá.

Registur.

